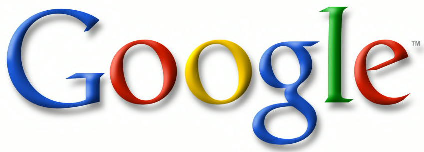
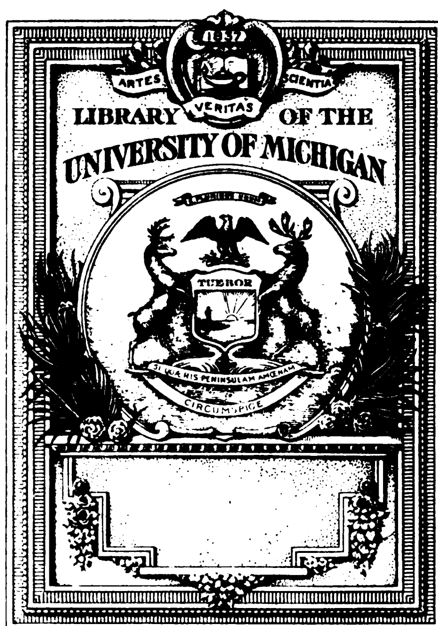

ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

Øvre Richter Frich

I Polarnattens Favn

A/S HELGE ERICHSEN & C.O S FORLAG

I POLARNATTENS FAVN

ØVRE RICHTER FRICH

I POLARNATTENS FAVN

ROMAN FRA SPITSBERGEN

3die oplag

KRISTIANIA
A/S HELGE ERICHSEN & CO.S FORLAG
1920

A/S P. M. BYE & CO., KRISTIANIA

INDHOLD

I

Nordover.

Med en fart av 16½ mil i vakten dampet Hamburg—Australialinjens statelige turistbaat «Victoria» mot nord.

Ishavet laa der graat og blankt og vugget lange dønninger nordover. Der var sjø paa alle kanter. Langt derute i horisonten stod solen urokkelig paa havets terskel og sendte sine hvite, skyggelette straalelanser ind i den lyse midnat.

Som et vældig skjold av blekt guld, ophængt i kimingens rand, skinnet den derute — den nordiske sommernats eventyrlige sol....

Det hadde været en livlig dag paa den store turistdamper. De 400 passagerer hadde hilst Bjørneøen, den første arktiske pioner i Ishavet, med en begeistret fest, der endte i et regulært bal paa det rummelige promenadedæk. Kaptein Strohmann hadde i en liten speech mindet om de to kjække mænd, som for første gang hadde sat sin fot paa denne ugjestmilde ø: Willem Barents og Jacob Heemskerk — mænd, der holdt kurs baade gjennem is og ild. Og det brogede internationale selskap, som følte sig i slegt med alle tiders opdagelsesreisende, drak mangt et bæger for

«Bären Eiland», mens de første stormfugler med vippende vingeslag kredset om skibet.

Men «Victoria» fortsatte sin vei mot nord, mens skibets orkester spilte den ene smegtende vals efter den anden for denne blanding av nationer, som larmet paa et halvt snes tungemaal.

Der var grosserere med ærbare koner, der var nygifte, som priste hvetebrødsdagene, der var unge mænd med en smule usikker eventyrlyst i kroppen, der var professorer med hemmelige smaa videnskabelige formaal, der var unge, nydelige damer med overbærende forældre, som hadde en liten baktanke om at skaffe sit avkom en eller anden bemidlet bankier eller en ubemidlet greve, — der var mørkøiede og ildfulde sydlandske donnaer av en noget ubestemmelig alder, men med utvilsomme hensigter, — der var ogsaa nogen sterkt smykkebelæssede Rebekkaer, som altid hadde et smil tilovers for hvemsomhelst, — kort sagt der var hele dette underlige kaleidoskop av væsener, som tilfældet stabler sammen i en 1ste klasses turistdamper paa 11 000 tons.

Orkestret sluttet med en fykende «two step». Men latteren og kurtisen gik videre i smaa lønlige hjørner og kroker. Kelnerne hadde vinger. De fløi omkring med champagneflasken i den ene haand og et halvt dusin seidler i den anden.

En skuespillerinde fra Théâtre Français stod omgit av en række ældre herrer av levemandstypen og fremsa med dyp, brækende patos et eller andet slet digt om en solnedgang i Normandie, mens

en tysk Gretchen med stort smeld kysset sin forlovede bak trappen til kommandobroen...

Efterhaanden blev det stille paa dækket. Den gyldne skive i vest kastet et sidste streif over Mount Miserys runde kuppel — saa sank Bjørnøen i havet.

Og nu var leken endt. Trætte og bleke sat de alle og stirret paa det vældige himmellegeme, som av og til dyppet sig ned i dønningene for i næste øieblik at hæve sig over horisontens linje — i al sin ubeseirede glans. Og natten, som allerede hadde løftet sin sorte flik, vek tilbake for den store seierherre, — den lange skyggeløse dag....

Paa kommandobroen gik kaptein Strohmann frem og tilbake. Det var en kraftig germannisk type. Haaret graanet langs hans tindinger og hvert eneste træk i det brede ansigt var som slitt av vind og veir. Bak tætte rynker og folder glimtet der frem to skarpe øine, som aldrig tapte sin ro.

Lænet op til nathuset stod den norske islods, Nils Johnsen fra Tromsø. Det var en høi, mager mand oppe i 50-aarene med et smilende og velvillig ansigt. Han hadde faret hele verden rundt som styrmand paa en bark, men hans hjerte hang ved livet deroppe ved pakisens mure — hans barndoms og ungdoms liv. I en aarrække hadde han seilet i farvandene omkring Spitsbergen, og ingen islods i Tromsø og Hammerfest hadde erhvervet sig et slikt indgaaende kjendskap til det store ølands fjorder og kyster som Nils Johnsen.

Foruten kapteinen og lodsen befandt den be-

kjendte franske professor René Marmont fra Sorbonnen i Paris sig paa broen. Han var en av Europas stormænd i den glaciale forsknings tjeneste og hans verker om bræerne i Schweiz hører til de fundamentale arbeider i geologien. Der var denne nat en ualmindelig iver over ham.

«Er det ikke saa», spurte han kapteinen paa flytende tysk, «at isforholdene iaar er sjelden gunstige paa Spitsbergen?»

«Jo», sa kapteinen, «man sier det. Eller hvad mener De, Johnsen», fortsatte han henvendt til lodsen.

«Ganske usedvanlig, hr. kaptein», svarte Tromsømanden med en utaalmodig gebærde over sin klodsethet i det tyske sprog. «Isen er som feiet væk fra Spitsbergen iaar».

«Paa østsiden ogsaa?» spurte professoren levende interessert.

«Javel, hr. professor. Tre fangstskuter har iaar seilet omkring øen helt bort til Giles land. Der findes ikke en isbite i Hinloopenstrædet».

Professoren vendte sig til kaptein Strohmann.

«Da tar vel «Victoria» sig en tur opover østkysten. Benytter den sjeldne anledning».

«Hadde ikke tænkt det», svarte kapteinen hurtig. «Men hvis lodsen mener, at det er greit farvand og ingen risiko....»

Professoren saa spørgende paa Johnsen. Denne trak smilende paa skulderen.

«Det er ingen kunst at ta sig en tur opover Stor-

fjorden iaar», sa han. «Jeg kan kysten paa mine fingrer. Og hvis ikke taaken kommer —»

«Men der er jo ogsaa taake paa vestsiden», avbrøt professoren.

«Det er det», sa lodsen. «Jeg tror næsten den er værre paa de kanter, hvor Golfstrømmen møter den sydgaaende kolde strøm fra ishavet. I Storfjorden er veiret mere konstant. Men kommer taaken en sjelden gang, er den tyk som en væg. I 1853 hændte det saaledes, at en skipper, som var paa jagt i Storfjorden en 9—10 mil nordost for Sydkap, ikke kunde finde tilbake til sit fartøi paa grund av taaken. Han maatte simpelthen ro tilbake til Norge med sine 6 mænd. De kom hjem med koldbrand i benene og mén for livstid. Jo, jo, den taaken....»

Der blev en liten pause.

«Jeg indrømmer», sa professoren tilslut, «at jeg har en speciel grund for mit forslag. For en snes aar siden gik min landsmand Rabot tversover Spitsbergen fra Sassen Bay ved Isfjorden til Agardh Bay ved Storfjorden. Han stansedes tilslut av nogen bræer av en meget eiendommelig beskaffenhet. Uten at kunne si det med absolut sikkerhet, saa tror jeg dog, at en eneste dags undersøkelse av disse bræers formation vil kunne omstyrte hele vor nuværende teori....»

«Vel», sa kaptein Strohmann. «Jeg er ikke bundet til nogen bestemt rute og kan gaa der hvor farvandet er sikkert. Men jeg vil ha ryggen fri .... Send en liste rundt blandt passagerene og

faar De alle med Dem — all right, saa lodser Johnsen os til Agardh Bay. De par dages avstikker faar vi da ta igjen paa andre kanter....»

Han fik ikke talt ut — ti professoren hadde allerede forlatt kommandobroen og slog som en høk ned mellem passagerene med en uhyre papirrulle under armen. Hans galliske iver var altbeseirende. Alt, som vaakent var, skrev under. Og professoren sendte sine proselytter rundt omkring i alle kahytter og underskriftene drysset ned.

Østkysten?

Selvfølgelig vil vi til østkysten, — sa de allesammen.

Og 2 timer efter kom professor Marmont hæsblæsende op paa kommandobroen med sin papirrulle.

«Naa?» spurte kapteinen.

«Her er de allesammen», ropte professoren begeistret. «Alle — undtagen to, som jeg ikke kan finde. Baronesse von Heffner og en norsk zoolog fra Kristiania. Pokker vet, hvor de har gjort av sig».

«Den unge baronesse garanterer jeg for», sa kapteinen smilende. «Hun er mig specielt anbefalet av firmaet og staar under min personlige opsigt. Generalløitnant von Heffner, hendes far, er en av mine bedste venner. Lille Frida gik forut for en halv time siden for at sitte uforstyrret og nyde midnatssolen. Og De skal se, at den unge nordmand har hat samme smag...»

II.

Eventyrlandet.

Kaptein Strohmann hadde ret.

Helt forut paa en plads mellem ankerspillet og forluken sat en liten sylfideagtig skikkelse og stirret med andagt paa solen, som nu steg triumferende op paa himmelen.

Hendes mørke øine drømte i et ansigt av den mest henrivende ungdom. Den lille baronesse var 19 aar gammel.

Som hun sat der med solens gyldne glans om sin elfenbenshvite pande, der indrammedes av et væld av viltre, ravnsorte lokker, lignet hun en av Gainsboroughs skjønneste kvinder.

Hun hadde denne bleke ansigtfarve, under hvilken der dirrer en svak tone av rødt — en understrøm av livsmod og livsglæde.

Den unge mand, som stod nogen skridt bak hende, lænet op til styrbords ræling, hadde ikke drømt om nogensinde i sit liv at faa se en saa vakker profil som den, der fortonedes for ham mot aftenhimmelen. Hele den lille faste og avrundede skikkelse, hvis fine konturer vinden hjalp til at markere tydeligere, var fuldkommen, — helt til

den fine vrist og den lille brune sko, som stak frem under det bløte musselin.

Aldrig hadde Jørgen Bratt set et slikt syn. Like siden han opdaget hende første gang paa kaien i Hamburg hadde hans hjerte snørt sig sammen hver gang hun krydset hans vei.

Han var ellers ikke av de let fængelige. Den kraftige mand med de atletiske skuldre og den haarde energi i det lyse og vakre ansigt var ikke en av lykkens begunstigede yndlinger. Jørgen Bratt hadde slitt sig gjennem livet med lite penger, men megen viljekraft, — han hadde været sekretær hos en av de store opdagelsesreisende, studert zoologi, været journalist og eventyrer, og nu hadde en fjern slegtning i Hamburg skaffet ham billet til de høiere breddegrader.

Verdens ugunst hadde imidlertid ikke sat noget præg paa den 25-aarige altmuligmand. Han var sportsdyrker paa sin hals og en av de tyngste næver i Kristiania, — en frisk og glad sjæl, som hærdedes i motgang, men aldrig tapte troen paa det forjættede land.

Nu var Jørgen Bratt blit helt melankolsk. Han hadde ikke godt av at se paa det uopnaaelige skjønhetsbillede, som drømte derborte i solgløden. Det var som om forelskelsen krøp ind i alle hans aarer og bølget mot hans hjerte.

Aldrig hadde han følt det slik som nu. Han hadde flirtet paa mange forskjellige tungemaal, han hadde kvittert mangt et lekende elskovseven-

tyr med god samvittighet. Men nu stod han der og sukket som salig Werther.

Han gjorde en utaalmodig bevægelse, som fik den lille baronesse til at vende sig mot ham. Der kom en liten misfornøiet rynke mellem hendes øine, da hun saa at ogsaa en anden hadde fundet veien til hendes yndlingsplads. Med en majestætisk mine samlet hun sine skjørter om sig og hoppet let og gratiøs ned paa dækket.

Og uten at værdige dette vidne til sine drømmerier et eneste blik trippet hun med smaa sirlige skridt agterover.

Jørgen Bratt saa efter den lille vakre skikkelse med bankende hjerte. Han pustet tungt, og de troskyldige blaa øine med de staalgraa viljesglimt stirret ind i en dyp haabløshet. Han forsøkte at ryste den av sig, han plystret en munter varietémelodi, men lyden døde paa hans læber, — han stillet sig op og bokset med en usynlig motstander, men hans næver løsnedes hurtig og hans blik søkte mismodig hen til den dør, hvor hun var forsvundet....

Saa gik han langsomt tilbake til promenadedækket. Der stod den franske professor med alt det latterlige visdomshaar og talte ivrig med baronesse Frida von Heffner. De lo begge to. Bratt vilde snike sig forbi, men professoren hugget ham i flugten.

«Der har vi zoologen», sa han. «Mit navn er René Marmont».

«Jørgen Bratt», sa nordmanden grættent.

Men professoren tok ikke hensyn til nogetsomhelst. Han præsenterte videre: «Baronesse von Heffner — Monsieur Bratt». Den lille tyske adelsdame nikket umerkelig, og Bratt bukket overdrevent kjølig.

«Altsaa», sa professoren... Og saa la han ut for dem om fordelene ved en sviptur langs østkysten, mens han svingte sin papirrulle i den ene haand og en fountainpen i den anden. Begge skrev under, professoren styrtet atter op paa kommandobroen og lot de to staa der alene. Hun saa meget misfornøiet ut og trampet med føtterne i dækket: «Det er koldt», mumlet hun. «Klokken er mange — aa Gud, den er jo 3», tilføiet hun med et blik paa sit armbaand. «Jeg faar nok skynde mig... Godnat».

Bratt bukket. Der sat en klump i hans hals og negtet ham talens bruk. Hun saa et øieblik forundret paa ham, kneiset stolt med nakken og forsvandt i dypet....

Men Jørgen Bratt hadde ingen trang til søvn. Han sat time efter time paa dækket og fulgte bølgernes vei mot nord. Tykke skyer veltet op fra den vestlige horisont og la et slør over solen. Smaa krusninger fordunklet de lange bølgende speillinjer, og et koldt gufs stod ind over «Victoria»s dæk. Det var dagen som kom.

Men høit oppe i den nordlige horisont, hvor himmelen endnu var ren, steg der umerkelig frem en hvit skybanke, som vokset ut av lyshavet. Den fik fastere former og en underlig blyglans. Bratt

reiste sig og hans øine lyste. Han rev kikkerten ut av sit hylster.

Og han saa en hel liten verden løfte sig op i det vældige lys. Han saa hvite tinder med panserblaa stenvægger hæve sig op mot himmelen, — en mægtig, eventyrlig verden av vildhet og trods i havets dunkelgraa ramme.

Jørgen Bratt blev med ett forandret. Melankolien var som strøket væk fra hans ansigt. Hele hans eventyrhjerte svulmet av fryd og forventning.

Ti deroppe laa Spitsbergen, de tusinde bræers ø, hvor menneskelig stordaad hadde kjæmpet i aarhundreder med naturens luner, og hvor mennesker hadde levet og lidt i lange nætter, mens de vældige vinterstormer hylte utenfor deres hytter.

III.

Taaken.

Det var en munter middag ombord paa «Victoria». Synet av det høie øland, som reiste sig paa bagbord side, hadde øket passagerenes begeistring og appetit.

Allesammen hadde jo en følelse av det ekstraordinære ved en saadan tur oppe i ishavet. Det var saa sandelig ikke en almindelig langfart midt oppe i civilisationen. Nei — nu fôr man paa de veier, hvor verdens dristigste mænd hadde sat livet ind for at øke grænserne for vor viden. Disse trakter kunde jo fortælle om mænd som Scoresby, Parry og Markham, og hvert nes og hver bugt bar navne, som vil leve i den arktiske forsknings historie. Hvad under da, at man efter fattig leilighet følte sig en smule i slegtskap med slikt noget som Nordenskiøld, Nansen, André og alle de andre.

Det var jo imidlertid den store forskjel, at man ikke led nogen særlig nød ombord paa «Victoria».

Tvertimot.

Diæten var anlagt for de mest raffinerte ganer. Der spistes uavladelig. Man skulde ikke nære nogen frygt for skjørbuk. Derimot truedes man

daglig av kardialgi og alle de andre overernæringssygdomme.

Denne middag — i læ av Hornsundtinderne — var som nævnt meget belivet. Kaptein Strohmann selv præsiderte. Ved hans høire side sat baronesse Frida og tilvenstre hadde han den franske professor, som straalte av godt humør.

«Er det ikke vidunderlig», sa han henvendt til sin smukke vis a vis. «Her seiler vi frank og fri i et farvand, hvor isen ellers ligger som en mur. Lodsen klatret op i fokkemasten for en stund siden. Der var ikke en isklump at se, saalangt kikkerten rak. Vi naar nok frem til Agardh Bay uten vanskelighet inden midnat. Og da skal jeg opkalde en bræ efter Dem, skjønne frøken. De skal bli en av de mest celebre navne i geologiens historie... Apropos... hvorledes var den unge nordmand, som jeg præsenterte for Dem? Jeg likte det ansigt».

Den lille baronesse kastet et hurtig ransakende blik nedover bordene. Helt nede i et anneks fandt hun den søkte ved siden av styrmanden.

«Aa», sa hun smilende, «han var frygtelig norsk. Sa ikke et ord. Bare bukket klodset».

«Det stemmer». Franskmanden lænet sig over bordet og hvisket: «Saken er, at jeg har bruk for et ordentlig mandfolk, som kan ta et tak. Se Dem om, naadige frøken, og si, om De ser et menneske — undtagen kapteinen og mig da — som ikke er ræd for at bli vaat paa benene. Eller en eneste, som kan holde sin mund i det rette øie-

blik? ... Ja, kik De... men De vil ikke finde nogen her ved bordenden, før De kommer til den lysluggede nordmanden dernede ved døren... Han kan ikke bukke — udmerket! Men han kan nok forcere en gletcher eller vove et favntak med en isbjørn — kjender jeg de skuldrene ret. Saa De hans øine, baronesse? Der er eventyr i dem. Jeg har set den slags folk tidligere. De bukket ogsaa daarlig, og deres konversation var ikke rar. Men de slet sig gjerne ihjel uten at kny, og de lekte med revolver som De, baronesse, leker med Deres gaffel. De var guldgravere ved Yukonfloden. Livet var en hasard for dem. De spilte poker med fru Fortuna, og som regel tapte de. Men de bar sit tap med ro, for livets spil hadde gjort dem til mænd...»

«De har ret, professor», sa kaptein Strohmann. «Jeg har talt adskillig med nordmanden dernede. En eiendommelig kar. Han har gjennemkrydset Alaska paa kryds og tvers og fortalte mange pudsige ting om livet i de usle træskur ved Dawson City. Han kjender ogsaa Spitsbergen godt. For to aar siden gik han alene paa ski fra Kap Boheman i Isfjorden til Zeppelins luftskibsstation i Crossbay. Jo — den gutten kan sine ting, selv om han ikke vilde gjøre lykke i en dansesal».

Den unge dame smilte over de to ældre kavalerers begeistrede lovtaler.

«Jeg liker ikke den slags kraftmennesker», sa hun avvisende. «Vi har ikke bruk for revolvere nu for tiden. Jeg vilde holde meget mere av en mand, som hadde kjendskap til Goethe og Heine

end en, som bare hadde anlæg for at skyte isbjørner og gaa paa ski».

«Hvad sier De om en blanding av begge dele?» sa professoren livlig. «Aa — om jeg i min ungdom hadde interessert mig litt mindre for litteratur og litt mere for friluftsliv! Videnskapen kræver megen manddom for at bli frugtbar. Den maa ikke mugne mellem bøker, den maa ut i terrænget. Men vi visste ikke bedre dengang. Og derfor er jeg blit en slik latterlig halvgammel fyr med langt haar, daarlige knæled og en forfærdelig snakkesalighet!»

Baronessen lo muntert. Det var en ung, livsglad kvindes overgivne latter.

«Nu skulde min far ha hørt Dem», sa hun. «Det var som talt ut av hans hjerte, naar gigten plager ham. Derfor var det ogsaa, at han kommanderte mig ut paa denne tur til Spitsbergen med sin gamle ven, kaptein Strohmann. Skynd dig og se hele verden, før du blir gift, sa han».

Den unge dame rødmet over sin egen frimodighet.

«Mine herrer undskylder», tilføiet hun med værdighet, «at jeg plager Dem med disse private ting ... Si mig, kaptein, hvad er det for noget ved denne østkysten, som er saa eftertragtelsesværdig?»

«Jeg har aldrig været her», sa kapteinen, «av den simple grund, at det er et meget sjeldent fænomen, at fjorden er isfri. Ingen turistdamper har nogensinde gaat denne vei. Vi slaar en rekord».

«Er det aldeles farefrit? Kan det ikke tænkes, at vi støter paa isfjeld?»

«Nei — der er ingen risiko i saa henseende, mener lodsen. Det eneste, som rummer nogen fare er, om der pludselig skulde bli taake. Strømmen er overmaate sterk her langs kysten, saa utsigtene til at drive omkring ikke er meget lystelige. Men saa har vi jo vore ankere...»

«Hvis da ikke dybderne er for store», faldt professoren ind.

«Men er ikke taaken noksaa sjelden her paa disse kanter?» spurte Frida. «Og det vilde da være underlig, om den netop skulde indfinde sig, naar vi er her. Det vilde være ugalant, ikke sandt, hr. kaptein?»

Den lille baronesse fik ikke svar paa det spørsmaal. Vakthavende styrmand kom ind i spisesalen og bautet sig op til bordenden og hvisket noget i kapteinens øre. Denne saa forbauset op, og en menneskekjender vilde ha opdaget en dyp bekymringsrynke paa den brede, veirbitte pande. Men han saa sig smilende omkring, nikket venlig til styrmanden og sa: «Nu kommer jeg straks».

Styrmanden gik, og kapteinen fortsatte konversationen paa en viss tvungen maate.

Baronessen iagttok ham nøie.

Hun merket, at den haand, som holdt skeen, skalv en smule. Hun saa, hvorledes han rokket nervøst paa stolen. Saa brøt han pludselig av, reiste sig med et ærbødig buk nedover bordene og gik hurtig ut.

Der blev en lang pause. Frida skrællet distræt

en fransk pære, men glemte rent at spise den. Og professoren sat i dype tanker over et eller andet problem, som hadde meldt sig.

Der blev med ett saa stille nedover bordene. Den franske skuespillerindes hæse stemme skurret ind i tausheten, en og anden fnisende latter døde hen...

Hvad var det?... Ingen visste, hvorav det kom, men det var som om der snek sig en dyster angst ind mellem de glade døgnmennesker... en tung, beklemmende følelse, som krøp ind i sindene med manende varselsrop... En og anden forsøkte at bryte tausheten... en forcert latter, et dristig bonmot, en outrert kompliment, — men stilheten lukket sig hurtig over alt. Der var ingen vei utenom denne forfærdelige tyngsel, som paa lette kattepoter listet sig ind, — det hørtes som om der gled usynlige væsener ind i rummet og snodde sine kolde armer om alt liv....

Professoren saa op — forundret og overrasket.

«Hørte De, hvad han sa», spurte han dæmpet.

Den lille baronesse nikket. Hun kastet et blik ned til den anden fløi av salen. Nordmanden var forsvundet. Saa vendte hun sig til professoren.

«Jeg hørte hvad han sa», hvisket hun halvt for sig selv. «Et eneste ord».

«Hvilket?»

«T a a k e n», sa hun dæmpet. Men det var som om ordet fløi ind i angstfyldte øren med forutanelsens forfærdelige gru.

IV.

Undergangen.

Paa kommandobroen stod kapteinen og islodsen. Situationen var tilsynelatende uforandret. Ikke et vindpust rørte sig, og sjøen laa blank og rolig. «Victoria» passerte Whales Bay og gik nu nogen hundrede meter fra kysten langs mægtige isplataaer. Tykke røksøiler fra skorstenen blev liggende som brede baand i den fugtige luft... og en let dirren over hele skibet tydet paa, at maskinen arbeidet for fuldeste tryk.

Men langt borte i øst — der hvor Tusenøernes arrede skjærgaard anedes i horisonten og hvor Edge Island steg frem som en tynd stripe, veltet hvite skyer frem. Det var som om havet kokte og sendte bølgende damper ut av sit dyp. De bredte sig utover den østlige himmel med en forfærdelig hast, de dækket alt med sin bomuldsbløte kaape, de rullet som kjæmpemæssige sneballer mot vest, indtil de favnet hele den sydlige og østlige horisont. Det var taaken, den farlige arktiske taake, som reiste en mur mot syd og øst og stængte tilbakeveien for den store turistdamper.

Kun i nord var veien fri, og «Victoria» flygtet med hver staalmuskel spændt i sine vældige maskiner ind i klarheten.

«Det gaar ikke, hr. kaptein», sa islodsen efter et ransakende blik mot syd. «Om en time har vi taaken indover agterdækket. La os kaste anker i Whalesbugten og vente pa klarveir!»

Kaptein Strohmann trak paa skuldrene. «Vi gjør 18½ mil nu», sa han. «Det skulde være underlig, om vi ikke kom frem til Agardhbugten før taaken naar os. Der er god havn, sa De. Og jeg har liten lyst til at sætte skibet paa grund derinde i Whalesbugten. De sier jo selv, at farvandet er urent».

«Vi kan lodde os frem med chaluppen».

Strohmann vaklet et øieblik. Han saa sig tilbake, hvor taaken allerede krøp ind over Hornsundtinderne og nu gled som en overnaturlig hvit skygge langs kysten. Saa vendte han øinene mot nord, hvor alt var klarhet og lys med grønne isblink fra den steile, ugjestmilde kyst.

«Vi lar staa til», sa han.

Lodsen trak paa skuldrene. «Det ene kan være likesaa godt som det andet», mumlet han. «Faar vi nordenvind ut paa dagen er vi sikre nok....» Saaledes hændte det, at kaptein Strohmann, den erfarne gamle skipper, som i 25 aar hadde ført skib uten et eneste uheld, nu i et avgjørende øieblik gjorde en feil, der skulde drive det stolteste fartøi, som nogensinde hadde passert Spitsbergen, ind i en av de rædselsfuldeste ulykker i skibsforlisenes sørgelige historie...

......

Nede paa promenadedækket hadde passagerene

samlet sig i smaa klynger. Ingen av dem forstod situationens alvor. Men de *følte* den.

Uhyggen kom over dem som en frysning — en kold gysen, der fik dem til at stanse midt i en sætning og se sig om. De forsøkte at ryste den hemmelige frygt av sig, de spøkte og lo, men der var ingen klang i latteren, — de tok sin tilflugt til champagnen, men den smakte bittert.

Ingen tok notis av det hvite spøkelse, som listet sig bak dem. De saa kun fremover, hvor lyset lekte i is og sne. Men allikevel — det var som om maskinenes forcerte arbeide dirret som en dyster molltone i deres sind. Og stundom var det som en kold og klam luftning strøk dem om kindene og fik smilet til at fryse paa deres læber.

Det saa ut som om kaptein Strohmann skulde faa ret. Time gik efter time. Et let nordendrag syntes at holde taaken stangen. Og dog var den ikke uvirksom. Det hvite slør la sig hurtig over landet bak dem og dækket alle konturer, mens «Victoria» som en sporet hest fortsatte sin vilde flugt.

Ved aftenstid dukket odden ved Agardhbugten frem, og da den store gongon kaldte passagerene til bordets glæder, saa man i klare omrids den vældige gletscher, som styrter sig ned over fjeldsiden og strækker sine armer langt ut i bugten.

Men pludselig hændte der noget, som stanset alle... Taakedottene kom flyvende fra alle kanter som hvite maaker — først sparsomt og enkelt-

vis. Det var som kjæmpemæssige snefnug, der drysset ned over skibet med en bitende kold sno i sit følge. De favnet først agterskibet, de kjæmpet med lyset og dræpte det, de brøt ind fra alle kanter i bølgende masser, og i et nu var «Victoria» et rov for den store taakebøig.

Passagerene saa forvirret paa hverandre. Hvad var dette? Tættere og tættere gled alt ind i det uigjennemtrængelige graalys. Alle omrids utviskedes, — og stemmerne klang dumpe og uhyggelige. Det var saavidt at man øinet sin sidemand.

Man famlet sig frem til rælingen. Sjøen var forlængst forsvunden. Det var taake altsammen. Den strømmet ned i alle skibets aapninger, den fyldte rummene med sin trykkende fugtighet... Hvor lydt alt blev. Man hørte den laveste hvisken, den mest undertrykte hosten... Og hvad var det? Et lydelig klokkesignal fik alle til at fare sammen. Det lød som en fortvilet jammer dypt nede fra skibets indre. Maskinerne stanset ... og det store skib gled med sagte fart ind i den forfærdelige taake...

Passagerene stimlet sammen paa promenadedækket i store flokker som forskræmte faar. Styrmændene gik omkring blandt dem og beroliget de ængstelige gemytter: Det var taake, — en helt ufarlig affære i et farvand, hvor man ikke risikerte nogen kollision. Om nogen minutter vilde der bli kastet anker, og da var alt all right...

Helt forut sat den lille baronesse paa sin yndlingsplads, da taaken kom. Hun famlet sig for-

sigtig agterover og støtte derved paa Jørgen Bratt, der kom mot hende.

«Kapteinen har sendt mig til Dem for at berolige Dem og hjælpe Dem, hvis der hænder noget», sa han ærbødig.

«Jeg trænger ingen barnepike», svarte hun avvisende.

«Mulig det. Men kapteinen mente, at De allikevel kunde trænge en hjælpende haand, hvis....»

«Hvis...?» sa hun med et litt ængstelig tonefald. «Hvad sigter De til? Er der fare paa færde? Saa tal da, mand!»

«Der er bestandig fare for et dampskib, som stikker sine 28 fot, i et veir, hvor man saavidt kan se haand for øinene», sa han skarpt. «Jeg vil imidlertid ikke være paatrængende. De kan greie Dem alene. Well!»

Bratt stanset. Et mægtig drøn lød i deres umiddelbare nærhet. Det var som et kanonskud med en lang knitrende lydbølge efter sig. Høie ængstelige skrik hørtes fra agterskibet...

«Hvad var det — aa Gud, hvad var det», mumlet den unge pike med bleke læber.

«En bagatel», sa han. «Bræen derinde har «kalvet» — det er et dagligdags fænomen heroppe. Et mægtig isstykke har løsnet fra bræen og faldt i havet. Nu kan vi beregne, hvor langt vi er fra land efter bræbølgen...»

Han hadde ikke sagt det sidste ord før en mægtig sjø styrtet ind over «Victoria»s brede sider.

Det store skib løftet sig en smule ved trykket, men gik uanfegtet videre.

«Vi er like ved land», ropte Bratt. «Strømmen gaar med 6 mils fart paa disse kanter og driver os ind paa skjærene... Hør...» sa han lyttende, «hør hvor det skvulper derinde».

«Haardt styrbord», brølte han av sine lungers fulde kraft op til kommandobroen.

Det var tydelig, at man paa broen forstod vinket. Skibet heldet en smule paa sig og skar i en stor bue utover.

«Klar med ankrene», skrek kapteinen i megafonen. «Pas paa loddet!»

«15 favner vand», hørtes en stemme helt forut. «12 favner», lød det umiddelbart efter.

Et øieblik senere duret det fra agterskibet. De to propeller slog agterover med fortvilelsens kraft. Men det var forsent. «Victoria» gik med 5 mils fart ind mellem de undervandsklipper, der dækker Spitsbergens kyster som en barriere.

«9 favner» — meldte stemmen. «8 favner»...

Der hørtes en let skurrende lyd paa bakbord. Men damperen gik videre... Saa kom der et haardt støt, forskibet hævet sig en smule og kjølen humpet med forfærdelige ryk fremover paa klipperne. Det var som om det store skib slet sig frem paa et kjæmpemæssig sagblad. Forskibet hævet sig høiere, mens agterskibet sank. Saa kom der et sidste støt, og «Victoria» stanset sin vei fremover. Dens kræfter var uttømt, og som et døende dyr la den sig over paa siden.

Der blev et øiebliks stilhet.

Saa lød det som om helvedes porter aapnedes. Skrik skar gjennem taaken. Rop og bønner steg op av de graa damper som et angstens vræl fra Gehenna. Det var kvinders hvin og mænds hylen.

Men over det hele runget kaptein Strohmanns røst gjennem megafonen: «Rolig allesammen! Der er ingen fare. Vi staar trygt der vi staar».

Det blev den gamle kapteins sidste ord. Som en forfærdelig ironi til hans fortrøstningsfulde tale hørtes i næste sekund en underlig klirrende lyd fra midtskibet. Det var som om en kjæmpehaand slet i jernplaterne. Forskibet sank fremover, der aapnet sig et ildsvælg mellem de to skorstener, en vældig eksplosion fulgte, en sort røksøile med rødt flammende islæt boret sig op gjennem taakesløret.

«Victoria» hadde revnet i to dele, og kjelene var eksplodert.

Braket rullet ind mellem taakebankerne med tusenfoldig ekko fra bræer og fjelde, og det var som om det mægtige lufttryk et eneste sekund slap en stripe sol ind over vraket. Den stolte damper var slitt i stykker. Den hadde avgit sin sidste salut.

Lik laa strødd omkring skibets sider. Maskinistenes og fyrbøternes blodige og forbrændte skikkelser hang rundt omkring i det forrevne skrog. Helt agterut paa det øverste dæk sat en enslig kvinde med utslaat haar og sønderrev sine klær i vanvid. Hun slog ut med hænderne og den hæse stemme gjentok uavladelig de samme ord:

Pardonnons nous; — je romps la charme
qui nous unissait devant Dieu.
Avec une dernière larme
reçois un éternel adieu.

Det var den franske skuespillerinde, som nu halvnøken og vanvittig lallet paa Mussets gravskrift over sin kjærlighet. Det ravnsorte haar bølget nedover de gulhvite skuldre og det nøkne bryst, mens de sorte øine stirret ned paa en indbildt tilskuerplads og det professionelle kunstnerindesmil dirret paa de røde læber... Stakkels kvinde! Hun var igjen i sit kjære Frankrike. Hun stod der paa scenen i Voltaires hus og skulde dø i tragediens sidste akt.

Med et stolt smil avførte hun sig resten av sine klær, — en sidste gestus mot himmelen, saa sprang hun ut i den evige taake...

Avec une dernière larme
reçois un éternel adieu....

Og stilheten hvælvet sin rædsel over «Victoria»s likfærd.

Men hys, — hvad var det?

Derinde fra kysten lød det som en svak, uavladelig hvisken. Var det bræens evige knitren? Eller var det en fjern folkeskares mumlen, — de dødes stilfærdige sange over Lethes vande?

V.

I Agardh Bay.

Taaken hadde fuldført sit ødelæggelsesverk nu, da «Victoria» sønderslitt og mishandlet la sig til hvile paa de skarpe klipper i Spitsbergens undervandsskjærgaard. Den hadde ikke mere at utrette. Nogen minutter efter forliset kom nordendraget og feiet sjøen ren.

Solen kastet sine ubarmhjertige straaler over dødens herjinger. Den fandt de eneste liv, som ved et Guds under var sluppet fra katastrofen.

Da «Victoria»s stevn dukket ned i sjøen, skylledes ogsaa baronesse von Heffner og Jørgen Bratt overbord. Det reddet dem begge fra eksplosionen. Men havet syntes likesaa ubarmhjertig som taaken. Vandet var iskoldt, og den lille baronesse foldet resignert sine hænder og lukket øinene. Hendes bevissthet svandt.

Bratt var imidlertid ikke den mand, som gav sig saa let. Han tok det lange grønne slør, som baronessen hadde slynget om hodet og trak det ind under den bevisstløses armer. Snoet derpaa sløret omkring sit bryst og begyndte med lange tak at svømme ind mot den knitrende bræ.

Da var det, at taaken lettet og viste svømmeren en lang sandstrand nogen hundrede alen indentor skjærene. Jørgen Bratt hadde under andre forhold svømmet adskillige kilometer uten at føle

nogen træthet. Men denne svømmetur i isvand med en byrde paa ryggen krævet al hans ubøielige kraft og seige energi. Byrden blev tyngre og tyngre, klærne klæbet sig til hans krop, og lange stykker maatte han svømme med hodet under vandet for at komme frem. Den sterke strøm forlænget ogsaa avstanden til land.

Pludselig merket han, at den unge kvinde vaaknet av sin bevisstløshet. Han følte, hvorledes hun hævet hodet op fra hans skulder, han hørte det stille forfærdelsens utbrud, da hun forstod situationen. Det var som en liten fugls klynk.

Han stanset et øieblik, løsnet sløret og snappet efter veiret.

«Kan De svømme, baronesse», sa han halvt vendt mot hende.

«Ja», sa hun hurtig. «Men jeg føler mig saa stiv og rar i kroppen».

«Forsøk om de kan bevæge lemmerne».

«Det er vist umulig».

«De m a a», sa han strengt. «Ta Dem sammen. Det gjælder Deres eget liv. Vi pligter at kjæmpe for det saa længe vi kan».

Hun gjorde nogen svømmetak med hænderne og han hjalp hende med et kraftig grep i kaapelinningen.

«Se, se,» sa han, «det gaar jo udmerket. Nogen meter til, saa har vi bund under føtterne».

Bratt hadde ret. Sandgrunden strakte sig langt utover. Og et kvarter efter «Victoria»s grundstøtning vasset den unge nordmand i land med en halvt bevisstløs kvinde i sine armer.

Han satte hende omhyggelig ned paa en sten.

«Nu gjælder det», sa han myndig. «Gnid dem selv over hele kroppen og forsøk at springe.

«Jeg formaar det ikke», mumlet hun. «Det er som om jeg hadde bly i benene. Aa Gud, hvad skal jeg gjøre.

«De s k a l springe», sa han likblek og med sammenbitte tænder. «Kom nu». Og han trak hende med sig. Hun snublet og reiste sig igjen. Hun bad for sig, men han trak hende ubarmhjertig efter sig.

«Er det bedre nu?» spurte han.

«Det kribler saa rart i benene», sa hun.

«Udmerket», mumlet han. «Saa tar vi en ordentlig springmarsj . . . indtil De er helt gjennemvarm. Vil De love at bevæge Dem, til de gløder over hele kroppen. — Saa, det var godt . . .»

Han skyndte sig ned til stranden. Der kom en mand vassende i land, slæpende en halvdød skikkelse efter sig. Det var islodsen, som paa veien hadde fundet den franske professor drivende paa en livbøie.

«Er vi de eneste?» spurte lodsen vemodig og pekte opover, hvor baronessen sprang frem og tilbake i solen. «Vi fire — av fire hundrede. Og jeg er ikke stort værd», tilføiet han træt. «Jeg har faat et eller andet indvortes brud, som tar magten fra mig. Eksplosionen kastet mig med ryggen mot en av davidene. Det er nok bare et tidsspørsmaal, naar jeg helt blir lam . . . Jeg har sluppet fra døden, men den henter mig snart ind igjen . . .

Forresten kan det være det samme. Jeg vilde nødig komme tilbake til Tromsø med den skam», fortsatte han og pekte utover, hvor de faa rester av «Victoria» nu gled ut av taaken.

Bratt holdt imidlertid paa at gni professorens gamle lemmer, og det varte ikke længe, før den livlige mand var paa benene. Hans lange haar klisset sig rundt det avlange hode — mens de brune øine stod som spørsmaalstegn i det bleke og kloke ansigt.

«Hvor er vi?» spurte han og snappet efter veiret.

Islodsen saa sig om.

«Vi er ved vort maal», sa han og smilte bittert. «Det er Agardh Bay. 50 meter længere nord og alt hadde gaat i orden. Strømmen var for sterk idag. Den drev os ned paa skjærene der».

«Agardh Bay?» gjentok professoren, mens en svak rødme dækket hans bleke kinder. «Det var mig som bad kapteinen om at ændre sin kurs. Det er min skyld altsammen... Hvorledes skal jeg mere kunne se mine medmennesker i øinene... det er min skyld .. Og gletcheren der...?»

«Det er nok Rabots gletcher», sa islodsen.

Professoren smilte sørgmodig.

«Saa d e t er det», hvisket han hen for sig. «Rabots gletcher. Den er veien til en av min videnskaps største triumfer. Men hvad det har kostet!...»

«De glemmer en ting, hr. professor», sa Bratt. «De glemmer, at vi er kastet paa land uten fødemidler, uten vaaben, uten brændsel. Spitsbergen gir os ingenting. Det er sent paa aaret og veien

til Isfjorden gaar over gletcherne der. Et stort snefald og vi er stængt inde her som rotter, hvis da ikke en fangstskute skulde forvilde sig hit... Vi undgik at drukne med «Victoria». Men Gud vet, om ikke d e t hadde været bedre end at sulte og fryse ihjel herinde mellem ismarkene».

Islodsen trak paa skuldrene. «De av os som kan», sa han, «faar krype over fjeldet til Sassen Bay. Det er i høiden fire dages marsj. Der kommer den sidste turistbaat om en ukes tid — kapteinen sender os nok hjælp, hvis det ikke da blir forsent... Stakkars lille baronesse», mumlet han, da han saa, hvorledes den lille vævre skikkelse sprang omkring oppe i solskinnet.

Bratt fulgte hans blik.

«Vi har én chance», sa han bestemt. Og den maa vi forsøke straks... Findes der noget hus paa disse kanter?»

«Der ligger en ussel russehytte paa den anden side av bugten», sa Johnsen. «Den er lav og liten, men den yder god beskyttelse. Og drivved har vi nok av paa stranden her».

De tre mænd samlet med sig de tømmerfliser og vedstykker, som laa spredt omkring. Det var ved, der hadde gjort den lange reise fra de store sibiriske floders munding. Og mens vandet silte av de skibbrudne og deres knær rystet av kulde og træthet, gik de langsomt opover den store sandstrand der krøp helt opunder den vældige gletcher, som hævet sin staalblaa hjelm over fjeldets hode.

De sa intet. Det var som stilheten la sin tyngsel over dem. Og i deres spor vandret fortvilelsen.

VI.

«Jeg er en officers datter» —

Den lille russehytte var næsten usynlig, saa overgrodd var den av mose.

Ingen menneskelig fot hadde øiensynlig betraadt den, siden de russiske fangstmænd for over halvandet aarhundrede siden hadde forlatt Ishavet.

Hytten var bygget av svært tømmer. Den var 14 fot lang, 10 fot bred og 6 fot høi. Helt nede ved jorden var to vinduesaapninger. Taket var flatt og bedækket med et tykt lag av jord og store stener.

Ved den ene væg var der opmurt et ildsted med en liten bakerovn. Paa nordsiden av hytten fandtes en liten forstue med utgangsdør til øst. Den dannet indgangen til hytten og bidrog til at lune den.

Paa en træstolpe over døren, som var faldt ut av sine hængsler, saaes en indskrift paa russisk: «Si ja ispa staroversk». Og nedenfor paa dørstokken var der hugget ind et navn med kniv eller hugjern. «J e r e m i a s O t t a m k o f» stod der.

Professor Marmont saa forbauset op. «Ottamkof», sa han grundende. «Han staar i forbindelse med en av verdens merkeligste robinsonader. Saavidt jeg husket, var det i aaret 1743, at Jeremias

Ottamkof sendte et fartøi med 14 mand til Spitsbergen. De kom op Storfjorden ved Edge Island, hvor de blev indesluttet i isen. Fire mand med brødrene Himkof i spidsen sendtes ut for at finde en hytte, som skulde være opført i nærheten. De fandt den, men da de skulde opsøke skibet viste det sig, at det var forlist samme nat. De hadde proviant for et par dage. En rifle og tolv skud, fyrtøi, en øks, en kniv og en kjele var alt, hvad de hadde bragt med fra skibet. De tolv skud skaffet dem likesaa mange rensdyr. Stykker av et skibsvrak gav dem materiale til vaaben og redskaper. Roten av et ilanddrevet furutræ blev benyttet til bue, hvortil strengen blev laget av bjørnesener. Men denne bue nedlagdes 250 rensdyr og en mængde ræver.

Paa denne maate levet de i 6 aar, og kun en av dem bukket under for skjørbuk. Det syvende aar førte en fangstskute dem tilbake til Rusland.

Franskmanden Le Roy, som var medlem av Petersburgerakademiet, har nedskrevet disse fangstmænds merkelige historie. Jeg husker, at jeg har læst om det i min ungdom. Det var haardere halse dengang end nu», tilføiet han med et suk.

Bratt hadde imidlertid undersøkt hytten. Foruten en stor jerngryte, nogen kokekar og to spæklamper fandtes der ingen redskaper. I et hjørne av hytten stod der en tønde, hvis indhold var belagt med aarhundredgammelt støv. Det var en tyk væske — øiensynlig hvalolje. I det inderste rum var der opmagasinert en stor beholdning av

drivved. Paa væggen hang der et fyrtøi med flintesten og knusk.

«Ild skal vi da gudskelov ikke mangle», mumlet Johnsen med et lettelsens suk.

«Jeg har en cigartænder», sa Bratt. «Den kan gjøre god nytte, saalænge benzinen varer».

Det viste sig, at sjøvandet ikke hadde skadet det moderne fyrtøi, og snart luet et vældig baal i Ottamkofs gamle hytte.

Saa gik Bratt ut for at hente den unge pike. Hun sat paa en sten og graat, men forsøkte at skjule sine taarer, da hun hørte nogen nærme sig.

«Vil De ikke komme ind i hytten?» sa han. «Vi har laget et herlig baal. Det gjælder at bli tørre snarest mulig, hvis vi skal faa utrettet noget. Det er ikke noget chateau, men det er bedre end ingenting».

Den lille baronesse saa op. «Jeg taaler ikke at tænke paa det», sa hun, «er det virkelig saa, at de er døde allesammen — kaptein Strohmann — alle, undtagen vi fire? Og hvor skal vi faa mat fra? Jeg skjønner det ikke, — her findes jo ikke noget levende — aa, for et forfærdelig land dette er!» Hun skjulte hodet i sine hænder og hulket.

Bratt bøiet sig over hende.

«Det nytter ikke at gi sig over. Vi er tre mænd, som vil forsøke alt for at hjælpe Dem herfra. De maa ikke opgi haabet. De maa ikke slaa ned vort mod».

Hun reiste sig hurtig og kastet hodet tilbake.

«Jeg er en officers datter», sa hun stolt. «De

skal ikke se mig graate mere. Min far var med baade ved Sadowa og Sedan — han vet ikke hvad frygt er. Men De maa huske, jeg er jo bare en kvinde, en forsvarsløs kvinde...»

«De tar feil», sa Bratt varmt. «Der findes ikke en mand dernede i hytten, som ikke vil vaage livet for Dem. De kan være likesaa sikker her som i Deres fars hus. Stol paa det... Kom saa», tilføiet han. «Vi maa ta fat med en gang. Her er ingen tid at spilde. De er en officers datter, sa De... Vel, saa vet De, hvad disciplin er. Og her maa De lystre ordre».

Han vendte sig uten at avvente hendes svar og gik hurtig ned til hytten. Hun bet sig i læben, mens hun kastet et blik efter den høie skikkelse, som sjappet nedover i sine vaate klær.

Saa fulgte hun efter med bøiet hode... og snart efter stod hun sammen med de andre omkring det flammende baal.

«Mit kjære barn», sa professoren, «hvor grusom er ikke skjæbnen? Det er ingen fare med mig. Jeg har faat min del av livet, men at De, som er saa ung og vakker og livsglad...»

Frida smilte. «Men professor da», sa hun med tvungen munterhet, «vi er ved vore ønskers maal. Og saa var det jo den bræen, De skulde opkalde efter mig!»

Professoren stirret forbauset paa hende. Saa lyste han pludselig op. «Aa — De er henrivende. Hvor vakker De er! Rigtig en solstraale fra Vorherre selv».

«Aa, jeg ser vist forfærdelig ut», sa hun pludselig og fôr sig med fingrene i haaret. «Findes der ikke nogen kam eller en krøl ..» Hun stanset pludselig og blev blodrød, da hun møtte Bratts alvorlige øine.

«De skal faa beholde hytten for Dem selv en halv times tid», sa nordmanden. «Vi har noget at utrette dernede i bugten. Jeg vil raade Dem til at klæ Dem helt av og tørre Deres klær ved ilden. Det er av betydning, at vi alle holder os saa friske som vel mulig. De er sikker her, og fra gluggerne derborte kan De holde øie med os».

Hun nikket ydmygt.

«Jeg skal gjøre som De sier. Men er det tillatt at spørre, hvad De nu agter at ta Dem for?»

Han betænkte sig litt.

«De er en modig ung dame», sa han likefrem. «Og De vil taale at høre sandheten... Ser De... her paa denne kant av Spitsbergen findes der litet at leve av. Og selv om rensdyrene kunde forvilde sig hit, har vi intet vaaben. Vi kan ikke kvæle dem med vore hænder... Vor eneste chance er «Victoria»s vrak. Vi maa paa en eller anden maate komme derut, før storm eller strøm river skroget væk fra skjærene. Skibet er ødelagt, men der findes endnu noget ombord, som kan hjælpe til at opholde vort liv. Fremfor alt fødemidler og vaaben. Veiret er ikke sikkert. Vi kan faa en nordenstorm naarsomhelst. Det er derfor vi maa skynde os».

«Men hvorledes vil De komme derut?» spurte hun ængstelig.

«Paa samme maate som jeg kom ind», svarte han utaalmodig og vendte sig for at gaa...

«Aa, stans et øieblik!» ropte hun bevæget. «De synes vist, jeg er forfærdelig utaknemmelig, — et unyttig, forkjælet barn. Det er jeg ogsaa. Men jeg vil, før De gaar til Deres farlige forehavende, faa takke Dem, fordi De har frelst mit liv».

Han blev blodrød. Al hans sikkerhet var veket fra ham. Han forsøkte at si noget... Saa skyndte han sig efter de andre ned mot stranden.

Den lille baronesse saa længe efter ham.

Saa begyndte hun langsomt at klæ sig av, mens hun av og til kastet ængstelige blikke ned mot sjøen. Og i samme øieblik hun nølende avførte sig sin kniplingsbesatte chemise saa hun en nøken mandsskikkelse kaste sig ut fra det ytterste nes og med hurtige tak svømme utover.

VII.

Den sidste chance.

«Hvad har De i tinkruset der», spurte professoren, da de stod nede paa neset. «Jeg synes det lugter saa forbandet».

«Det er hvalolje fra tønden deroppe», svarte Bratt. «Og det er ikke saa urimelig, at den lugter litt stramt, for den er snart 190 aar gammel».

— De vil vel ikke drikke den, utbrøt professoren forfærdet.

«Nei», sa Bratt, mens han avførte sig sine vaate klær, «den er kun tjenlig til utvortes bruk. Jeg har tænkt mig, at jeg bedre kan taale det kolde vand, hvis jeg blir indsmurt over hele kroppen med Ottamkofs olje. Det er ikke videre delikat, men vi blir nok nødt til at finde os i det, som er værre. Vil saa herrerne ta fat?»

«De er nok den mand, jeg trodde», sa professoren lunt. «Og kommer vi nogensinde væk fra dette ishelvede, vil det skyldes Dem».

Islodsen rystet paa hodet. Hans mund var fast sammenknepet, som paa en, der lider store smerter. Han bøiet sig ned og tok op tinkruset med en undertrykt stønnen, heldte indholdet ut paa haanden og begyndte at gnide Bratts nøkne legeme ind med den fete ildelugtende væske.

Professoren saa med beundring paa den hvite skikkelse foran sig. Der var en fasthet og styrke i den bredbyggede krop, som var vidunderlig.

Under den tynde, blonde hud, som lyste ned fra halsens veirbitte linje, snoet de to tykke muskelfibre sig i uavladelig bevægelse — altid vaakne, altid beredte. Skuldrene hadde denne svake helding ind mot deltoidmuskelen, der tyder paa stor styrke. Og det brede bryst og den skraanende hoftelinje med den utprægede maskuline benbygning fortalte om en baade medfødt og opøvet kraft ... De lange armer med de brede haandled og den senede muskulatur var av den sort, som baade i en bokserring og paa bryterarenaen gjør sig gjældende i første række.

«Hvor har De faat al den muskulatur fra?» spurte professoren.

Bratt smilte. «Fra nød og motgang og farer», sa han. «Fra livet mellem gauchoerne paa Pampas og guldgraverne i Alaska. Fra sult og slagsmaal og livsfare. Det er slikt noget, som gir en mand styrke... Noget maa man faa igjen for alle sine savn», tilføiet han litt bittert. «Jeg har aldrig eiet andet end min styrke, utholdenhet og mit forholdsvis gode humør».

«Det er sandelig ikke litet, unge mand», sa professoren. «Jeg byttet gjerne en krok av min hjerne med litt av den sort, som De har... Kjære — nu ser De jo ut som en indianer. Vor lille veninde deroppe vilde bli ræd Dem, saa hun Dem nu... Si mig, kan vi hjælpe Dem med noget herfra stranden?»

«Nei», svarte Bratt. «Det faar staa til. Jeg maa forsøke at tømre sammen en flaate ute paa

vraket, hvis jeg da finder noget, som er værd at ta med. Det meste ligger vel under vand eller er ødelagt av eksplosionen».

Et let koldt vindpust strøk ind over land. En sky gled forbi solen.

«Nordenveiret», mumlet islodsen. «Vi faar storm ut paa dagen. De maa skynde Dem. Om et par timer kommer De ingen vei. Hold Dem langt op om de ytterste skjær, ellers driver strømmen Dem pokker ivold».

Bratt nikket, sprang ut fra odden og svømmet hurtig utover i den angivne retning, mens sjøen krusedes av det ene ilske vindkast efter det andet.

Professoren saa vemodig efter ham.

«Det er liv eller død for os alle», mumlet han.

«Ikke for mig», sa islodsen tungt. «Døden er mig sikker. Det er som en kold haand stryker mig over lænderne. Snart er jeg likesaa unyttig for dere som det lille pikebarn deroppe i hytten. Jeg bare ønsker det maa gaa fort».

«Ven», sa professoren mildt, mens store taarer rullet nedover hans magre kinder, «tap ikke modet. Et par dages hvile — og De skal se alt gaar over».

«Nei», mumlet islodsen. «Nils Johnsen er færdig, og godt er det. Han skal snart hvile i den jord, hvor hans fædre har kjæmpet og lidt. Der ligger mange av os rundt omkring her paa øen. Spitsbergenhunden vil hyle over os i de lange vinternætter og isbjørnen vil klore efter os mellem stenene...»

Han hævet hodet.

«Se», sa han, «der er han ombord alt. Den karen gaar gjennem is og ild som salig Jacob Heemskerk».

Professoren reiste sig.

«Ja sandelig», utbrøt han, «staar han ikke der som en Apollo av bronce mot horisonten. Den kjække gutten!» — — — —

Uten vanskelighet naadde Jørgen Bratt ut til vraket. Han krøp ind over promenadedækkets ræling, som endnu laa over vand. Skibet heldet sterkt, saa han maatte krypte over dækket op til trappen, som førte til broen. Over alt saa han merker av eksplosionen. Der gapte uhyre sprækker i jerndækket, begge skorstener var slitt av, og tykke staalstænger fra maskinen hadde trængt igjennem skibets jernsider. Men Bratt saa til sin glæde at store dele av mellemdækket rundt omkring salongen næsten var uberørt av eksplosionen. sionen.

I den gapende revne mellem forskib og agterskib møtte der ham et forfærdelig syn. Fire blodige lik var indfiltret i de sønderslitte jernplater og hang med hoderne nedad over vandspeilet. Nogen vældige hvite fugler hoppet rundt likene og hakket i indvoldene. Det var stormaaken, Spitsbergens rovgjerrige grib, som var paafærde. Og nede paa vandet flakset og skrek stormfuglene, som arrige høns, mens deres runde dueøine stod ut av hoderne paa dem av bare iver. En ismaake hadde endog trængt helt ind i kabyssen, hvor den øiensynlig hadde gjort et stort bytte. Ti maten vetlet den ut av svelget.

Bratt gik fra baat til baat. Men alle de, som befandt sig paa promenadedækkets tak var splintret og ødelagt. Helt agterut laa en chalup nede paa vandflaten. Den hang endnu i davitene, men var fuld av vand. Liket av en matros svømmet imellem tofterne.

Skjælvende av spænding klatret Bratt ned taugene. Baaten var endnu fæstet i sine kroker og alt tydet paa, at den var sat paa vandet mellem grundstøtningen og eksplosionen. Enten den nu i hastverket var fyldt, eller agterskibet hadde trukket den ned, — nok er det, chaluppen laa i vand til rælingen. Men en hurtig besigtigelse viste, at den var u s k a d t. Og under tofterne laa aarerne i rad og række.

En dyp taknemmelighet mot forsynet fyldte ham. Med denne baat kunde der utrettes store ting.

Han klatret hurtig op paa taket og med opbydelsen av alle sine kræfter lykkedes det ham at heise den tunge farkost op i agterenden og paa denne maate næsten tømme den for vand. Matrosens lik skylledes ut i det grøngraa isvand, hvor strømmen hurtig grep det.

Derpaa krøp Bratt ned i kahytten. I spisesalen var aftensbordet slaat overende. Det var et kaos av ituslaatte stoler og knuste tallerkener. Alt var slængt ned i læ, og væggene til anretningsrummene var splintret som glas. Vandet stod i høide med koøinene og skvulpet helt op til midten av salen. Med den største forsigtighet banet Bratt

sig vei mellem ruinene av det avbrutte aftensmaaltid og naadde ind i den smale gang, som førte til kabyssen. I anretningsrummet fandt han en kasse med hermetik, som han bar op paa dækket, sammen med en stor hamburgerskinke, der laa slængt mellem de itubrukne bordben.

Efterhaanden tømte han et helt skap av kolonialvarer, som var stablet over hinanden i smaa sækker. Det var sukker, salt, kaffe og te og forskjellige sorter mel. I kjøkkenet, som øiensynlig var rømmet i stor hast, fandt han en stor okseskrot, som en av kokkene hadde forlatt med en svær kniv sittende i mørbraden. Han læsset den paa ryggen og bar den op til det andet forraad. En kasse med skibsbrød og en mængde ferskt brød, som fløt omkring i rummet, gik samme vei. En liten tønde usaltet bordsmør samt en kaffekande og to galvaniserte gryter fuldendte hans ekvipering fra kjøkkenet. Der fandtes ikke mere, som kunde brukes. Han søkte forgjæves efter petroleum. Derimot opdaget han i spisekammeret en mængde pakker stearinlys, hvorav han tok saa mange, han kunde bære.

Bratt stanset pludselig, mens han bar et litet fat øl op til den anselige haug av alskens levnetsmidler.

Hvad var det?

Der hørtes en underlig skrapende lyd under ham. Det var som et vældig havdyrs knurren. Og vraket rystet og skalv i alle sine fuger.

VIII.

Nordenstormen kommer!

Jørgen Bratt blev likblek.

Skulde alt hans arbeide være forgjæves?

Det var tydelig, at agterskibet holdt paa at gli ut paa dypet. Han ilte op.

Det føltes som en eller anden usynlig magt rykket og slet i vraket. Smaabølgerne skyllet allerede over reserverattet, og skraaningen paa dækket var blit større.

Men skibet gled ikke mere.

Et sidste ryk, som fik de sørgelige rester av «Victoria» til at stønne, — og vraket laa som før.

Men denne advarsel fik Bratt til at skynde sig. Det lykkedes ham efter store anstrengelser at forcere adgangen til sin egen kahyt, hvor han efter en kort søken fandt sin belgiske drilling og en tung kasse patroner. Endvidere tok han med sig alt det tøi, som fandtes, et par lauparstøvler, en haandkuffert, hvor han visste, der fandtes et kompas og andre nyttige ting. I kapteinens kahyt opdaget han en liten karabin med ammunition og en glimrende Zeisskikkert. Det lykkedes ham ogsaa at rydde sig frem til den lille baronesses kahyt, som laa i øverste etage paa styrbords side. Den var halvfuld av vand, men en handkuffert av lær, som laa i køien, hadde undgaat at bli ødelagt av væten. Likeledes en elegant pelskaape,

som hang paa en knag og et fotografi av en ældre mand med et martialsk ydre.

Tilslut forsøkte Bratt at naa hen til professorens kahyt, men maatte opgi det, da vandet sperret veien. Han tok da med sig i flæng nogen haandkufferter, og en trøie, som han iførte sig. Endvidere en pelshue, som han trak nedover ørene.

En kold vind strøk nu henover dækket, og mørke blygraa skyer steg opover den nordøstlige horisont. Professoren og islodsen sat paa stranden og fulgte hans bevægelser med spændt opmerksomhet.

Ved hjælp av en lang lodline, som deltes op i korte ender, lykkedes det Bratt at heise alle de fundne saker ned i chaluppen. Det var et langvarig og møisommelig arbeide, men endelig var den sidste dyrebare kasse stuvet ned i baaten ved siden av den lille øldunk, og Bratt kunde gaa fra borde. Han firte fartøiet ned til vandflaten og entret ved hjælp av taugene ombord. Saa huket han krokene ut, grep aarene og rodde til land, mens nordenstormens første forløpere hylte i «Victoria»s indvolde.

Professoren skrek av begeistring, da baaten skuret op i sandet. Han vadet ut og hjalp Bratt med at hale den tunglastede chalup op paa strandbredden. Og hans galliske entusiasme vokset, da han saa dens dyrebare indhold.

Han omfavnet nordmanden, han hoppet omkring paa strandbredden, han slet i sine visdomslokker, han lo og han graat.

«Nu skal De bli frisk», sa han til Johnsen, «enten De vil eller ikke. Vi kommer til at leve som grever her under Rabots gletcher. Inden en uke er vi ved Isfjorden, om en maaned er vi hjemme».

Islodsen reiste sig med besvær.

«Naa, naa», sa han med et tilløp til smil, «det gaar ikke saa fort. Foreløbig faar vi se at faa provianten i land, ellers æter stormen den op for os. Tar jeg ikke feil er der sne i de skyer der. Og da...»

Bratt saa spørgende paa ham.

«Hvad mener De?»

«Da er der ingen vei for os over til Sassen Bay», hvisket han. «Vi blir nødt til at overvintre eller forsøke vore chancer med chaluppen».

Professoren hørte intet. Han var ivrig i færd med at bære provianten op til hytten. Han nynnet en sang, som ikke høvet sig en verdensberømt professor: Det var carmagnolen.

Den lille baronesse tok imot dem. Hun var straalende. Hendes klær var tørre, hun hadde med sine to sirlige hænder ordnet sit haar og hele sin vakre person. Man skulde aldrig i livet ha anet, at denne unge dame med den fine rødme paa kinderne for nogen timer siden hadde kjæmpet med døden i ishavet.

Lille Frida von Heffner var visselig ikke saa glad og forhaabningsfuld, som hun lot til. Angsten og rædselen for de ukjendte farer i denne livløse egn slet endnu i hendes hjerte. Men hun hadde foresat sig at være modig og kjæk i ulyk-

ken og ikke nedslaa de andres mod med kvindegraat.

«Her kommer vi med hele «Victoria»s spiskammer», ropte professoren og svang hamburgerskinken i luften. Nu er der ingen fare mer. Ca ira. Ca ira!

«Aa, for en aften vi skal faa», sa hun fornøiet. «Jeg kjender skinken igjen. Sandelig er det ikke godt, at dere har faat en fornuftig dame blandt dere, som kan lave mat....»

Den lille russehytte fyldtes hurtig med alle de gode saker fra chaluppen. Og lille Frida utstøtte et fryderop, da hendes haandkuffert viste sig indenfor døren og en stor haug av uldtepper og puter kom like efter.

Men da den sidste kasse var bragt indenfor den faldefærdige dør og gluggene omhyggelig var tilstoppet, kom de første lunefulde snefnug flyvende midt oppe i den korte arktiske sommer.

De blev baaret indover landet av den værste storm, som nogensinde har herjet Spitsbergen.

Og sneen begrov paa en eneste nat sommeren, den fyldte hele landet med gru, den tvang turistskibene til at vende om ved Bjørneøen og den stængte i en eneste uke av for al den skjønhet og ynde, som kan spire midt imellem den tause, hvite død.

Det var Spitsbergens ulykkessommer, — og fra det fjerne ubøielige øland stod der en rædsel, som paa angstens brede maakevinger svang sig ut over den hele verden.

IX.

I Ottamkofs hytte.

De skibbrudne var stængt inde.

Stormen kom hylende ind gjennem bugten med en isnende sno. Der blev koldere og koldere. Snefnuggene, som til at begynde med var fugtige og regnblandet, blev altid fastere og tættere. De fløi i lange horisontale striper, de jagedes av vindens raseri med jamrende hyl indover landet.

Men Ottamkofs hytte var bygget for de lange vinternætter. Efter en hurtig befaring viste den sig at være baade tæt og god. Baalet lunet, og de store stabler av gammel drivved, som var opmaganisert i det lille kot, var tilstrækkelig for mange uker.

De tre mænd hadde nok at bestille med at ordne sakene fra «Victoria». De fyldte næsten halvdelen av den lille hytte. Alle matvarer anbragtes i det nordvestlige hjørne, som øiensynlig hadde været brukt til spiskammer. Et gammelt muggent bord, som kunde hænges op langs væggen med en krok, viste tydelige spor av at være brukt til at skjære brød paa.

Islodsen var ivrig beskjæftiget med at vaske gulv og vægger med varmt vand fra russernes gamle jerngryte. Hans livslyst var igjen vaak-

net, og den lune varme i hytten virket opkvikkende paa ham.

Bratt søkte ved hjælp av et gammelt hugjern og nogen rustne spiker at lave en portiere av uldtepper.

«Hvad er det De bestiller der?» spurte baronessen nysgjerrig.

«Det vil De snart faa se», sa han smilende, mens han hængte de svære tepper i en vinkel om stuens sydvestlige hjørne.

«Kan De ikke se det», utbrøt professoren, som holdt paa at anbringe alle de fundne klæsplag paa knaggene langs den ene væg. Det blir jo et helt boudoir — et jomfrubur for vor prinsesse».

Den unge dame blev rød.

«Jeg skaffer dere saa meget bryderi», sa hun. «Det hadde nok været bedre, om jeg var blit der ute mellem alle de andre», tilføiet hun gysende.

«Hvor De tar feil», utbrøt professoren livlig. «De er denne gamle russehyttes gode aand, — De vil væbne vort mod. De vil egge os til at vaage det yderste i farens stund. Aa — ridderskapet er endnu ikke dødt iblandt os. Stol paa det! — Eller hvad mener De, Bratt?»

«Nu er boudoiret færdig», sa han avvisende og bar baronessens haandkuffert ind i den lille firkant. Jeg er ræd for, at den naadige frøkens taalmodighet og energi vil bli sat paa haard prøve. Nu burde vi for eksempel snart faa mat — ikke sandt? Vi er vist allesammen frygtelig sultne. Jeg foreslaar te, skinke og smørbrød. De vil finde

alt i spiskammeret. En stekepande ligger ved ildstedet, vand har Johnsen hentet. De finder en duk blandt uldtepperne derborte, den er proppet fuld av kniver, tallerkener og gafler, — saa dækker De paa langbordet derhenne, vi faar vel spandere to lys i anledningen, de finder to gamle krukker med tynd hals i kroken der — jeg tænker de blir passelige lysestaker. En pakke fyrstikker ligger i det forreste hjørne i spiskammeret, men spar paa fyrstikkene, vi har ikke mer end den ene pakken.... Allez mademoiselle — faites votre doit, s'il vous plait!»

Hun saa forundret paa ham. Det kommanderende i tonen skurret i hendes øren. Der laa et eller andet skarpt svar paa hendes tunge, men hun grep sig i det.... Og i næste øieblik var hun i fuld aktivitet i spiskammeret.

Bratt trak frem den gamle rist, som laa med alle ben i veiret mellem asken, og det viste sig, at den passet godt til de store kokekar og stekepander fra «Victoria»s kabys. Saa bar han en liten haug med uldtepper ind i baronessens rum og fandt frem en hodepute — den eneste han hadde faat med sig. Derpaa gjorde han i stand en seng paa den brede bænk, som strakte sig over hele væggen. Det var et haardt leie uten dyner og madrasser, men uldtepperne var varme og tykke, saa den lille dame skulde ikke risikere at fryse. En av hermetikkasserne stilledes op ved hodegjærdet, og et par spiker blev slaat ind i væggen. Med sin kniv skar han et hul i hermetikkassen

og anbragte et lys der. Saa fandt han et par engelske Tauchnitz-romaner fra sin kuffert og la dem ved siden av lyset.

Imens holdt professoren paa at revidere de smaa haandkufferter, som Bratt hadde revet med sig i farten. Der fandtes mange nyttige ting for de skibbrudne: Skjorter, strømper, sweaters, støvler, et par lommelygter, chokolade og konfekt. Et helt litet haandverksskrin i lær med alleslags redskaper samt flere sorter spiker hilstes med glæde, likeledes et syskrin, der øiensynlig hadde tilhørt en meget ordentlig og samvittighetsfuld tysk husmor. Endvidere et par halvkasser cigarer, nogen snadder med tilhørende tobak, — hvilke saker bragte professoren i ekstase.

Hele den østlige væg var nu ordnet til et klæskot. Der var en pelskaape, et par ulstere og en spaserpels, der var flere tykke sportsdresser av forskjellig størrelse, solide skindvester og sweaters og flere sæt leggins, puttees og gamascher. Paa gulvet stod en liten fylking av solide sko og støvler.

«Jeg tror ikke her mangler nogetsomhelst», sa professoren grundende. «Det maatte da være solide hansker og vaatter. Her er det bare glacé, og det duer vel neppe paa disse kanter. De har ellers været heldig i Deres valg, Bratt. Vi kommer foreløbig ikke til at mangle nogetsomhelst, hvis da bare alt tøiet passer os.... Jo, jo, vi kan faa det hyggelig her. Hvis ingen protesterer, vil jeg selv annektere den slobrok der og de snusfar-

vede tøfler. De vil klæ mig, tror De ikke? De er som skapt for en gammel visdomsugle og ungkar. Og disse strømpèrne, som jeg har byttet paa mig, er dannet i mine tynde bens lignelse. Jeg er ikke ræd for at være vaat paa benene, men jeg faar snue av det».

«Snue?» sa Bratt. «Her paa Spitsbergen? Aldrig i livet. Der findes kun en sygdom i dette klima, og det er skjørbuk. Hvis alt andet slaar feil paa denne ø, vil den faa sin betydning som et verdenssanatorium for tuberkuløse. Her findes ikke bakterier i denne luft. I 1898 undersøkte den svenske doktor Levin omtrent 20,000 liter luft paa forskjellige steder. Det lykkedes ham ikke at paavise en eneste bakterie. Han gjorde ogsaa vandet, sneen og isen til gjenstand for sine bakteriologiske undersøkelser. De var yderst bakteriefattige. En tysk professor i Stuttgart har skrevet et par avhandlinger om Spitsbergens glimrende betingelser som kursted for tuberkuløse».

«Vi kan altsaa puste frit her. Det glæder mig. Snue er nemlig mit livs ulykke. Den har forfulgt mig fra jeg var bitte liten. Jeg tror, at min næse er blit saa spids, fordi jeg har klemt den saa grundig med lommetørklær.. Nu skulde jeg forlængst være midt oppe i en vældig forkjølelse. Men jeg har ikke engang præstert en nysen.... Aa, men hvad er det?»

En liflig duft av stekt skinke bredte sig utover hytten. Baronessen stod ved risten med en uhyre

stekepande og vendte flesket med kyndig haand og en meget alvorlig husmoderlig mine. Ilden fra peisen kastet et kobbergyldent skjær over den lille skikkelse med de bløte, barnlige træk og de mørke, drømmende øine.

Ved hyttens eneste langbord stod islodsen og skar brød med sin lange tollekniv. En liten koket hvit duk med fire tallerkener, to gafler og tre kniver saa ganske indbydende ut i de høist primitive omgivelser. En stor schweizerost, en krukke med engelsk «jam» og et fat med smør var et svakt gjenskjær av de herligheter, som fandtes paa «Victoria»s aftensbord den skjæbnesvangre ulykkesdag.

Men da baronessen med høistegen haand satte den rykende stekepande midt paa en flat sten, der i mangel av andet var anbragt paa bordet, var der ikke nogen av de skibbrudne, som et øieblik savnet gaaseleveren og hummeren og alle de varme retter paa den store turistdampers lukulliske spiseseddel.

«Mine herrer», sa baronessen høitidelig. «Der er servert. Vil hr. professoren ta damen tilbords?»

Professoren vred sig som en orm av bare henrykkelse. Saa bukket han med sydfransk grandezza og bød den neiende baronesse sin arm.

«Selskapet maa undskylde», sa den værdige vertinde smilende, «at bordet ikke er rigtig komplet. Der mangler nogen kniver og gafler, og kopper hører ikke med til dette chateaus inventar. Mine herrer vil behage at nyte teen av glas

i overensstemmelse med stedets traditioner. I en russehytte maa der kun drikkes «té russe». Hr. hovmester, vil De være saa venlig at skjænke teen, men forsigtig — hvis glassene sprækker, faar De øieblikkelig avsked».

Islodsen smilte. Han var blit et helt andet menneske de sidste timer. Rygsmerterne syntes at ha git sig, og nu skjænket han den rykende te med megen omtænksomhet.

Men professoren lo som et barn. Hans mund stod ikke et øieblik.

«Er professoren fra Gascogne?» spurte baronessen for at stagge hans veltalenhet.

«Hvorledes kunde De vite det?» sa den lærde mand forundret. «De gjetter da alt. Ja — jeg er gascogner. Jeg er en landsmand av Henrik av Navarra, d'Artagnan og Edmond Rostand. Jeg er berygtet for min snakkesalighet, min paagaaenhet og min appetit....»

Og dermed hug Cyrano de Bergeracs landsmand løs paa det stekte hamburgerflesk....

Det var et underlig aftensmaaltid. Ilden paa peisen døde langsomt ut og lyset fra de to stearinlys i de tykke graa stenkrukker kastet flakkende skygger rundt omkring i den usle hytte.

Men utenfra trængte stormens hyl ind til dem. Det var som en vældig strid utkjæmpedes derute i graalyset. En kamp mellem den bleke og fattige arktiske sommer med dens skjære og rene farver og den lumske polarnats rasende vælde.

Og tusen liv bøiet sine hoder i døden, — hele polarfloraens sommerlige hærskarer!

Det var den gule saxifraga, det var den blyge lyserøde smelde, det var myrkleggen, den haardføre rødsildre, den lysegule valmue og den trodsige isranunkel — allesammen blev de pisket ind i døden av den hvite tyran....

De sidste glør døde ut paa ildstedet. Man var gaat til ro i hytten. Baronessen hadde krøpet ind i sit boudoir og de andre hadde fordelt sig paa bænkene.

Bratt laa og saa ind i den døende ild. For en dag det hadde været! Hele hans krop var som mørbanket av strabaser og træthet. Men han kunde ikke sove. Hans øine drømte ind i en verden, hvor eventyret lever mellem farer og savn og hvor lykken gror mellem graver».

Da hørte han pludselig en svak lyd. Det var som et sykt dyrs klynken.

Han lyttet.

Der lød det igjen. Men denne gang gled den stille jammer over i en higstende klage.

Det var lille Frida, som hadde boret sit hode ned i puten og hulket.

X.

Spitsbergenhunden.

Lille Frida sov i 12 timer.

Da hun vaaknet, var hun alene i hytten. Hun trak den ene «portiere» forsigtig tilside, og lyset strøk ind gjennem to glugger. Det var tydelig, at stormen hadde lagt sig. Kulden bet hende i ansigtet og fik hende til at trække tepperne over hodet. Hun var lemster over hele kroppen. De haarde træplanker hadde tvers igjennem det tynde underlag av uldtepper maltraktert det forvænte legeme paa det grusomste.

Aa — hendes far skulde bare vite, hvor hans kjæledægge mishandledes av skjæbnen deroppe i det koldte, ugjestmilde Norden i en ussel, ildelugtende plankehytte, hvor man saavidt kunde gaa opreist og sammen med tre fremmede mandfolk.... Hvorledes skulde det gaa hende, hvis der ikke kom hjælp? Det var uutholdelig at tænke paa.... Og dog følte hun sig trods alt vel. Hadde hun bare hat en ordentlig seng med springmadras og en liten edderdunsdyne?.... Kom der nogen? Hun stak hodet frem av teppet og lyttet .... Nei!.... Men hvad var det?.... Paa den lille kasse, som var omdannet til natbord, saa hun ved siden av de to romaner en fotografiramme. Og i det usikre lys skimtet hun billedet av en mand med et statelig skjeg...... aa Gud, det var jo hendes egen far!.... Hun reiste sig

op paa bænken og grep fotografiet med begge hænder og kysset det atter og atter, mens taarerne trillet nedover hendes kinder.... Hun betragtet det kjære ansigt. Hvor han saa snild og streng og stolt ut! Det var likesom hans kloke og faste blik talte til hende: Lille Frida, sa det, vær ikke bange. Vi har alle vore kampe og prøver at bestaa, da vort sande menneskeværd skal vise sig. Nu er det din tur, og du vil ikke gjøre slegten skam!....

Frida sprang op. Det var som om farens stemme klang i hendes ører. Hun la fotografiet fra sig og trak støvlerne paa. Saa gik hun hen til bordet, hvor der stod en vandmugge og et stykke sæbe. Ved siden av laa der et stykke papir, hvorpaa der var skrevet følgende lakoniske dagsordre: «Vil De lage middag færdig til kl. 3.» Ingen underskrift og ingen overskrift.

Der hang et kronometer paa væggen. Det viste 2½. Hun blev rød av forskrækkelse. Hvor hun hadde forsovet sig. Og uten at tænke paa sit toilette gav hun sig i kast med middagsmaten.

Alt var lagt tilrette for hende. Veden laa parat paa ildstedet. Det var bare at tænde paa fliserne. En stor hermetikboks med ferskt kjøt var sat frem til bruk. Det var bare at helde indholdet op i en av kasserollerne. Alt var vasket op og stod paa sin plads Hytten var feiet, og nu da ilden blusset op i peisen blev det pludselig ganske hyggelig derinde.

Hun stak hodet ut av døren og utstøtte et forbauset rop. Hele landskapet var som forvandlet.

Det var hvitt altsammen mot sjøens blygraa bakgrund, og en blek, kjølig himmel hvælvet sig over al denne trøstesløse hvithet.

Sneen hadde næsten skjult hytten. Der var ryddet en vei mellem en mægtig fonn, som hadde veltet sig op mot hyttens dør. Og dype spor nedover mot stranden viste, hvilken vei hendes lidelsesfæller hadde tat.

Men de smaa sorte skjær, som vokset op paa bugtens sydside, raadet nu grunden alene. «V i c t o r i a»s v r a k v a r f o r s v u n d e t. Der hang en kikkert paa væggen, — hun grep den og ransaket hele den østlige horisont. Nei — der var intet at se av det stolte fartøi. Hun forstod, hvilken skuffelse det maatte være for hendes venner. Det var jo saa meget, som man hadde bruk for endnu....

Helt nede ved stranden fik hun øie paa de tre mænd. De kom gaaende opover i gaasegang med den unge nordmand i spidsen. Selvfølgelig — h a n maatte bryte veien i den dype fonnede sne. Saadan var det jo bestandig. Den unge gutten kommanderte dem allesammen. Han tænkte for dem, og han handlet for dem. Han gav ordrer — — aa Gud, bare nu buljongen kunde koke op i en haandvending. Selv var hun glubende sulten, og hvad maatte da ikke de andre være, som formodentlig hadde slitt og strævet i mange timer.

Hun dækket bordet med den lille duk og fandt frem tallerkener — det hadde man da gudskelov nok av. Og skeer var der heller ingen mangel paa. Bare der nu hadde været litt flere kniver

og gafler i den ellers saa indholdsrike duk, som Bratt hadde tat med sig fra «Victoria»s aftensbord. En krukke med fransk sennep og et glas med pickles var imidlertid reddet fra undergangen, og dem satte hun frem. Og midt i kaos blandt bokser med sardiner, pølsesnabber, kold fugl, aal i gelé, mayonnaiser og alt det andet, som var mikset sammen i hastverket, opdaget hun pludselig en liten blomstervase med nogen pjuskede roser i.

Lille Frida blev rent blek av bevægelse. Det var en venlig hilsen fra civilisationen, — et bud fra den lille norske by, som de hadde passert for en 8—10 dage siden. «Dette er blomsternes by» hadde kaptein Strohmann sagt, da en stor kurv med roser blev langet ind paa dækket fra bryggen «Molde heter den», tilføiet han. «Det er et paradis mellem snedækte fjelde».

Hun pyntet paa de litt forpjuskede blomster, som hadde holdt sig merkelig godt, og anbragte vasen paa bordet. Hvor den kvikket op i det halvmørke rum!.... Det var som om en liten sky gjest fra sommerens lys hadde traadt ind i den fattige hytte og spredt glæde omkring sig. Hun blev i godt humør med én gang. Det var som om hun næsten fik lyst til at stemme op en av disse smaa plattyske folkemelodier, som bønderne sang omkring det store fædrenegods i Schleswig-Holstein...

Der kom de andre. Hun hørte, hvor de sparket sneen av sine støvler utenfor. Frida stak hodet utenfor døren.

«Godmorgen, mine herrer», sa hun muntert. «Nu er middagen straks færdig. Kokkepiken har desværre forsovet sig litt, — men hvis hovmesteren vil være saa venlig at skjære brød, saa.... men hvorfor ser dere saa vemodige ut allesammen? Er der hændt noget alvorlig?....»

«Som man tar det», mumlet Bratt. «De har vel set, at «Victoria» er forsvundet inat?»

«Og, hvad værre er, henrivende baronesse», fortsatte professoren med hakkende tænder, «at vor chalup av sjøen er blit slængt mot en klippe med slik kraft, at hele siden er slaat ind paa den. Den er ubrukelig. Vi er stængt inde i denne forbandede mudrede Agardh Bugt — som rotter i en rottefælde. Vi har bare at gnage paa flesket en stund og saa dø....»

«Sludder», sa Bratt haardt. «Det skulde bare mangle, at vi la os hen for at krepere i denne ynkelige avkrok! Selv om vi skulde bli nødt til at overvintre her, skal vi nok klare os.... Det gjælder bare at holde sig i aande.... og se der .... der har vi jo roser», tilføiet han bevæget.

«Roser!» ropte professoren.... «Gud hjælpe mig, er det ikke la France.... Hvad er det da vi sutrer for? Det er jo som nede i Provence.... Aa Herre, min skaper, hvor dette er hyggelig.... Sandelig, jeg skulde gjerne være her hele mit liv! ... Og denne livsalige duft fra kasserollen der...»

«Det er buljong med ferskt kjøt», sa lodsen. «Otte portioner. Det trænges. Jeg for min del er sulten som en isbjørn ved sankthanstider».

Baronessen saa forvirret fra den ene til den

anden. Hun visste ikke, om hun skulde graate eller le. Men professoren var uimotstaaelig. Hans pludselige melankoli var som blaast væk.

«De har en sotflæk paa næsen, høistærede veninde», brølte han henrykt, «en veritabel sotflæk. Hvor det klær Dem!»

Hun blev blussende rød.

«Hvad sier De — en sotflæk?....»

Hendes øine flakket forvildet omkring efter et speil. De stanset ved vandmuggen.

«Jeg har ikke vasket mig idag», mumlet hun skyldbevisst og tørret sig ihærdig med snippen av sit slør.

«Gratulerer», sa Bratt. «Vi blir nok nødt til at vænne os av med at bekymre os for vort utseende. Naar man skal til at slaas for livet, blir man svært likegyldig likeoverfor en sotflæk paa næsen. Da Nansen kom tilbake fra sin sidste polfærd, kunde man skrælle smudset av ham med en kniv....Men nu var det altsaa dineren! Skulde vi ikke i anledning av dagen tappe os et bæger øl?....»

«Bravo!» ropte professoren. «Og en liten havaneser efter maten med frøkenens tilladelse. Aa — livet er herlig, selv paa 78de breddegrad! Allons diner!....»

Den rykende kjøtsuppe jog alt mismod bort. Man sat der i en fortrolig klynge og byttedes om kniver og gafler, og efterhaanden forsvandt alle de otte portioner. Øllet var udmerket, — like saa frisk som det, der tappes i Pshorrs kjelder i München, og den egte Bockcigars vidunderlige

duft blandedes med en liten Phillip Morris, som fandtes i et skjult gjemme i den unge dames haandkuffert.

Og livsglædens blaa røk bølget gjennem Ottamkofs hytte, den snoet sig som lange serpentinerslør under det lave tak, den kjærtegnet haab og drømmer, den sænket sig som en glemselens lystaake over sind, der stod paa fortvilelsens terskel....

Og frem for deres øine steg der billeder fra hin tid, da Ottamkofs mænd saa den sidste Lodge forsvinde bak Agardhneset, — mens de første snefnug varslet om den lange forfærdelige vinter.

Islodsen var den første, som brøt den underlige siestas taushet....

«Her sat de», sa han med dyp stemme, «omkring den samme ild, ved det samme bord, disse stakkars fangstfolk fra Arkangel. De var bleke, avmagrede mænd med tomme, glansløse øine, sittende i en kulsvart hytte, oplyst av en osende spæklampe. Og mørket hvælvet sig rundt dem. De blev dovne, sløve og trætte. De kjæmpet imot saa godt de kunde. Ja — her sat de og knyttet knuter paa et taug for at skaffe sig arbeide med at knyte dem op igjen. De passet paa hinanden nat og dag for at ikke skjørbuken skulde overmande nogen. Naar en mand sov godt to ganger efter hinanden, visste man, at skjørbuken ikke var langt borte. Sa sprættet de og bandt knuter med rystende hænder for ikke at gi efter for døsigheten — uten stans og uten hvil.

Ja, her sat de....

Og stundom hørte de likesom en ulen fra det

fjerne. Det er spitsbergenhunden, hvisket de. De trodde paa dette fabeldyr, som skulde ha sit tilhold derover paa Edge Island. Den fôr som vinden henover bølgetoppene, den drak fangstmændenes brændevin og sendte dem skjørbuk paa halsen...

Og naar saa....»

Islodsen stanset, og hans febersyke øine stirret paa de bleke ansigter omkring ham.

«Hør!» sa han. «Der hyler den derute!»

Bratt reiste sig.

«De er syk Johnsen», sa han mildt. «De har feber».

Lodsen bøiet sig fremover.

«Nei», sa han. «Jeg tar ikke feil. Der er den igjen — — hør!»

Og virkelig. Langt borte hørtes der svake, ynkelige glefs av en hund. Det var som rop om hjælp fra et døende dyr.

Den lille baronesse grep instinktmæssig Bratt om armen.

«Dette er forfærdelig», hvisket hun. «Hvad skal vi gjøre?»

«Vi faar se paa dyret», sa den unge nordmand med et tvungent smil. «Og er der noget liv i den, faar vi byde den paa middag».

Han grep sit gevær og styrtet ut av hytten. De andre fulgte ham.

Nu hørtes lyden tydeligere. Den kom ovenfra gletcheren. Og se der!....

Helt ute paa bræens ytterste rand slæpte et hvitt dyr sig frem i sneen. Den gjorde nogen

fortvilede hop og rullet over iskanten, som var blæst bar, ned i den alendype sne.

Bratt var allerede ilet det betrængte dyr til hjælp. Det var ikke noget fabelkreatur, men en kjæmpemæssig eskimohund. Nordmanden tok den i sine armer og bar den ned til hytten. Det sterke dyr var øiensynlig utslitt av strabaser og sult. Dens poter var blodige saar. Et stort halsbaand hang løst omkring den tykke hals.

Bratt la hunden forsigtig ned foran ilden. Den blev liggende urørlig. Kun dens vakre, brune øine flakket omkring fra den ene til den anden.

«Dræp den», sa islodsen. «Den er døende, og lever den op, vil den spise os ut av huset».

Baronessen bøiet sig over hunden og klappet den paa hodet. Dyret vendte sig om mot hende og slikket hende ydmygt paa haanden.

«Den skal leve», sa Bratt bestemt. «Det er velsignelse med et slikt dyr. Den kan bli os til uvurderlig nytte under en overvintring. Jeg kjender hunden. Det er Wellmans livhund «Boy», — det prægtigste dyr, som nogensinde har trukket en slæde. Nu er den 7 aar gammel. Gud vet, hvorledes den har forvildet sig hit!.... Se der — den har nok allerede fundet sin herskerinde!»

Og ganske rigtig. Den svære hund med det mægtige bryst og den kraftige muskulatur reiste sig møisommelig op og la sit brede hode i den unge pikes skjød.

XI.

Mørket falder paa.

Og dagene gik, — den ene som den anden.

Paa den høieste top av Agardhneset hadde de skibbrudne reist en flagstang, som var drevet iland fra «Victoria». Et gult uldteppe tjente som flag. Men det syntes som om fangstskuterne var jaget væk fra Storfjorden av det pludselige vinterveir. En dag hadde islodsen i kikkerten faat øie paa en liten galeas like under Edge Island. De skibbrudne søkte paa alle maater at gjøre sig bemerket, de skjøt, de heiste uldteppet op og ned, de hujet, men galeasen gik sin rolige gang mot syd.

Dermed brast det sidste haab. Et par forsøk paa at forcere Rabots Gletscher og Milne Edwards fjeld mislykkedes. Det vilde være galmandsverk uten ski eller truger at forsøke en overgang til Sassen Bay, — saa meget mere, som overvintringsstationene der formodentlig hadde mere end nok med at klare sig selv. Isen begyndte at krype nedover Storfjorden, og fangstskuterne hadde efter al beregning nu forlatt Isfjorden.

Det var i slutten av september, og dagene begyndte at bli korte. Snespurven, øens eneste sangfugl, hadde allerede sunget sin sidste sang

og trukket sydover. Og alle de andre fugler flygtet for isen og sneen. Kun spitsbergenrypen blev tilbake.

Bratt var paafærde hele dagen. Før de andre hadde tænkt at staa op, var han ute med sit treløpede gevær paa skulderen. Og naar hans fæller sat ved frokosten, kom han ind i hytten med et stort knytte av alslags fugl.

«Boy» var hans stadige ledsager. Den prægtige hund var blit meget populær. Baronessen hadde pleiet den som et sykt barn, og snart var det kraftige dyr aldeles bra igjen. Om natten laa den som den mest trofaste skildvagt foran den unge dames seng, men tidlig om morgenen listet den sig ut med Bratt for at samle forraad til den lange vinter. Den var under disse jagtturer til uvurderlig nytte. Al dens blodtørstige sinne, som hadde gjort den vakre hund berygtet den gang, den var høvding for Wellmans hundekobler, hadde veket plads for en vel avbalansert besindighet. Den interesserte sig endog pludselig for fugl. «Boy» hadde en egen underfundig maate at blinke med det ene øie, naar rypen hadde forstukket sig et eller andet sted. Og dens herre lærte sig snart til at forstaa dens uttryksmaate.

Naar der var sæl i farvandet, satte «Boy» sig resolut ned, var ikke til at rokke av pletten og viftet med sin hvite haledusk.

Kun ræven hidset dens jagtraseri. Dens øine gnistret og fraaden stod den om munden, naar

den blaagraa polræv stak sin spidse snute op bak en snefri plet. Den fløi som et uveir over sne og is og jog den arktiske fugletyv med stor præcison ind paa skudlinjen.

Paa denne maate hadde Bratt samlet et anseelig vinterforraad av fugl og sæl. Professoren, som trods al sin teoretiske visdom hadde et godt haandlag, var ivrig beskjæftiget med at flaa rævene og sælhundene for at komplettere det noget mangelfulde vinterutstyr.

Islodsen, som blev daarligere og svakere dag for dag, sydde sælhundskindklær til baronessen.

Den unge dame opdaget snart, at det moderne tøi ikke er videre motstandskraftig, naar man skal slite for føden. Efter en maaneds forløp slang fillerne om hende, trods alt det hun reparerte og sydde paa dem. Og den fine pelskaape var nok varm, men intet kunde være mere upraktisk at manøvrere med i snefaner og strandens bundløse mudder og sneslaps.

«Vi maa nok sy vinterklær til Dem», sa Bratt en dag, de vasset i strandens dynd for at finde drivved. «Deres tøi hænger snart ikke mere sammen. Hadde De ikke hat sweaterne, vilde De rent ha været nødlidende».

«Men hvor skal jeg faa stof fra», spurte hun. «Desuten er jeg saa elendig til at sy... Bare jeg hadde en sypike her saa», tilføiet hun smilende... «Ja, for jeg er saa flau, naar jeg skal vise mig i disse fillerne. Og hver dag faar jeg en ny rift, en ny revne — aa det er saa skrækkelig, naar man

er vant til... ja, De maa ikke tro, jeg beklager mig...»

«Nei, vi har nok ikke sypike heroppe», sa han. «Men vi har en symand. Islodsen skal sy en smuk og moderne dragt til Dem».

«Og tøiet da...?»

«Det faar vi derutefra», sa han, og pekte utover bugten. «Sælhundskind av bedste kvalitet. Johnsen har præparert skindet paa syv kobber, som jeg har skutt i løpet av disse uker, og snart kommer han for at ta maal. Men da tror jeg, at De maa renoncere paa skjørter. Det blir saa forfærdelig ubekvemt og sandt at si, har jeg aldrig hørt tale om sælhundskindsskjørter».

«De vil da vel ikke, at jeg skal gaa i... gaa i...»

«I mandfolkklær?» «Nei ikke netop det. De skal bli forvandlet til en frøken eskimo. Johnsen kan moderne paa Grønland, og han vil nok klare det .. Alvorlig talt», fortsatte han, da han saa, hvor ulykkelig hun stirret frem for sig, «vi faar arrangere os saa praktisk som vi kan. Derpaa beror det, om vi kan greie overvintringen. Naar kulden kommer, vil De fryse ihjel i en haandevending i den habit der... Eller De blir nødt til at holde Dem inde ved peisen, og det er værre end altsammen. Nei, De faar nok krype i sælskindet — det er ingenting at genere sig for...»

Hun saa stjaalent op paa ham. Han var ikke videre soignert, den unge nordmand. Haaret hang ham ned i nakken og skjegbusterne strittet arrig

frem overalt. Og det røde skjerfet om halsen mindet om sjauerne paa Hamburgs kaier. Men de kloke, vaktsomme øine og skikkelsens energiske holdning og mandige ro indgjød hende tillid. Jo — professoren hadde ret, der var noget av eventyret ved ham. Mulig at han ikke vilde gjøre sig i en balsal. Men her var han i sit rette milieu, mellem farer og savn i en ussel og karrig natur.

«Vel», sa hun. «Jeg blir vel nødt til at lystre ordre — nu som altid».

«Det blir De, — eller hvad mener du, «Boy»?» Hunden stirret spørgende fra den ene til den anden med sine brune livlige øine. Saa la den sig ned paa sneen med hodet paa sine poter i ydmyg underkastelse.

«Der ser De», sa han. ««Boy» vet, hvad der vil gavne os mest. Jeg kjender livet her nordenfor den 70de breddegrad. Og De er en «Greenhorning», som det heter i Alaska. Hvad er da naturligere end at jeg tar kommandoen — ikke sandt? ... Saa er det en ting til. Om fjorten dage gaar solen op for sidste gang paa tre maaneder. Vi blir sittende her i mørket. Da først blir det alvor. De hørte, hvad islodsen sa. Han kjender den arktiske vinternats gru... Det nytter ikke at stænge sig inde og fete sig. Bevægelse og foretagsomhet er vor eneste redning. Da er det godt at være klædt slik, at man kan røre sig. Sælhund fra øverst til nederst. Og saa bekvemt som det er!»

«Bekvemt?»

«Ja — De kryper ind i Deres dragt som i en

sovepose. De snører Dem ind med tynde lærremme og faar en hætte paa hodet».

«Da blir jeg vist nydeligt!»

«De blir som De bør være. Vi befinder os desværre ikke nu paa et slot ved Hamburg, men i den usleste hytte paa Spitsbergen. Man faar rette sig efter omgivelserne... Imorgen begynder vi med skyteøvelser!»

«Skal jeg skyte?»

«Selvfølgelig. De faar gaa sammen med «Boy» og mig paa jagt. Der laa en liten karabin i en av haandkufferterne. Den er som skapt for en ung dame. Vi begynder med at skyte paa blink. Ti skud paa hermetikdaaser. Og saa faar De prøve Dem paa sæl og isbjørn».

«Nu overvurderer De mine evner».

«Vi faar se. Alt, hvad De har lært før, er unyttig her. De maa ta fat forfra. Her gjælder kun struggle for life. De maa træne Deres legeme til at taale kulde, sult og savn. De maa træne Deres aand saaledes, at intet faar magt med Deres humør. Der findes noget som heter melankoli. Det er polarmørkets farligste sygdom. Op med hodet, frøken! Et smilende ansigt er mere værd for os end en hjord med rensdyr».

Hun lo muntert.

Men over dem i en svimlende høide fløi en flok gjæs mot syd med rappe vingeslag. Det var spitsbergengaasen, som tok farvel — de sidste fugler, som flygtet for den lange vinternat.

XII.

Under nordlyset.

Den 12te oktober saa de solen for sidste gang. Dagslyset hadde ikke helt forlatt dem. Det viste sig som en svak skumring i vest, men man kunde ikke engang se sigteskuren paa geværene.

Den dag fik baronessen sin nye sælhundskindsdragt. Islodsen, som nu var næsten lam i benene, sat ti timer i døgnet og sydde i skind. Det kvikket den dødsdømte mand op, og jog væk alle de mørke tanker. Professoren hadde slaat sig paa garverfaget og Bratt laget lærtraad.

Paa denne maate blev der sydd tre dragter av sælskind. Lodsen brød sig ikke om at lage nogen vinterdragt til sig selv.

«Jeg behøver ingen», sa han vemodig.

Det var et høitidelig øieblik, da man krøp ind i vinterhammen. Lille Frida forsvandt i sit avlukke med den tykke skinddragt paa armen efter at ha faat en nøiagtig instruktion om hemmeligheten ved at krype ind i den. Lodsen hadde gjort sig megen umak med denne dragt. Den var utstyrt med et belte om livet og en nydelig blaarævskinds krave, som kunde bindes sammen om halsen med et bredt lyserødt silkebaand, han hadde fundet i en av kuf-

fertene. Professorens og Bratts skindutstyr var derimot høist enkelt, men begge to uttalte sin største tilfredshet med de nye plag.

Professoren gik omkring i hytten som en spansk hane.

«Nu først blir man menneske», sa han, «slik som det sprang ut av istidens mørke. Jeg føler mig i slegt med stenalderens fabelmennesker, — aa, nu skulde de ha set mig i Sorbonnen».

Og professoren rystet sin løvemanke og lot hænderne glide gjennem det strittende skjeg, som forlængst hadde ophørt at minde om civilisationen.

Baronessen stak hodet ut av sit avlukke.

«Hvor pudsige dere ser ut», sa hun. «Men det er ikke farlig for dere, som er vant til at gaa i...»

«I bukser», lo professoren overgiven. «Og dette her kalder De bukser. Nei — det er bukseskjørter — jupe culotte. Høieste mode, skjønne frøken, — like fra Worths verksted. Stig paa, mademoiselle, og la os se paa Dem. Vor ven Johnsen er spændt som en pariserskrædder, som ser sine nye creations paa Longchamps!»

«Aa, — jeg er saa flau», sa hun. «Sluk det ene lyset, — det er saa uvant — —»

«Nei, men høist indtagende frøken, De er vel ikke snerpet...? Saa kom nu og la os beundre Dem».

«La mig faa slippe», mumlet hun næsten paa graaten. «Det er vist forfærdelig praktisk, men jeg blir saa rar og liten... «Boy» vil næsten ikke kjende mig igjen».

«Sandelig tror jeg ikke, at De ogsaa er koket, høist uundværlige baronesse», lo professoren.

«Koket? Jeg?» Den unge dame gnistret av sinne, og med en stolt hodebevægelse traadte hun frem av sit lille avlukke.

«Herre, min skapermand», ropte professoren og slet sig begeistret i haaret, «hvor nydelig De er. De vilde bli dronning av Grønland, bare De viste Dem der. De er en mester, Johnsen!»

Baronessen kjæmpet med sin forlegenhet der hun stod i sin underlige dragt. Hun kastet et stjaalent blik hen til Bratt, som imidlertid ikke lot til at ta notis av hende.

«Den er vel litt for vid om livet», spurte hun prøvende.

«Det maa den være», sa islodsen. «Heroppe gaar det ikke an at bruke korset. Vi blir nok ikke indbudt til bal med det første».

«Aa nei», lo professoren. «Her blir det en anden dans kan jeg tænke, naar mørket kommer for alvor, og disse usle stearinlysene er brukt op. Og da antar jeg, at vi kommer til at drikke en privat skaal for alle de sælhundene, som har overlatt os sit værdifulde skind».

Lille Frida saa forvirret fra den ene til den anden. De to stearinlys kastet flakkende skjær hen over den vevre skikkelse. Aa — hun var meget ulik den elegante dame, som hadde været den mest feirede av alle pasagerer paa «Victoria». Hendes bleke uttryksfulde ansigt var blit magrere, og hyttens smuds hadde ikke skaanet det. De smaa hæn-

der bar tydelige spor av arbeide og slit. Og det sorte haar hadde forlængst sagt farvel til haarnaaler og flommet nu i uregjerlige lokker nedover hendes ryg.

Øinene var de samme — de mørke, straalende øine, som altid befandt sig i en verden langt borte.

Men paa den hvite pande hadde der tegnet sig en bitteliten rynke, der hadde forandret hele det bløte og barnlige pikeansigts karakter. Og i denne rynke laa den vilje og energi, som i disse maaneder hadde hærdet hendes legeme og sjæl. Hun hadde graatt de taarer, som burde graates, hun hadde vænnet sig til de daglige savn. Og fremfor alt var der vaaknet hos hende en trang til at vise sig den tillid værdig, som de opofrende mænd, der delte hendes skjæbne, næret til hende. Hun var ikke mere den lille baronesse fra det store gods i Schleswig-Holstein, en liten fordringsfuld dame, som var opfødt med smiger og ydmyg underkastelse. Livet hadde brutalt vendt sit ansigt fra hende, og nu skulde det prøves, hvad stof generalløitnant von Heffners datter var laget av.

Hendes venner i Hamburg skulde se hende. De skulde bare vite, at hun sat i en elendig hytte i den arktiske ødemark — elendigere end nogen rønne i Sankt Paulli, og stekte flesk for tre mandfolk, — at hun spaserte omkring i sælhundskind og skjøt med rifle i halvlyset, mens kulden bet i hendes fingrer, at hun ikke vasket sig mere end et par ganger i uken... aah!

Bratt reiste sig pludselig.

«Hør!» hvisket han. «Boy» gik langsomt hen til døren med en svak knurren uten dog at vise tegn til nogen større ophidselse.

«Hvad kan det være?» spurte Frida og grep sin lille karabin, der hang over hendes hodegjærde.

«Kanske en isbjørn?» sa professoren.

«Nei», svarte Bratt. «Da hadde nok «Boy» vist tænder paa en ganske anden maate. Det er nok nogen andre herrer, som rumsterer dernede paa stranden. Han slang riflen over skulderen og krøp ut. Frida trak hætten over hodet og gik efter.

De blev overrasket staaende. Ti langt nede i øst stod maanen blek og klar paa den dunkelgrønne himmel, mens et bredt, broget baand av glans og glimmer flakket frem og tilbake mellem Arcturus og Orions belte. Det skiftet i alle farver, det var som om himmelen flammet i knitrende lysreflekser, der boret sig som glinsende spyd ind i æteren.

Og maanen strødde sit sølv utover de vældige isflak, som kom drivende sydover, og ret som det var seg et mægtig isfjeld med bratte sider ind i den fantastiske lysglans.

«Hvor vakkert det er», sa Bratt drømmende. «Her gaar skjønheten og rædselen side om side. Stilhetens og dødens pragt. Hvor mangen en haard sjæl har ikke bøiet sig for almagten, naar nordlyset flammet henover himmelen. Det drysset sine isblomster over Willem Barents, da han fandt sin død mellem isflakene i havet derute, — det lyste mænd som Tobiesen og Mathilas ind til den evige hvile.

Frida saa forbauset paa den unge nordmand. Der var taarer i hendes øine. Hun vilde si noget, men der kom ikke et ord over hendes læber. Det var som en tung haand grep om hendes hjerte.

«Boy» gned sig op til hende og saa alvorlig mot sjøen.

Og se — helt nede ved stranden bevæget der sig nògen kolossale sorte skikkelser, der rullet sig frem og tilbake i maaneskinnet. Av og til lød der et svakt bjeffende brøl ind i stilheten.

«Hvad er det?» hvisket Frida.

«Det er det døende arktiske ridderskap», svarte Bratt. «Polarhavets stolteste og ædleste dyr, hvalrossen».

XIII.

Det arktiske ridderskap.

Agardh Bay var øiensynlig en «hvalrosfjære», hvor det jagede og forfulgte dyr tok sin tilflugt for at divertere sig og sine unger paa det faste land.

Det har lykkes de menneskelige rovdyr at gjøre livet hett for hvalrossen paa Spitsbergen. I aarhundredernes løp er den jaget længer og længer mot nord og øst. Den har veket for harpunenes og de eksploderende kulers magt, — klokt og besindig har den tiltraadt et tilbaketog til ukjendte isvidder, hvor menneskene har vanskelig for at naa den. Maaske den har fundet et fastland helt oppe ved «den store nagle», hvor «havets hester» kan drømme paa isflakene og leke paa de hvite snemarker ved gletchernes fot.

Men en og anden gang rykker den sydover til de fædrene jagtmarker øst for Spitsbergen. Og nu var en liten flok samlet i den lille bugt, hvor skjæbnen hadde kastet de fire skibbrudne.

«Det smerter mig at maatte dræpe disse dyr», sa Bratt til baronessen, da de i en stor bue krøp nedover stranden. «Men vi trænger til dem. De betyr føde og lys for os i den lange nat. Der findes liketil seks tønder spæk i en slik fyr. Om en ukes tid er lysene sluppet op, og saa faar vi til med Ottamkofs spæklamper... Stille, «Boy»! ..»

Hunden, som krøp efter dem, hadde reist sig halvt og knurret.

Bratt saa sig forsigtig om. Hvalrosflokken laa paa samme plads som før, et par hundrede fot fra dem.

«Der er et dyr, som puster like i nærheten», hvisket Frida. «Hør...»

Og ganske rigtig, — like nedenfor den høidekam, langs hvilken de krøp for at være ubemerket, hørte de tydelig de jevne aandedrag av et stort dyr. Det var som en gammel herre, der laa og sov middag og plagedes av onde drømmer. Ti ret som det var pustet det usynlige væsen gjennem næsen paa en maate, som lignet snorken. Og av og til kremtet det som om det vilde rense halsen efter en rangel.

«Det er skildvakten», hvisket Bratt. «Den har faat mistanke. Snart kommer den krypende. De er nysgjerrige som gamle kjærringer, disse alderstegne hvalrosser. Hvis De ikke ser sigteskuren, saa skyt langs sneranden, men ikke før jeg sier til. Vi har ikke raad til at bomme...»

Han hadde ikke talt ut, før et mægtig hode reiste sig foran dem i maaneskinnet en 30—40 skridt fra dem. Hvalrossen hadde øiensynlig ingen ting set. Den stirret op imot hytten, hvor de lysende øine fra gluggene syntes at interessere den høilig. Maanelyset skinnet i dens blanke hud og i de store brune hesteøine. Den gamle herre nøs og virret med hodet, — det var likesom den ikke trodde sine egne sanser. Den mørke skikkelse tegnet sig tydelig mot den hvite sne — —

«Læg an», hvisket Bratt — «midt i brystet...»

Da vendte hvalrossen sig pludselig. Dens brune, rolige øine med det ædle og høisindede uttryk stirret paa de to bøsseløp, som rettedes mot den. De hvite hugtænder og de strittende barter, som stod ut fra de kraftige overkjæver, det rundskallede hode mindet om en buste i bronce av Bismarck. Den hævet brystet op paa de svake forlemmer...

«Fyr», ropte Bratt og de to skud knaldet næsten samtidig ind i stilheten.

Hvalrossens hode sank fremover. Men i næste øieblik trak hele kroppen sig sammen i en vældig krampagtig anstrengelse, den hævet sig op og med usikre, vaklende bevægelser styrtet den nedover skraaningen mot sjøen. Den hugget sig fremover med tænder og labber, den rullet og hoppet, den krympet sit klodsede legeme i en forfærdelig energi. Men dyret hadde faat dødsskuddet. Det kunde ikke bære sit hode. For hvert skridt sank det paa siden... Den gamle skildvakt kjæmpet mandig mot den svakhet, som grep den, — den hugget i avmægtig raseri sine støttænder i den isede snemasse, mens to blodstriper i dens spor skinnet som sorte traader i det bleke fosforlys.

Saa reiste den sig i hele sin vældige majestæt, tok det sidste rundskue over landet. Den saa, hvorledes kameratene rugget nedover stranden, saa jorden drønet under dem, den fanget i sine døende øine det pragtfulde syn, da de vældige mørke legemer med sjøsprøiten omkring som en sølverne glorie dukket ned mellem isflakene...

Saa sank den træt overende, og de skrøpelige for-

lemmer strakte sig ret ut fra kroppen, den aapnet munden og uten en lyd sank den arktiske kjæmpe i døden. Kun dens store brune øine beholdt sit rolige uttryk. De stirret ret frem for sig uten smerte ind i en evig fjernhet...

Frida stod som bedøvet. Hun hadde nogen øieblikke følt jægerens berusende seiersglæde jage gjennem sine aarer. Karabinen skalv endnu i hendes hænder av spændingen, — hele den lille krop dirret i sælhundskindspelsen. Alt forekom hende saa uvirkelig. Hun følte det som om hun var flyttet over til en anden klode. Den store bleke maane, som seilet over dem i gnistrende klarhet — var det den samme som de stjerneklare vinteraftener gled over himmelen og strødde sine blanke perlemorsstreif over Elbens glidende vande?... Og hvad var det for en skygge av hende selv, som gik her i den blinde dag med en fremmed mand og skjøt hvalrosser?

«Halloi», ropte en stemme.

Hun skvat til. Det var professoren, som var ilet til og nu stod med «Victoria»s kjøkkenkniv og svang den over det døde dyr, mens Bratt med en jægers iver undersøkte, hvilken vei kulerne hadde tat... Aa jo — det var nok virkelighet altsammen ... Og langsomt gik hun bort til den døde hvalros.

«De har truffet godt, baronesse», sa Bratt. «Deres kule har trængt ind like tilhøire for den venstre luffe. Ser De hullet her, — det er ikke større i omfang end en ert, men det har dog været tilstrækkelig. Det store dyrs liv er rendt ut av denne

aapning. Ingen fangstmand kunde ha gjort det bedre.

«End Deres skud?»

«Det traf i hodet. Her like ved øiet».

«Det maa jeg si», sa professoren muntert, «er det ikke som disse kuler bærer bud om to livsprincipper? De, skjønne Diana, har som altid rammet i hjertet, og De kjære Bratt har omtaaget dens hjerne».

«Stakkars hvalros», sa Frida, «se hvor vakre øine den har! Saa milde og rolige».

«Og en slik hud», mumlet professoren. «Jeg tror sandelig ikke at der biter kniv paa den». — Den lærde mands morderiske vaaben hadde øiensynlig vanskelig for at trænge gjennem det haarde panser.

«Vi har sandelig været heldige», sa Bratt. «En almindelig blykule preller av mot denne hud. Der maa en ordentlig nikkelmantel til for at forcere dette seige lær, som baade er haardere og tykkere end krokodillens. Vi faar nok sage det istykker. Imorgen koker vi spæk, og iovermorgen lar vi spæklamperne ose av alle livsens kræfter».

«Og søndag spiser vi hvalrosbif», ropte Frida muntert. «Serveres a la vildsvin med hugtænder og andet tilbehør. Det skal bli festlig. Aa, den som hadde hat en bitteliten flaske mosel!»

«Og nogen syltede oliven», mumlet professoren. «Det vilde minde mig om min husholderske, som nu sitter i min leilighet i Rue Vaugirard og læser min nekrolog i avisene — om igjen og om igjen. Det gamle kjære spektakel hadde det med syltet oliven

og nekrologer. Ellers er det Gud ske lov ingen, som sørger over avdøde professor René Marmont».

Frida saa vemodig ut over sjøen.

«Stakkars far», mumlet hun. «Han hadde ikke andre end mig. Mor døde, da jeg var liten pike. Han vil sætte himmel og jord i bevægelse for at skaffe sig underretning om «Victoria»s skjæbne. Vi holder saa meget av hinanden».

«Hvem maa ikke holde av Dem», sa professoren bevæget. «Jeg skjønner ikke, hvorledes det skal gaa med de unge mænd dernede i Hamburg, naar de skal undvære Dem paa juleballene. De kommer til at gaa med flor om hjertet».

«Gjerne for mig», sa hun smilende.

«Aa — vær ikke saa overlegen! Der findes vel en eller anden hyggelig løitnant, som De drømmer om?...»

«Kanske det?» sa hun smilende.

Bratt reiste sig hurtig.

«Se», sa han, «derute paa isflakene...»

— — —

Det var et underlig syn. Ute ved odden kom der en stor isflake drivende. Der sat hvalrossene side om side. De sorte kropper glinset i maanelyset. De rørte sig ikke, men alle hoder var stivt rettet mot land. Det var som om deres blik fulgte den døde kjæmpe, som i saa mange aar hadde ledet deres færd og nu laa der paa valen med de brustne øine vendt mot nord — mot den verden, som er lukket for menneskenes barn.

XIV.

Den lange nat.

Og kulden kom.

Den la et panser av is om hele hytten. Den krøp ind gjennem hver eneste spræk med sylhvasse istraader i sit følge. Det var av og til som om luften stod stille og frøs i sin egen aande.

Og dog var hytten tæt og god og hver eneste glugge var tilstoppet for at holde varmen. Den ødelagte chalup hadde skaffet de skibbrudne rikelig ved og den osende spæklampe brændte dag og nat med veker av baatens fangline. Den fyldte rummet med en forfærdelig stank, men det var ingen, som mere tok sig nær av den. Soten hang tung i taket.

Efterhaanden dækkedes de bleke ansigter med et lag av smuds, og sælhundskindpelsene hadde forlængst mistet sin naturlige farve.

Aa — det var en forfærdelig tid. Den 1ste december forlot den sidste svake lysning horisontens rand, en stivnet taake la sig over alt, saa selv maanens lys skjultes for dem. Utenfor hytten laa mørket som en uigjennemtrængelig væg. De saa ikke haand for øinene, de maatte famle sig frem i gamle spor, indtil et nyt sneveir dækket ogsaa disse.

Mørket og kulden knækket deres humør. I timevis kunde de sitte om ilden og stirre ret frem for

sig uten at tænke og uten at tale. Slapheten og resignationen laa overalt paa lur. Angsten hadde forlatt dem. De næret ikke frygt for døden. Den forfærdelige likegyldighet for livet snek sig ind paa dem. Der hørtes ingen latter mere, kun Bratts korte og bestemte befalinger, naar søvnen tynget deres øienlaak.

Den unge nordmand var av jern. Intet bet paa hans energi. Mørk og indesluttet sat han der med sammenpressede læber og passet paa, at ingen gav sig over. Fødevarerne begyndte at slippe op, og han ruget over de faa levninger som Fafner over sit guld. Han inddelte alt i rationer, som blev mindre for hver dag. De led ikke nød, men de gik altid sultne tilsengs.

Ingen fik sove mere end seks timer i døgnet. Da vækket Bratt dem. Han maatte av og til rive sine fæller op av søvnen. De bad for sig, men han var ubønhørlig.

Frida hadde et paabegyndt hekletøi i sin kuffert. Hun heklet og heklet og hver morgen raklet hun det foregaaende dagsarbeide op igjen og begyndte paa ny. Professoren blev sat til at hugge ved, mens islodsen bandt knuter og løste dem op som salig Ottamkofs mænd.

Bratt gjorde ellers alt arbeide. Han bakte brød, han kokte mat, han tvang Frida og professoren til at gaa lange ture i mørket med «Boy» som en sikker og trofast fører.

Og dagene gik, den ene som den anden, mens mørket ruget over dem. De blev magrere for hver dag, ja selv lille Fridas kindben vokste ut av det

runde ansigt. Hendes haar hang uredt ned over skuldrene og de smaa fingrer var haarde og opsvulmet av frost.

Kulden var saa voldsom, at alt metal blev som ild, der sved ved berøring. Hvis de ute i fri luft grep i et bøsseløp uten vanter, frøs fingrene fast og efterlot store saar...

En morgen vaaknet Bratt senere end sedvanlig. Han blev sittende længe paa briksen. Situationen var fortvilet. Fødevarerne holdt paa at slippe op. I fire dage hadde de nu spist det motbydelige hvalroskjøt. Der fandtes endnu en del i kasserne fra «Victoria». Mel hadde de endnu adskillig av og smør manglet de heller ikke. Men hermetikken var svunden ind, okseskrotten og skinken var opspist, — og endnu hadde de mange maaneder igjen til vaaren kom.

Han sukket tungt og ridset med sin kniv et merke i væggen. En ny dag var begyndt. Han regnet efter. Der var 24 streker...

Bratt smilte vemodig. Det var den 24de december, — julaften. Der krøp en klump op i halsen paa ham. De strenge viljesrynker slappedes i det sterke ansigt, og der kom et barnlig drømmende uttryk i de blaa øine. Han mindedes i et fjernsyn sin ulykkelige barndom i Kristiania, hvor han, den forældreløse, i en slegtnings hus fra en fjern krok hadde stirret ind i de andres glæde.

Ingen mor hadde nogensinde ledet ham rundt et juletræ, og ingen far hadde løftet ham høit op mot de blinkende lys. De var omkommet begge to midt i deres kjærlighets morgen. Havet hadde tat dem

fra ham. Som en stor og stille ulykkesfugl var han vokset op, — saavidt taalt, overset... Men respekt hadde han skaffet sig, — han var den første i alt, paa skolen og idrætspladsen. Han tok artium, slet sig gjennem et aarstid som sekretær hos den store opdagelsesreisende, fik saa eventyret i blodet, reiste ut til Argentina, til Alaska — fra skuffelse til skuffelse, fra eventyr til eventyr, fra opofrelse til savn...

Og nu var det julaften.

Han listet sig sagte hen til forhænget for baronessens soverum. Det var faldt ned fra den ene side, men ingen hadde hængt det op igjen. Foran briksen sat «Boy» og logret med sin lille halestump, da den saa sin herre. Frida laa i sin sælskindsdragt. Hun sov om et barn med munden halvaapen. Han løftet lampen over hende. Det skar ham i hjertet at se det lille ansigt mishandlet av kulde, savn og strabaser. De daglige turer tok øiensynlig paa det lille legeme. Men Bratt visste av erfaring, at uten bevægelse og anstrengelser var skjørbuksdøden dem sikker. Heller slite sig ihjel end at ætes op av denne sløvhetens koldbrand, som dræper en tomme for tomme.

Hvor hun sov trygt og rolig! Han hadde svoret ved sig selv, at han skulde ofre alt for at frelse hende. Og hvorfor? Fordi han elsket hende. Det var hans tause, stumme kjærlighet, som væbnet hans mod og hans ubetvingelige haarde energi. Aa — dette var hans livs stolteste og skjønneste drøm, hans hjertes vidunderlige eventyr...

Og nu var det julaften.

Han skvat til. Det lille hode vendte sig paa hodeputen, hun aapnet forskrækket sine øine... Saa lukket hun dem...

«Aa, la mig sove», hvisket hun, «jeg er saa træt».

Han slap forhænget og snart hørte han hendes lette, rolige aandedræt.

«Stakkars lille Frida», mumlet han bevæget. «Aa, kunde jeg skape et øiebliks glæde i det lille alvorlige ansigt, et solstreif fra den verden, som lever sorgløs og tryg ved hjemmenes arne...»

Saa trak han bordet frem midt paa gulvet. I matskapet fandt han en av de store duker fra «Victoria». Den var frygtelig tilsølet av alle de matvarer, som i skyndingen var samlet op i den, men i sammenligning med det sotede damask, som de ellers brukte, gjorde den indtryk av at være blændende hvit. Fra det improviserte spiskammers' indre fandt han frem en pakke lys — den sidste, som han hadde gjemt til festbruk. Lysene anbragtes i to krukker og to flasker. En stor hermetisk plumpudding varmedes op i en kasserolle. Saa krøp han ind i det yderste hjørne, hvor han hadde et litet forraad av fugl. Han fandt frem fire ryper og dækket den lille restbeholdning over med stene. Med en jægers kyndighet plukket og renset han dem, — de var fete og større end vore fjeldryper. Saa gned han dem ind med salt, anbragte en liten klump smør i deres mave, trak sin tynde ladestok av jern gjennem senerne i deres føtter og begyndte med stor sindighet at steke dem i ilden paa dette improviserte spid.

En velbehagelig duft bredte sig over hytten, og professor Marmont knurret i søvne ved den sjeldne odeur, som kjærtegnet hans næsebor. Og «Boy», som i det sidste ogsaa hadde faat føle tidenes pinagtighet, slikket sig andægtig om munden ved tanken paa de fugleben, som vilde bli dens part. Den fulgte sin herres bevægelser med den mest spændte opmerksomhet. Dens hvite halskrave strittet av matlyst, mens Bratt snudde og vendte ladestokken med en oprørende langsomhet.

Endelig var han da færdig, — og «Boy» saa med tilfredshet, at ryperne fordeltes paa de fire tallerkener. Og midt paa bordet stod der et litet brunt taarn og dampet paa en glovarm tallerken. Men hvad var det?... «Boy» holdt paa at sprække av nysgjerrighet, da dens herre med et underlig smil trak frem en bredbuget flaske med en pragtfuld gylden kork? Hvad kunde det være?... Det brave dyr kjendte ikke livets luksus. Det hadde levet her paa Spitsbergen al sin tid. Fra Virgo Havn var den kommet til Green Harbour og herfra til Advent Bay. Den hadde levet av tørfisk, isbjørnkjøt og sæl al sin tid. Den visste hvad det var at sulte og den hadde lært sig at spise omtrent alt, hvad man bød den. Her forleden hadde den i al stilhet fortæret et par fete gamle støvler, som ingen saa ut til at ha nogen større glæde av. Men ryper, det brune taarn og den latterlige flaske — aa, det var nogen pudsige mennesker, han var kommet til!...

Bratt la nogen store kubber paa peisen og tændte saa lysene. Hvor lys og venlig hytten blev med

engang. De skidne vægger og soten, som hang i lange traader fra taket, virket ikke saa uhyggelig mere. Og da spæklampen blev slukket og døren aapnet et litet minut for den friske isende kulde, var det rent som om tyngselen og uhyggen luftedes ut.

For nu var det julaften!...

Saa vækket han de andre, og «Boy» hjalp til med lydelig gjøen. Skynd dere, sa hunden paa sit greie og letfattelige sprog. Ser dere ikke, at det er fest og at ryperne blir kolde? Og det geskjæftige dyr fløi fra den ene til den anden, slikket dem paa hænderne og slet dem i klærne: Op! Op!

Søvndrukne reiste de sig. Hvad var dette? Dette lyshav, al denne hygge og herlighet! Drømte de!... Det var som om sløvheten og likegyldigheten veg fra deres ansigter. Lille Frida stirret fra det ene til det andet med stigende forundring ... Og professorens smale ansigt, som truet med at forsvinde i bare haar, saa et litet øieblik ganske taapelig ut...

«Det er julaften», sa Bratt stille. «Boy» gjødde samstemmende: Det er jo julaften! Skynd dere menneskebarn. Spis, drik og vær glad!...

Med taarer i øinene trykket de hverandres hænder, mens «Boy» ellevild av livsglæde sprang omkring og nappet dem i klærne. Det var som om en lys og venligsindet fé hadde vakt dem tillive. De snakket i munden paa hverandre, de lo og graat avvekslende, og professorens snakkesalighet var som en rivende flom...

«Er det ikke som paa Brasserie universelle?» sa han. «Eller paa Kempinski? Ryper og plumpudding. Aa, min livsalige hunger!... Men i himmelens navn — det er jo champagne! Hvor har De stjaalet den fra? Pommery & Greno, gout americain, den livsaligste drik paa jordkloden. Aa, kjære baronesse, maa jeg faa engagere Dem til en vals... efter maten. Min appetit er som en præriebrand, — altopslukende... den fortærer snart mig selv .. Maa jeg byde prinsessen min sælhundskinds arm... saa tar vi fat med fingrene efter gammel sæd og skik her i verdens utkant!

— — — — De bænket sig rundt bordet paa kasser og kufferter. De hugget løs paa Spitsbergens eneste vinterfugl med fingrer og tænder. Det var længe siden nogen hadde interessert sig for de civiliserte spisevaaben. Ryperne forsvandt i en rivende hast. Og «Boy» sørget pligtskyldigst for, at der ikke fandtes en bensplint igjen av dem.

Med stor høitidelighet blev champagnen trukket op. Korken saluterte paa det festligste, de skaalte med hverandre, og professoren flommet over av entusiasme.

«Hvor har De faat denne nektar fra?» spurte han. «Er den dalet ned fra himmelen?»

«Den laa paa bunden av en hermetikkasse», sa Bratt. «En av kokkene har vel puttet den tilside til en eller anden privat festlighet».

«Aa, for en drik! Kjender De den ikke langt ned i benene, Johnsen?» spurte professoren.

«Ja, gid det var saa vel», sa islodsen. «Men jeg

kjender den i hjertet som en taknemmelighet mot vor herre».

Professoren saa vemodig frem for sig.

Aa, den som kunde en liten julesalme, mumlet han med hele munden fuld av plumpudding. Min mor lærte mig saamange, da jeg var liten gut. Om hyrderne, stjernen og Betlehem. Det var saa enkelt og vakkert. Men jeg har glemt dem nu. Og saa er jeg jo saa forfærdelig umusikalsk. Men De lille englebarn, — kan ikke De synge en liten julesang for os?

Baronessen blev rød. Hun saa fra den ene til den anden. Alle de gode, ærlige øine stirret saa bønlig paa hende. Hvor hun holdt av dem, disse trofaste mænd!...

Og saa sang hun den gamle julesang for dem. Hendes stemme var sprød og liten, men for de stakkars skibbrudne var det som om en flik aapnedes til den evige herlighet, hvor der ikke er sorg mere, ikke graat og ikke klage...

Alle Jahre wieder
kommt das Christuskind
auf die Erde nieder,
wo wir Menschen sind.
Kehrt mit seinen Gaben
ein in jedes Haus,
geht auf allen Wegen
mit uns ein und aus.

Der stod taarer i alles øine. De sat der tause og stille, mens den spinkle kvindestemme førte dem ind i en verden, hvor længselens og haabets lys aldrig slukkes, og hvor menneskets sind bøier sig under halvglemte, taakede fjernsyn fra barndommens skjønne og lykkelige eventyrland.

XV.

En uventet gjest.

Islodsen og Frida var gaat ut av hytten for at se paa veiret. Den syke Tromsømand maatte halvt slæpe sig frem i sneen, hans ben negtet mere og mere at gjøre tjeneste. Men han viste aldrig tegn paa utaalmodighet, og smerterne fik ikke bugt med ham.

Der var en vidunderlig stemning over landskapet. Maanen lyste gjennem det forrevne skydække og kastet lange spøkelsesagtige skygger ind over stranden og bræen. Det var som om Spitsbergens gode aander vaaknet og lyste sin julefred over den lille enslige hytte. Luften var mildere, og det iskolde taakeslør, som i de sidste uker hadde dækket alt, løste sig op i smaa dotter, som drev langsomt nordover. Stjernerne dukket frem mellem skyrevnerne, — de sendte sine smaa sitrende sølvtraader ind i den dunkelgrønne æter.

«Der er Karlsvognen», sa lodsen, «og der titter Nordstjernen frem. Det blir godveir... Og se der — den store W deroppe, det er Cassiopeia. Den er sjøfolkenes trøst og glæde. Naar den viser sig, har man ikke noget at frygte. For den

peker like mot Nordstjernen paa den ene side og Andromeda paa den anden, — og da er kursen klar... Se, hvor maanelyset danser henover isen — langt, langt ute. Det er Storfjorden, den berygtede og berømte Storfjord. Hollænderne kaldte den for Wybe Jans Water efter en skipper fra Friesland. Men de russiske fangstmænd, som levet her, gav den navnet Tito wa Guba. Den ser saa grei og troskyldig ut. Men farerne lurer paa alle kanter. Her like utenfor ligger der midtfjords en sandbanke, som er flere mil bred og hver eneste bugt er likesom stængt av en barriere med skjær... Og veien herfra til Thymenstrædet og Heley Sund er ikke farbar for store fartøier... Hele dette østlige Spitsbergen er endnu et mørkt fastland. Der findes mange, som har været her. Baade Lamont, Heuglin og Ekroll har skrevet om de store isørkener, men de har kun set ind i dem, som Moses saa Kana'an ... Det er vakkert her i Storfjorden. Se næsset derute, — hvor det straaler i maaneskinnet. Det er The Foxnose — Rævenæsen. Hvis jeg skulde dø heroppe, vilde jeg gjerne begraves derute. Der findes en liten kløft bak den bratte styrtning — der skulde jeg ha lyst til at hvile... Jeg kunde da ligge og se utover — og en sjømand vil gjerne ha sjøen for øie, vet De...»

«Tal ikke mere om at dø», sa Frida. «Nu skal vi alle bli friske, og til vaaren...»

«Aa, kjære frøken», mumlet den aldrende mand, «døden er ikke vor fiende. Det vil De lære her-

oppe i ødemarken. Det er alle de smaa ting, som fremkalder angsten for døden. Men her gaar liv og død side om side som to gode venner, der i ro og fred prøver kræfter — her visner al smaalig usseldom under stjernernes ensomme storhet. Vi føler os som det vi er: — drivende fnug i den almægtige Guds haand... Det er jo ondt at forlate dem, vi holder av, men saa er det godt at tænke paa for en gammel mand, at han like til dødens terskel følges av kjærlige og hæderlige menneskers omhu og medfølelse...»

«Kjære, kjære Johnsen!» sa Frida og grep hans haand og lænet sig op til hans skulder.

«Tak, lille frøken», hvisket lodsen bevæget. «De har et hjerte av guld. Lykkelig den mand, som De betror Deres liv til. Vær forsigtig i Deres valg. Kast Dem ikke bort til en uværdig. Vælg ham ikke i balsalen eller ved badestedene. La Dem ikke besnære av en eller anden uniformert mamagut, som intet har prøvet... Aa, kunde jeg gi Dem et godt raad...?»

«Det er som om jeg hører min fars stemme», mumlet hun drømmende — han forstod mig saa godt .. si mig, hvad var det for et raad...?»

«Nei», sa lodsen efter et øiebliks betænkning, «jeg har ingen ret til at blande mig op i Deres liv... Mit raad vil nok allikevel finde Dem som en sagte hvisken en stille aften, naar stjernerne lyser...»

Han vendte sig pludselig.

«Jeg synes det er nogen, som gaar og tusler omkring her», sa han. «Er «Boy» ute?»

«Nei», svarte hun. «Jeg hører ingenting. Kanske det er bræen, som knitrer».

Lodsen sat længe og lyttet. «Jeg tok nok feil», sa han tilslut. «Sandt at si trodde jeg, det var en isbjørn, som gik omkring og tuslet deroppe ved bræen. Fangstfolkene sier, at der hver julaften kommer en bjørn til overvintrernes hytter. Men det er ikke en av de almindelige fredsommelige isbjørner, man møter sommerstide paa pakisen ved Novaja Zemlja. Nei, julebjørnen er vild og blodtørstig. Det har hændt, at den har trængt like ind i hytterne og slæpt en av dens indvaanere med sig. Og i gamle dage blev enkelte hytter formelig beleiret av isbjørner ved juletider. Fangstfolkene hilste dem altid velkommen, for bjørnekjøtet er meget delikat...

Den første julebjørn, Spitsbergens historie fortæller om, besøkte i 1634 hollænderen Andres Jansz og hans seks fæller, som overvintret i Smeerenburg. Allerede i november maaned viste der sig tegn paa skjørbug blandt dem. Deres eneste haab om redning var at «Gud vilde sende dem et eller andet til at opkvikke dem med». Og Gud sendte dem ogsaa en bjørn julaften. De forsøkte at faa livet av den, men bjørnen var dem for vild og sterk. Den jog dem ind i hytten, hvor de kort efter døde en for en. Og...»

Lodsen stanset pludselig og reiste sig halvt.

«Hør», sa han, «knirket det ikke i sneen like bak os? Skulde det virkelig være... se!...

En lang glidende skygge strøk ind over sneen foran dem. Der hørtes en rasende gjøen inde fra hytten.

Frida saa sig forbauset om. Like foran hende hævet der sig en vældig hvit krop over snefonnen, hun hørte en vild fræsende knurren, — hun saa det kjæmpemæssige legeme bøie sig til sprang... Hun vilde flygte, men rædslen lammet hendes ben, — hun vilde skrike, men der kom kun en hæs gurglende lyd over hendes læber... Og allerede følte hun dyrets fraadende aande dampe mot sit ansigt, da en sterk haand med vældig kraft slet hende tilbake, saa hun ramlet ned i sneen ved hyttens dør. Isbjørnens klør streifet hendes arm, men det rasende dyr forfeilet sit maal. Dens smaa øine gnistret da den vendte sit røde svælg mot islodsen, som nu laa paa det ene knæ og ventet paa angrepet. Han hadde trukket sin kniv og de skarpe, rolige graa øine stirret uten frygt paa den overlegne motstander, som med ubændig vildskap styrtet løs paa ham. Johnsen holdt vaabnet ret frem for sig i strak arm. Men bjørnen ænset intet. Den rendte like mot den lange kniv og fanget det blanke blad like til skjæftet i sit brede, haarede bryst.

Lodsen sank overende. Isbjørnens mægtige lab hadde rammet hans hode og uten en lyd segnet han ned mellem de hvite sefaner.

Da aapnedes hyttens dør og et hvitt skygge-

agtig legeme skjøt gjennem maanelyset. Det var «Boy». Dens raseri var forfærdelig. Fraaden skummet den om kjæverne, da den rendte like i synet paa isbjørnen og begrov sine tænder i dens strupe. Og der blev den hængende, mens haarene paa den djerve hunds krop strittet som børster...

Isbjørnen blev staaende paa to ben. Den fegtet tvilraadig med labbene i luften. Det var likesom raseriet gled av den. Blodet randt av dens bryst og knivens haandtak dukket frem i det hvite skind i en ring av blod. Den rystet betænksomt paa hodet, den klemte hunden faderlig ind til sig, men det sterke dyr hang der ved bjørnens halspulsaarer som en igle, mens blodet silret nedover dens kjæver.

I samme øieblik kom Bratt til. Han hadde i farten grepet den gamle rustne øks, som hang ved døren. Det var som om bjørnen kviknet til ved synet av den nye fiende. Med et slag av sin lab feiet den hunden væk, og det stakkars dyr rullet hylende om i sneen. Saa hævet den sig i al sin vælde mot sin motstander.

Men her hadde polarnattens vældige hersker fundet sin overmand. Ottamkofs øks suste forbi isbjørnens hode og sank dypt ned i dens skulder. Det knaset i ben, den ene lab sank magtesløst ned og en tyk blodstrøm stod ut av de overskaarne aarer.

Bjørnen vaklet. Dens øine sløredes. Livets strøm fløt ut av det store legeme. Den ravet hit og dit. Den sank sammen og reiste sig igjen...

Hvad var det for en smerte, der grov i dens bryst, — en smerte, som var værre end hungerens kvaler, naar den time efter time forgjæves sat ved sælhullene og ventet paa mat?... De smaa øine stirret bebreidende frem for sig. Den var jo i grunden en skikkelig bjørn, en nøisom og fredelig fyr, som slet sig gjennem den lange vinter saa godt den kunde... Sulten hadde gjort den rasende, — men nu skulde den ikke sulte mere! Sælen i Agardh Bay kunde puste frit og rensdyrene oppe paa fjeldet kunde spasere rolig omkring i sin slunkenhet. For nu var det forbi med den gamle bjørn i Sassendalen...

Den sank overende med et let suk. Den dækket sin sorte næsetip med den friske lab — slik som den pleiet for at ikke sælen skulde kunne skjelne den fra den hvite is, — saa lukket den de smaa kloke øine og døde.

— — —

Bratt bar lodsen ind i hytten og la ham forsigtig paa bænken. Stumme og fortvilede saa de paa det marmorbleke ansigt med de ædle rolige træk. Bjørnens lab hadde skaanet det, men bakhodet var slaat ind.

«Vor ven er død», sa professoren høitidelig. «Han var en mand og han døde paa ærens mark. Gud glæde hans sjæl!»

Men lille Frida grep den dødes haand og kysset den ømt.

«Jeg saa ind i hans sjæl de sidste minutter han

levet», hvisket hun. «Hvor god og fin var han ikke, denne fattige mand! Og han gik i døden for mig».

Hun knælte ned ved liket og hulket.

Marmont og Bratt gik stille ut.

Der sov isbjørnen bred og mægtig den sidste søvn. Og tæt op til dens bryst saa de eskimohunden ligge sammenkrøpet, forrevet og blodig — men der var en rolig seierstriumf i dens brune spillende øine, som den laa der med det vakre hode træt lænet op til den døde fiendes bryst...

Himmelen var nu ren og klar.

Og stilheten krøp atter ind over den sovende ø.

«La silence seul est grande, tout le reste est faiblesse!» hvisket professoren for sig selv. «Nu først forstaar jeg den glemte digters ord. Ti stilheten bærer de landflygtige ind i den store meditation. Den er den ensommes og forlattes Gud».

XVI.

En lysstripe.

Nede i syd langs isens ytterste rand dirret en bred og mægtig lysstripe.

Den gnistret sin rene hvithet ind i maanelyset, skar gjennem natten som et blankt sverd og boret sig ind i den forfærdelige kulde, som ruget over de uendelige, tause ødemarker.

Det var en søndag morgen den 2den mars.

De tre skibbrudne stod ved islodsens grav paa «The Foxnose». Et litet trækors viste, hvor Nils Johnsen hade fundet sit sidste hvilested. Store stener var veltet over graven for at stænge for isbjørnenes angrep. Korset stod der paa odden som et nyt mindesmerke til de talløse andre over de ofre, polarnatten har krævet.

Kulden var paa sit høieste. Men den føltes ikke saa voldsomt paa grund av luftens stilhet. Ikke det svakeste vindpust rørte sig. De skibbrudne var fuldstændig indpakket i skind, kun mund og øine var fri, og deres aande stod om dem som hvite skyer.

Men den gryende dag jog al misstemning væk. Det var som om redningen lyste imot dem fra de glitrende reflekser, der lekte som viltre barn paa de uendelige sne- og ismarker.

Professoren brøt den lange taushet. «Er det ikke underlig», sa han, «at dette forfærdelige golde land engang bugnet under den yppigste vegeta-

tion? — — — I den allerældste tid var her store skoger av kjæmpemæssige bregner og en art nu utdøde kraakeføtter. Her fandtes utstrakte landmasser, men ingen pattedyr, krypdyr eller fugler».

Saa sank Arktis i havet. Bølgerne skyllet i tusener av aar over Spitsbergens høieste topper.

Men for anden gang hævet landet sig. Fra denne periode, juratiden, har man fundet ribben av kjæmpemæssige krypdyr. Hadde vi levet heroppe dengang kunde vi ha risikert at bli overfaldt av en veritabel drage, en ichtyosaurus eller fiskeøgle, som kunde ha dukket op av havet og slukt os alle tre i en mundfuld.

Her var da store skoger av ginkgo, et træ, som nu vokser i Japan og Kina, og i disse skoger levet plesiosaurusen. Hvis engang bræerne inde i landet smelter væk, vil vi kanske finde velbevarte skeletter av denne kjæmpemæssige øgle.

I det hele vil nok mange av mine venner nede i Paris misunde mig denne vinter heroppe i geologiens forjættede land. Gid bare solen kom rigtig snart, saa vi kunde begi os ut paa vor store vandring! — Ved overgangen til Sassendalen ligger Rabots Gletscher, og den vil maaske fortælle os, at hele den nuværende bræteori er et bedrag.

Jeg vet — jeg har anet det længe, men den lille bræ, som danner grænsen mellem øst og vest skal gi mig beviset — — — hvis jeg da greier det saalænge», tilføiet han hen for sig.

«Aa, fortæl mere professor», sa Frida, «hvorledes kan verden forandre sig slik?»

«Ja, kunde jeg svare paa d e t», sa professoren, «vilde jeg ha løst en av videnskapens vanskeligste gaader».

Der findes mange hypoteser, deriblandt den, at den ene pol var i det nuværende Persien, den anden i Mexico. Det eneste, vi vet med sikkerhet, er at vor jord er uendelig, uendelig gammel.

Ser De de horisontale striper i fjeldvæggen derborte? Det tar tusener av aar at danne en eneste slik stripe paa ti centimeters høide. Og fjeldet er mer end tusen meter høit, saa kan De jo selv forsøke at regne ut, hvor gammelt det er. De ser graa, gule, røde og sorte striper, ikke sandt?

De røde er sandsten fra urtiden, se ærbødig paa dem, baronesse, de skriver sig fra den tid, vi kalder verdens skabelse. Paa sine steder er de 1500 meter tykke. De graa lag er kalksten, hvor der findes koraller og andre havdyr. Engang var disse lag slam paa havets bund dypt, dypt nede.

De gule lag er vulkansk aske og størknet lava, de sorte er kul dannet av skoger og dyr... Se, hvorledes alle disse ting vekselvis har dækket jordoverflaten, tænk paa hvilke uhyre tidsrum der har gaat med til at danne bare et eneste av disse lag, som De ser hæve sig høit deroppe mot himmelen, og si mig saa, hvilken lære De utdrar av alt dette?»

«At vi er et sandkorn i evigheten, kjære professor», sa Frida. «Spitsbergens fjelde staar her og roper om uendeligheten. Men jeg er saa liten og ussel, at jeg bekymrer mig om hvorvidt den bjørnefilet vi skal ha til middag blir mør og god».

«Og det gjør De ganske ret i, De, Spitsbergens mest fortryllende cuisinière», sa den galante franskmand. «Uten Deres kokekunst vilde vi nok ikke være oplagt til at tænke hverken paa fortid eller fremtid. Ikke alene skyter De isbjørn og hvalros med en forbausende færdighet, men De forstaar ogsaa at tilberede disse dyr paa den mest velsmakende maate. De fortjener at faa en mand, som sætter pris paa god mat!...»

«Ja, den isbjørnen som «Boy» og jeg dræpte næsten ganske alene er jeg frygtelig stolt av», sa Frida. «Den kom vel med i husholdningen, endda den bare var en halvvoksen unge. Men synes De ikke det blir litt vel meget bjørnesuppe, bjørnebif, bjørneskinke og bjørnetunge?»

«Nei, la os være glad for den «uavladelige isbjørn»», kjære baronesse. «Den har saa at si frelst vort liv mangfoldige ganger. Vort humør, vor livslyst og energi skyldes udelukkende det ferske kjøt. Den gode kraftige kost har holdt melankolien og selvopgivelsen borte fra os. Se bare paa «Boy», hvor tyk og fornøiet og livlig den er!»

«Boy» logret henrykt med sin smule halestump og forsøkte at forklare, at nu kunde det være nok med talemaater. — Nu var det middagstid!

Den hinket i forveien hjemover mot hytten — litt mén hadde den endnu efter isbjørnens favntak — og de tre skibbrudne sendte lodsens grav et sidste avskedsblik og begav sig saa hjemover i halvmørket.

I deres hjerter sang haabet om solen og sommeren. Redningen syntes dem saa nær og naturlig og samtidig saa fantastisk og utrolig fjern.

«Om en maaned kommer de første fugler», sa Bratt. «Om to maaneder gaar vi over fjeldet til Sassen Bay, to dage derefter er vi i Green Harbour — og et par timer senere vet man i Norge at de sidste overlevende fra «Victoria»s forlis er naadd frem til den traadløse telegrafstation».

Og han fortsatte at tale og lægge planer med straalende øine og en undertrykt glæde i stemmen. Han følte sig saa sterk og modig, han glædet sig til at trodse farer og overvinde besværligheter med hende ved sin side.

Trygt skulde han føre hende langs de svimlende avgrunde og over de knudrede isbræer. Aa — hans mot og raadsnarhet skulde være altbeseirende!... Og naar de saa var naadd frem til civilisationen... Aa nei!... Naar hun fortalte om sit rike fædrehjem, om det store gods i Schleswig med det vidunderlige utsyn over havet, følte han et stik i hjertet... Han — den hjemløse, den ensomme — eventyreren fra Alaska og Yukon — var jo en fiende av det jevne dagligdagse liv og det trygge velvære...

Men naar saa Frida lokket ham til at fortælle om livet ved de guldførende floder, hvor det tunge, gyldne metal lyner mellem sandkornene, tindret hans øine og musklene i hans armer spændtes ved tanken paa det frie, vilde, herlige eventyrliv.

Med aandeløs spænding lyttet hun til hans fortællinger, og naar den livlige professor opildnet ved saa mange farer og eventyr begyndte at berette skrøner fra Gascogne, blev det ikke ende paa alt det merkværdige, lille Frida fik høre.

De lo og spøkte som glade barn og var tre rigtig gode kamerater. Bratt var ikke længer indesluttet og haard, et opmuntrende ord fra hans læber gjorde Frida stolt og lykkelig, og den mindste appel til hendes mod og energi gav hende tifold kræfter.

Lystig og skøieragtig danset hun nu bortover isen i sin sælhundskinds jupe-culotte. Pludselig blev hun staaende med et høit utrop... Se der! ...!

De stanset alle.

En blændende lysstripe skjøt frem over Storfjorden og favnet i et nu himmel og hav. Den bølget ind over landet og blinket i fjeldsidernes dryppende istapper. Der var hvithet i alle avskygningens grader.

Og bak den ytterste isbarriere steg s o l e n av hav — en liten, hvælvet strime av den livgivende hersker.

Ja, det var solguden! Det var Føbus Apollo som sporet sine hester mot Ultima Thule. I nogen straalende minutter skinnet hans guldhjelm over den staalblanke is.

Saa vendte han sine hester, men en sitrende lystaake gjøt sig utover hele himmelen og dvælte længe over Agardhfjeldets kuppel.

XVII.

Avsked fra hytten.

Jo lysere det blev, desto mere virksom blev professor Marmont. Han fløi fra det ene til det andet med en spøk paa læberne, han dirret av utaalmodighet.

Den ærværdige professors skikkelse var sørgelig at skue. Han lignet nærmest en moskusokse, et stort fredelig urdyr eller en av vore forfædre fra stenalderen, som under den daglige kamp for livet kun meget langsomt krøp ind i halvcivilisationen.

Men hans aand var like ung og frisk som i de dage, da han holdt sine berømte forelæsninger ved geologkongressen i Rom, hvor hans glimrende fremstilling av Mellemeuropas tilblivelse hadde vakt saamegen motsigelse og beundring.

Det var som om han nu veiret en ny epokegjørende opdagelse.

I timevis kunde han staa oppe ved bræen med kikkerten for øinene — det saa ut, som vilde han bore sig gjennem gletschernes hemmeligheter. Langt deroppe laa det forjættede land og ruget over sin tusenaarige visdom, den menneskene endnu ikke kjendte. Intet ungfæ i baasen kunde

længte mere efter vaaren end dette Sorbonnens store lys.

Og vaaren kom. Næsten umerkelig listet den sig ind over landet. Med væte og taake, med regn og storm kom den, bræene knitret og knaste, de kalvet uavbrutt, og gletschernes sider sprang frem i dagens lys som et staalblaat panser om fjeldets bryst.

Hele stranden var som en flytende issørpe, det silret i bækkene, det knaket og buldret i havisen. Kun den lille skraaning, hvor hytten laa, holdt sig nogenlunde tør.

Men fra syd kom der strykende en mild, kjærtegnende luftning, og med rappe, susende vingeslag kløvet den første vaarlige fugl luften over Ottamkofs hytte.

Det var den lille alkekonge, som stevnet over Milne Edwards fjeld ned til Isfjordens eller Crossbays fugleberg.

Det var den 3dje mai. — Aa, for en glæde det blev blandt de tre mennesker, som hadde kjæmpet sig gjennem den lange vinter!

Med taarer i øinene stirret de efter den lille kongelige fugl, de saa den forsvinde bak de høie fjeld, hvorover de snart selv skulde vandre. Den bragte bud om nyt liv, om ny vekst — om redningen, som maatte komme.

De saa paa sine saare fingrer, som alle bar merker efter frosten, de kastet et ransakende blik paa sælhundskindsklærne, som vinteren hadde faret saa ilde med. Tiltrods for islodsens samvittig-

hetsfulde arbeide gapet der huller og rifter frem overalt av det sotete skind, hvis oprindelige farve forlængst var forsvundet. Ja, selv den berømte blaarævskindskrave, som lodsen med saa megen omhu hadde anbragt paa Fridas dragt, var vandret over i ubestemmeligheten.

Det smerter os at si, at den smukke, elegante unge baronesse nærmest lignet en liten lurvet taterske, som ikke hadde nogen utpræget sans for sæpe, vand og lignende renselsesmidler.

I den lille haandkuffert laa der et elegant sølvgarnitur med stort monogram paa speile og børster, men desværre — baade disse elegante gjenstande og det delikate manicureetui var forlængst gaat i forglemmelsen.

Bratt hadde faat ret.

Kampen for livet gjør al den ydre civilisation til en likegyldig ting.

Og Frida, den forvænte unge dame fra samfundets høieste lag, hadde lært at kjende ting, hun aldrig hadde drømt om: Savn, nød og sjælekval.

Hendes sind var hærdet, hendes legeme hadde faat muskler og sener, hun kunde se en fare i øinene uten at ryste paa haanden. I lange nætter hadde hjemlængselen faat hende til at bore hodet ned i puten i ubeskrivelig smerte, men nu var ogsaa den tid forbi. Det var som om hun ikke hadde stunder til at tænke paa den verden, som levet utenfor Agardh Bay.

Ret som det var grep hun sig i at fryde sig over

det underlige vildmandsliv, hun levet heroppe i denne usle krok av verden.

Hun var krøpet i en ny ham, og det interesserte hende langt mer, at en sæl stak hodet op av et aandehul, end at gruble over, hvorledes de nye høstmoder vel kunde være.

Var hattene like store og skjørtet like trangt?

Hun maatte smile ved tanken paa al den unyttighet som hadde præget hele hendes tidligere liv. Kjoler, hatter, en smule sprog, megen selskabelighet, mange timer foran speilet, en let, lekende konversation, en herlig og glimrende overfladiskhet — det hadde været hendes livs indhold.

Og nu — —! Naar hun la sig tilsengs om aftenen følte hun en arbeiders træthet. Hun hadde slitt og strævet og kunde med god samvittighet nyde hvilen.

For første gang merket hun, hvor fattig livet var uten arbeide — uten alvorlig beskjæftigelse, ja av og til gruet hun næsten for at vende tilbake til det sociale einerlei i den gamle hansastad...

Hun var saaledes paa god vei til at elske den sotete lille hytte — som en kriger elsker den valplads, der har været vidne til hans haardeste kampe... Og hvorledes skulde hun kunne skilles fra disse mænd, som hadde været hendes tro kamerater i den lange mørke polarnat?... Lille Frida blev med ett saa tung tilsinds, hun fik taarer i øinene, og langsomt forstod hun vaarens sang i sit unge hjerte.

— — —

Jørgen Bratt var imidlertid ivrig beskjæftiget med at forberede alt til fjeldovergangen. Klærne blev sydd i stand saa godt det lot sig gjøre. Av støvlerne blev der gjort et utvalg, og det viste sig, at et par beksømsstøvler fra «Victoria» til nød kunde brukes av baronessen, naar de foredes tilstrækkelig med sælhundskind.

Bratt hadde sine egne lauparsko, og professoren annekterte et par kravestøvler, som saa ut til at kunne trodse kulde og væte.

Endvidere lavet de i fællesskap tre soveposer av uldtepper og bjørneskind.

De var klodsede og noksaa tunge, men viste sig meget brukbare.

Fridas lille haandkuffert blev omdannet til rypesæk ved hjælp av nogen lærremmer fra geværene.

Den 18de mai var man færdig til avmarsj. Bratt bar proviant for 8 dage, sin sovepose og sit gevær, de andre hver sin sovepose og Frida hadde desuten sin karabin under armen.

Saa oprandt avskedens time —! Da først merket de, hvor tungt det var at skilles fra den lille hytte, som hadde været deres hjem i den lange vinter...

Tause gik de omkring og ordnet alt — om der muligens skulde komme nye ulykkelige, som var nødt til at overvintre i Ottamkofs ældgamle og solide hus. Kun det allernødvendigste tok de med sig.

«Boy» gik fra den ene til den anden. Den lot ikke til at like denne avreise.

Hvad er nu det for tøv, sa hundens kloke øine ... Hadde man det ikke godt her? Var der ikke endnu adskillige gode og fete bjørneskinker i matskapet?

Og det brave dyr logret saa godt den kunde og gjemte sig tilsidst ved sin soveplads utenfor sin herskerindes seng.

«Sandelig tror jeg ikke, hunden vil bli her», sa professoren og tørret sine øine... «Jeg for min del er ogsaa rent vemodig stemt!... Disse fire sorte væggene og disse haarde bænker er blit mig kjærere, end jeg visste... Kjære lille Frida» fortsatte han varmt, mens store taarer trillet ned over hans bleke ansigt, — «la os altid mindes Ottamkofs fattige hus! Det har lært mig at tro paa gode og hæderlige mænd, paa det ridderskap, som holder paa at dø ut i de store samfund og paa en fin og følsom kvindesjæl, som bar sin ulykke med en mands styrke og mod... Desværre kan jeg ingen julesalme — aa, jeg er en forfærdelig ugudelig person. — Men jeg mindes en enfoldig liten bøn fra Gascogne, som min mor lærte mig, da jeg var gut — den vil jeg be i min sidste stund for dem, som jeg har lært at holde av i den lange, lange nat under Rabots Gletcher.

Og saa i Guds navn — farvel!»

Stille gik de ut og lukket godt efter sig. Saa vandret de langsomt opover. Det var en tidlig morgen, en lys og stille dag. Store skarer av

stormfugler seilet mot nord i den milde vaarlige luft. Det var havhesten med det gule neb og de graa ben. Og høit oppe i luften seilet borgermestermaaken tung og ærværdig paa brede vinger. En ræv stak hodet frem bak en sten og tok flugten da den saa «Boy»s truende hode dukke frem.

Men eskimohunden var ikke oplagt til jagt. Den knurret pligtskyldigst, men dens blik søkte tilbake til sandstranden og den lille hytte, som skjult og fattigslig hævet sig mellem de hvite sneflekker ved Agardhfjeldets fot.

De tre mennesker stanset og saa sig om. Langt, langt derute stod korset over Nils Johnsens grav tydelig mot den graablaa horisont. Et lysstreif dirret over neset, og med vaate øine vinket de et sidste farvel til den kamerat som sov den evige søvn paa ødemarkens vældige kirkegaard.

XVIII.

René Marmonts sidste opdagelse.

Det var en slitsom fjeldvandring op over morænen, hvis stener var smaa og runde som fugleegg.

Høit over dem hævet Milne Edwards fjeld sin brede pande. Mægtige bræer, som løp nedover mot Storfjorden, fyldte alle daler og kløfter.

Der gik ingen vei utenom dem, og med den største møie maatte de skibbrudne kravle sig frem trin for trin i de bratte isstyrtninger. Kun et enkelt sted var bræen bestigelig. Det tok flere timer før de naadde høiden. Bratt gik i spidsen. Han holdt sig paa den ovale bræs høieste hvælving. Paa begge sider skraanet ismassen ut i brede revner og sprækker.

Vaarsolen hadde allerede rasert størsteparten av snelaget, og selve gletcherens nøkne isribber hvælvet sin blaa glans mot dem.

Det randt og silret overalt, og vandet samlet sig i halvfrosne pytter, som de maatte vasse igjennem.

Store revner gapet dem imøte, og de maatte gaa lange omveier for at komme over enkelte av dem. Det var Conways Elfenbensgate, — farlig og truende med hule drøn i sit indre og underlige fjerne rislende lyd.

Med stor forsigtighet førte Bratt dem frem-

over. Han brukte bøsseløpet til alpestok og prøvet sig frem for hvert eneste trin, naar snelaget syntes at skjule en eller anden fare.

Milne Edwards fjeld viste veien. Ingen sky formørket den bredbyggede skildvakt for Vestspitsbergens isfri daler.

Et blekt skin av den gryende dag favnet dens øverste kuppel med de graablaa flekker, som dukket frem mellem de overhængende snefonner. Det mer end 3000 fot høie berg skraanet sydover, og en vældig kløft i fjeldmassen skar sig i en spids vinkel ned mot bræens plataa.

Bratt stanset.

«Der er passet», sa han. «Den eneste vei over dette isøde. Derfra styrter bræen brat, næsten lodret ned mot Sassendalen. Det er den ytterste utløper av Rabots Gletscher vi ser i nordvest. I 1892 stængte den veien for ham, da han vilde gaa over til professor Mohns Bay».

«De har ret», mumlet professoren. «Bræen danner vandskillet mellem øst og vest. Den ligger som et belte over urfjeldet. Vi maa være der før aften. Mens vi holder rast, vil jeg undersøke brædannelsen paa den vestlige skraaning... Er De træt, baronesse?»

Frida saa forundret op.

«Jeg har aldrig følt mig saa let og fri», sa hun. «Man skulde næsten tro, at tyngdeloven var ophævet — jeg formelig svæver i disse tunge, varme klærne».

«Det skyldes luften», sa Bratt. «Der findes

ikke renere luft noget sted paa jorden. Det er Spitsbergens høifjeldsaande, som renser vore lunger og styrker vore muskler. Her er sundhetens paradis. Jeg vet intet sted, hvor kulde og varme supplerer hinanden som her — med solen over vore hoder og isens kjølige luftninger — det maatte da være i Alaska... Jeg har set halvdøde mænd slæpe sig over Chilcootpasset med overmenneskelige byrder — de hadde blod paa læberne, og deres øine stirret ind i haabløsheten...

Men naadde de toppen enten ved egen eller andres hjælp og høifjeldsvinden fandt dem, var det som om de fik en styrkedrik av livet selv. Deres ryg rettet sig, øinene skinnet, og med friske kræfter travet de like op til Yukon...»

Professor Marmont sa ikke stort, men hele hans tynde skikkelse var i en eneste nervøs ophidselse. Spændingen dirret gjennem de fineste nervetraader i hele hans legeme. Hans næsebor utvidet sig, hans hænder skalv. Intet undgik ham. Han merket sig den svakeste forandring i terrænget. Kikkerten hvilte ikke et øieblik i sit futteral. Han var som et ædelt racedyr — en stor klok hund, som veiret et spor...

«Her maa det være», mumlet han. «Vi er nu paa den høieste hvælving, og om nogen minutter skraaner bræen ned mot vest. Her er vandskillet... Mon det var her, Rabot vendte om, da taaken hindret ham...? jo ganske rigtig... her blir sprækkene bredere... og se der...!!

Like foran sig saa de en tynd stok hæve sig over den ru isflate. Det saa ut, som om den vok-

ste op av isen... En bred snefonn strakte sig nogen hundrede meter bortover, og randen av en kjæmpemæssig revne skimtedes saavidt midt i det haarde, sammenblæste snelag...

«Vogt Dem, professor», ropte Bratt. «Fonnen kan være undergravet...!» Men professoren ænset intet, hans gamle ben var ikke til at stanse. Han hoppet som en gemse over de uregelmæssige isblokke, han faldt og reiste sig... helt til han naadde den underlige stok, som advarende stak op av sneen.

«Det er en alpestok», skrek professoren, «en veritabel alpestok!»

De andre var nu naadd hen til ham og saa med forbauselse dette enkle mindesmerke om en fjeldvandrer rake op like ved fonnens kant. De forsøkte at trække den op, men den var frosset fast i isen og lot sig ikke rokke.

«Der staar et navnesiffer paa haandtaket», sa Frida. «Er det ikke en M og en C? Hvem kan det være?...»

«Det er Sir Martin Conway», sa Bratt. «Han gik denne vei i 1896».

«Rigtig», mumlet professoren distræt, mens hans øine hang ved den kjæmpemæssige revne, som mørk og hemmelighetsfuld dukket op mellem de hvite sneskavler.

«Hvem er Martin Conway?» spurte Frida.

«Han er en av Spitsbergens helter», svarte Bratt. «Og en av de dristigste videnskapsmænd, som nogensinde har vandret mellem fjeld og is. Sir Martin er den eneste, som har gaat tvers

over Spitsbergen paa denne kant. Han gjorde hvad Rabot ikke formaadde... Det var ham, som i 1898 sammen med Mr. Garwood klatret op paa Hornsundstind, Spitsbergens høieste fjeld, en daad, som altid vil mindes i Spitsbergens historie».

«Lever han endnu?» spurte baronessen.

«I bedste velgaaende, haaber jeg», svarte Bratt smilende. «Kommer De til London engang, bør De hilse paa Deres store forgjænger. Han bor i Hornton House, Kensington».

Frida lo muntert, mens hun med glubende appetit gnavet paa et stykke bjørnekjøt, som Bratt hadde tat frem. De leiret sig omkring Conways alpestok. Det var likesom de hadde faat en ny kamerat. Livet kan være saa tungt og vanskelig, at selv en alpestok blir et oplivende moment i ens tilværelse... De følte det som om selve Sir Martin sat midt iblandt dem og pekte paa veien til redningen og frelsen...

Men professoren hadde ikke ro paa sig. Han slukte maten i al hast. Hele den videnskabelige distraktion var kommet over ham. Og før de andre visste ordet av det, var han krøpet helt hen til den store revne.

«For Guds skyld, vær forsigtig», skrek Bratt. «Conway har nok ikke sat sin dyrebare stok der uten hensigt!...»

Men professoren hørte intet. Han bare saa — saa med vidtopspilte øine ned i det vidunderlige sortblaa dyp. Hele hans sjæl sitret av iver — han avtegnet i sin hjerne de forunderlige tver-

striper med de brede baand av fossil is, som slynget sig nedover i mørket.

Han studerte lagenes opbygning og merket sig, hvorledes gammel grus og lere hadde arbeidet sig op i ismassen og nu straalte ut fra jordens indre.

Det var som om urfjeldet dypt dernede kjæmpet mot det vældige isbelte og søkte at befri sig for bræens vegt: Jordens mægtige vitalitet mot den døde og golde livsbetvingers knugende favntak.

Og mens René Marmont stirret ned i dette svelg, hvor livets og dødens magter veltet sig mot hinanden i sine tusenaarige kampe, formet der sig i hans hjerne en helt ny teori om de store love for verdens tilblivelse...

«Jeg har det», mumlet han, «aa jeg har det...»

Han reiste sig fortumlet. I et vældig glimt hadde han set ind i det eviges verksted... Hans øine blændedes, det vaklet under hans føtter, det braket omkring ham... han famlet efter fotfæste...

Snekanten var løsnet og han sank uten et skrik i dypet.

Han hadde løst en av videnskapens gaader. Den døde med ham.

— — —

Men dernede i de uutgrundelige dybder i urmorænernes favn skimtet René Marmonts bristende øine i et straalende blink den evige verdensgaades underfulde løsning.

XIX.

Sassendalens guder.

Det forfærdeligste øde stirret mot de to unge mennesker, som sat alene tilbake. Alt syntes at slumre i den evige taushets søvn. De følte sig som de eneste livsfnug paa en livløs verdens spøkelsesagtige vidder.

En uendelig, ufattelig stilhet — ensomhetens sang fra evighet til evighet.

Av og til ropte de professorens navn — men de visste, at det var haabløst. De vilde aldrig mer faa se sin vens gode og kloke øine, aldrig mere faa høre hans glade stemme og hjertevarme ord. René Marmont var død paa sin post, han slumret nu dernede ved urfjeldet med bræenes isblaa kirkehvælv over sit hode.

Den gamle videnskapsmand hadde været som en far for dem.

Han var nu paa veien mot det land, hvor der ingen gaader findes og alt er lys og klarhet. Men den unge mand og den unge kvinde, der sat alene tilbake, kjæmpet med en sorg, som sønderrev deres hjerter. I et smertelig glimt mindedes de alt, hvad der hadde gjort ham kjær for dem — i savn og sorg, i glæde og haab. Hvor munter

og glad var han ikke, hvor taknemmelig for alt, hvor opofrende og god! Let til smil og let til taarer — en egte søn av det skjønne, vinløvkransede Gascogne...

«Boy» var krøpet helt hen til randen av den underlige spræk, hvor de eiendommelige lag i isen, som hadde fanget professorens vaktsomme øine, lyste i solen. Den hylte ynkelig og la hodet mellem sine poter. Saa blev den liggende urørlig.

De visste, at det var haabløst at vente, men de orket ikke at forlate det frygtelige sted, som hadde krævet deres vens liv. I 24 timer sat de der og ropte atter og atter professorens navn...

Men dødens stilhet svarte dem og med fortvilelse i hjertet krøp de ind i sine soveposer og forsøkte at faa sove. Men ingen lukket et øie før ut paa morgensiden, da trætheten overvældet dem...

Saa gik de langsomt videre haand i haand, som to sørgende barn, der er jaget alene ut i ørkenen...

— — —

Efter otte timers marsj var de naadd ut paa den ytterste rand av Conways Gletscher, og Sassendalen laa foran dem — den store døde triste dal!

Med uendelig forsigtighet, trin for trin steg de ned av det stupbratte fjeld, den sidste del var løs stenur, og for hvert skridt ramlet tunge stener ned i dypet.

De hadde den herligste utsigt over det forunderlige land.

Ret foran saa de ind i Fulmardalen, hvorfra en række bræer fører op mot den evige sne og is, fra hvis flate enkeltstaaende fjeldtoppe hæver sig tind for tind indover den øde vidde, indtil himmel og sne smelter sammen.

Ikke et liv at se, ikke en lyd at høre, ingen foss brøt sig ned gjennem fjeldsiderne, ikke en eneste liten silrende bæk surret mellem stenene. Kun elven snodde sig tung og døsig nede i dalen og suget vand fra bræene.

«Er De træt», sa Bratt? «Vi maa se at naa dalbunden før det mørkner. Resten av veien er ganske liketil, vi følger elven, som De ser dernede».

«Aa la os sitte her og hvile», bad hun, «her er saa vidunderlig vakkert. Dette syn vil jeg aldrig glemme! — Se fjeldene langt derborte, de er graalig blaa med et let slør av grønt over sig».

«Jeg har aldrig set saa vidunderlige farver. Indimellem skinner gletscherne med dypgrønne toner mellem alt det hvite».

«Ja», sa Bratt, «man kunde fristes til at tro, at her hadde levet giganter, som bygget sig kjæmpemæssige templer av vidunderlig skjønhet og smykket dem med fantastiske skikkelser. At her har været store tropiske skoger, det vet vi jo. — Se paa den sten nedenfor Deres fot! Bærer den ikke tydelig merke efter det fineste bregneblad? Hvor mange millioner aar tror De det er siden denne

bregne vokste heroppe? Vi kan ogsaa finde forsteninger av ek, lind, løn, hassel og mange andre baade løvtrær og naaletrær. Her har været likesaa varmt og likesaa frugtbart som i Italien eller ved Rivieraen. Er det ikke forunderlig at tænke paa?»

«Jo», sa Frida, «i disse omgivelser synes vort korte døgnliv mig uendelig likegyldig. Aldrig vil jeg glemme, hvad Spitsbergen med sin tause tale har lært mig... men hør — hvad er det — «Boy» piper og gjør langt dernede i dalen!»

«Den har fundet noget», sa Bratt, «kom la os skynde os...». Og haand i haand næsten løp de nedover fjeldskraaningen, saa fort de kunde.

I det fjerne lød «Boy»s ynkelige hylen, den skar uhyggelig gjennem stilheten og fik hjertet til at skjælve i deres bryst. De syntes at skimte noget graat paa den anden side av dalen — det var ialfald intet levende og kun hundens skarpe blik og sporsans hadde kunnet skjelne det fra den blaagraa ur.

Terrænget var nu meget vanskelig. Jorden var bløt og fugtig, de sank i lere tilknæs, det var som at træde paa en iskold dyne, som altid gav efter. Hvert eneste øieblik var det dype, uttørrede bækkeleier at hoppe over eller kjæmpemæssige uthulede klippekløfter med evig sne i bunden.

Tilslut maatte de vade over den brede, dype elv, som graa og seig banet sig vei mellem stenene. Intet andet end hundens ynkelige ulen kunde ha lokket dem til at vade over den iskolde strøm, og

da den viste sig at være dypere end de hadde trodd, bad Bratt Frida om at vente paa ham, mens han gik alene over for at se hvad det var.

En uhyggelig anelse sa ham, at det vistnok ikke var noget syn for en ung dames øine.

«Kom snart tilbake», bad Frida, «det er frygtelig at være her alene. Og faa hunden til at tie, hvis De kan!»

Bratt tok for sikkerhets skyld geværet med. Men det viste sig at være ganske overflødig. Det «Boy» hadde fundet, var like saa dødt og livløst som alt det andet, de hadde passert paa sin vandring.

Da Bratt nærmet sig, kom hunden krypende og jamrende hen til ham med en reiselue i munden. I foret kunde man læse et svensk firmanavn og ordet Stockholm. Bratt gik langsomt nærmere — — — Der laa de sørgelige rester av «Boy»s herre — det var kun en bylt graa klær og nogen knokler, resten var fortæret av ræv eller isbjørn. Der fandtes ingen lommebok eller papirer, men klærne hadde tydeligvis været nye og av kostbart engelsk stof.

Bratt klappet hunden medfølende, saa veltet han nogen store stener over stedet og tok et merke i fjeldet, hvor svensken hadde fundet sin død.

Han maatte næsten med magt trække «Boy» bort. Og det var kun ved at ta den dødes reiselue i haanden, at han litt efter litt fik lokket hunden med sig.

Paa den anden bred sat Frida blek og frysende.

«Hvad var det?» spurte han.

«Ja, De har jo sterke nerver og har set døden i øinene mer end en gang», svarte Bratt. «Det var liket av «Boy»s herre, sandsynligvis en svensk videnskapsmand...»

«Den stakkars, stakkars mand», sa Frida bevæget, «tænk at dø ganske alene heroppe i ødemarken. Tror De, han har lidt meget?»

«Det er en let død», mumlet Bratt, «man sovner ind under lyse drømmer. Den arktiske natur er barmhjertig mot dem, som skal dø».

Saa gik de videre.

Men «Boy» luntet med hængende hode bakefter dem med sin herres lue i munden.

XX.

Den sidste dagsmarsj.

De to vandrere var dødstrætte, men allikevel slæpte de sig fremover. De kunde ikke ta sine soveposer frem og lægge sig ned for at sove paa den sumpede iskolde jord. Søvnigheten truet med at overmande dem, men samtidig luret der uhygge og dystre minder overalt og jog dem fremover. Stilheten var forfærdelig og de hørte heller ikke længer «Boy»s glade opmuntrende gjøen.

Men Bratt talte og talte. Han lette rundt i sin hjerne efter alt hvad han hadde læst og hørt om Spitsbergen og forsøkte ved fortællingen om andres lidelser at trække tankerne bort fra deres egen elendighet.

«Har jeg fortalt Dem om Paul Bjørvik?» spurte han. «Det er en jevn, liketil mand med muntre, barnslige øine og et velsignet humør. Jeg har truffet ham mange ganger. Sidste gang var oppe ved Wellmans ballonhus i 1908, «Boy» var ogsaa deroppe dengang og holdt et forfærdelig leven sammen med de andre hunder. Foruten Bjørvik var der en anden mand, Knut Johnsen, en staut, kjæk kar. Ut paa vinteren druknet Johnsen, og Bjørvik sat der ganske alene tilbake i polarnatten,

maaned efter maaned, uten at se en stripe sol, uten at høre en menneskelig stemme. Tæt ved ligger Amsterdamøen med Daumandsøen, hvor isbjørnen roter mellem de avgnagede menneskeben.

Men ti aar i forveien oplevet Bjørvik en om mulig endnu uhyggeligere vinter. Han overvintret da paa Frantz Josefs land sammen med «Fram»-manden Bentsen.

Den 2den januar døde Bentsen av skjørbuk, og da liket ikke kunde begraves i den frosne jord og heller ikke lægges ut til føde for de vilde dyr beholdt Bjørvik sin døde kamerat i hytten i syv lange maaneder».

«At han ikke blev gal!» sa Frida.

«Ja, det er ufattelig», medgav Bratt. «Men disse mine landsmænd fra det nordlige Norge er nogen haarde halser, hærdet baade paa legeme og sjæl. The struggle for life er haard der, hvor de kommer fra, og de er ikke vant til stort bedre kaar. Skjæbnens tilskikkelser tar de med fatalistisk ro. Da jeg spurte Paul Bjørvik om han ikke syntes det var rædselsfuldt med liket i hytten, svarte han:

«Aanei, det var naa jussom snarere litt selskap med ham da —»»

«Men hvad er det som frister disse mennesker til at overvintre heroppe?» spurte Frida. «Et det betalingen? Eller faar de en livrente, naar de kommer hjem?»

«Fortjenesten kan det ofte være smaat med», svarte Bratt. «En ussel dagsbetaling eller pro-

center av fangsten, som sjelden gaar op i et par tusen kroners værdi.

Og det utstyr fangstfolkene faar med sig er temmelig primitivt. Deres bolig er ofte et tyndt bræddeskur, hvor pladsen er yderst knapt tilmaalt. Provianten er ogsaa meget nødtørftig. Av nogen tønder kavring, mel, gryn, erter, poteter, smør, kaffe og sukker og nogen bokser hermetiske fiskeboller skal disse mænd leve næsten et helt aar.

Naar man nu betænker, at deres eneste fornøielse og adspredelse kunde være at spise litt godt og at det bedste middel til at holde skjørbuken borte er en fornuftig diæt med passende blanding av alle næringsstoffer, maa man jo synes endnu mere synd i dem... Det har endogsaa hændt at fangstfolk, som har sultet sig gjennem en hel vinter og med brændende utaalmodighet har ventet paa det skib, som skulde avhente dem om sommeren, er blit tvunget til at bli endnu et helt langt aar heroppe i sult og nød og haabløshet paa grund av rederiets likegladhet. Slikt er ubodelig skam for mit fædreland, og denslags ansvarsløse og haardhjertede mennesker burde bli straffet efter loven.

Jeg tror nu at selve klimaet heroppe lokker folks daarligste egenskaper frem», fortsatte Bratt, «men ogsaa ofte de bedste. Man har eksempler paa mod og opofrelse, men det arktiske humør er næsten det værste av alle onder heroppe. Man blir grætten og prippen, sløv og likeglad. Folkene blir forfærdelig kjed av de samme ansigter og de samme stemmer, de rent ut hater hverandre og

sitter heller utenfor hytten i bitende storm og kulde end inde blandt kameratene... Der hænder intet, deres tanker er nødt til at kredse om deres egen lille verden, de skriker efter at være alene og allikevel er de lænket sammen som fortidens galeislaver».

«Men tænk vi, som hadde det saa godt», sa Frida, ja det kan jeg takke Dem og professor Marmont for. Husker De de lange vinteraftener, da han oprullet Spitsbergens vidunderlige tilblivelseshistorie for os? To ganger har landet ligget under havet, to ganger har det atter reist sig. Det har hat tropisk klima, saa mellemeuropæisk, saa været bedækket av vulkanske masser, og nu hviler store dele under en umaadelig isskorpe, som kanske litt efter litt smelter væk».

«Ja, det er et forunderlig land dette Spitsbergen», sa Bratt, «og det folk, som har æren av dets videnskabelige opdagelse er vel nærmest svenskerne. De Geer, Torell, A. E. Nordenskiøld og Nathorst har for evig knyttet sine navne til dette lands historie. Det er snart halvhundrede aar siden svenskerne begyndte at utruste videnskabelige ekspeditioner til disse trakter, som dengang endnu i vildhet og utilgjængelighet kunde maale sig med hvilkensomhelst ukjendt del av jorden. Med videnskapsmændene fulgte specialister inden alle brancher.

Jeg, der selv er litt av en zoolog, kan fuldt sætte mig ind i den begeistring og forskerglæde, disse mænd maa ha følt ved at komme til dette polarforskningens klassiske land.

[illegible] — de bærer ingen [illegible] — de staar nakne og [illegible] kref-ter. [illegible] i fjeldet [illegible] har [illegible] Det skal [illegible] til at [illegible] med [illegible] paa den maate. Se, hvor-ledes de [illegible] lag er [illegible] hinan-den av [illegible] de [illegible]. Og selve [illegible] gjemmer skaller av dyr og fisker, som levet [illegible] for millioner av aar siden, dengang havets bølger gik høit her hvor vi nu gaar... An-tagelig er det vel varden, som har [illegible] fjel-det derborte, kom la os gaa derhen, kanske finder vi der en soveplads».

Nedover fjeldsiden styrtet en liten foss, den første paa den lange vandring. Den larmet og bruste og bragte liv med sig.

Den ristede bjørneskinke kom frem og smakte fortræffelig til det kolde, klare vand.

Saa trak de soveposerne frem ind i en liten fjeldhule og faldt døds trætte i søvn.

Næste morgen vaagnet Frida ved at noget nappet hende i armen. Det var en ræv, en rigtig vakker hvitræv, som saa ut til at ville dele frokosten med dem. Hun utstøtte et høit skrik, som vækket Bratt og skræmte ræven før nogen av dem i søvnigheten fik fat i sin bøsse. «Boy» var langt væk over alle fjelde og jaget nok paa egenhaand. Saa fik de sig litt frokost og fortsatte med godt mod sin møisommelige vandring. De gik og de gik. Gjennem snefok, regn og taake. Den bløte

jord, som gynget for hvert skridt, var yderst besværlig at gaa paa.

Overalt saa de spor av rensdyr. Men rensdyrene selv var som blaast væk. Bratt forsøkte at opmuntre Frida ved at fortælle jagthistorier fra Spitsbergen.

«Da jeg første gang var heroppe», sa han, «var det ingen sak at skyte ren. Den nærmet sig uten spor av angst og sendte vi en av dem en kule, kom de andre endda nærmere for at se hvad det var.

Det har hændt, at de har fulgt efter mennesker lang vei, — de er ikke det mindste sky. Spitsbergenrenen er mindre end rensdyrene i Norge, let og gratiøs, den har et tykt spæklag under huden og det tærer den vel paa under sine lange vandringer... Det er bevist, at renen har vandret over isen fra Novaja Zemlja til Spitsbergen — en temmelig lang tur uten mat, ikke sandt? Det vilde endog vi to neppe klare — vel baronesse?»

Frida forsøkte at smile. Hun var forfærdelig træt. Hendes føtter var saare og ophovnet. De hadde nu vandret uavbrutt i 16 timer og nærmet sig Eskerdalen.

Endelig gjorde Bratt holdt ved en liten rislende bæk. Det friske, kolde vand og litt proviant gav dem atter kræfter.

Men det som holdt dem oppe var spændingen og haabet om at træffe mennesker. Bratt visste, at der stod en hytte helt nede ved sjøen, men var den bebodd eller vilde de komme til fire nakne vægger og en øde strand?

Efter nogen timers søvn gik de videre.

De møtte nu flere fugler, nogen bekkasiner fløitet vemodig, en flok gjæs svirret omkring i luften. Det var spitsbergengaasen, øens vakreste fugl. En ismaake hakket ivrig i et gammelt rensdyrskind som sammen med nogen takker stak op av leren. Litt mose begyndte ogsaa at vise sig, og med jubel hilste de dette tegn paa en gryende sommer.

«I alle tilfælde skal vi ikke sulte», sa Bratt, «her er fugl nok, som de ser, — men si mig — er det ikke hytten vi ser dernede — — ?»

«Jo, jo det er hytten... der stiger røk op... jeg ser noget bevæge sig... vi er frelst, vi er frelst!...»

Og de løp nedover gjennem vand og søle, de glemte al sorg og træthet, og den fattige hytte med de fremmede mennesker, syntes dem et vinkende paradis —.

Men avstanden var større end de hadde trodd. I den klare, lette luft fortoner alt sig langt nærmere, end det virkelig er. Det er ganske umulig at beregne en distanse, det hænder for eksempel, at selv øvede skyttere indstiller sine sigter paa 100 meter, hvor det senere viser sig at være den dobbelte avstand.

Gjennem dalen fløt Sassenelven langsom og majestætisk som selve Nilfloden.

Der findes ingen strøm i den. Ret som det er fordeler den sig i vide deltaer og krummer sig i svære bugtninger gjennem den livløse ørkendal, som en mægtig og sløv sjøorm. — — —

Paa begge sider av dalen løftet høie fjelde sig. Det var Coloradobjergene og Marmierfjeldet. Og længere mot nord saaes Lusitaniafjeldets snedækte pande. Men fjeldvæggene styrtet sig stupbratte og mørke ned mot dalskraaningen. De hadde vidunderlige fantastiske former. De lignet mægtige sarkofager, smykket med figurer fra en billedhuggers vildeste fantasi.

Ja — her slumret Sassendalens guder.

Frem mellem stenet ur og moræneme kikket der sfinksagtige stenhoder med underlig forvitrede træk. De heldet sig fremover dalen, ja enkelte strakte likefrem hals. Hvem lignet de?... Var det ikke den ægyptiske solguds egtefælle, den koørede gudinde Hathor?...

De stanset et øieblik... det var som uhyggen hvælvet sig over dem, den boret sig ind i stilheten, den steg ned til dem fra den forstenede eventyrverden, som stirret paa dem med de døde fjerntskuende stenøine...

Og saa løp de med isvand og søle sprøitende om sig — de løp, snublet, gled og løp atter mot den lille hytte, som vinket dem imøte langt dernede ved Sassenelvens ytterste delta.

XXI.

Hos fangstmændene.

Det var Storstads gamle overvintringshytte, de var kommet til — vel kjendt av alle, som har besøkt Isfjorden.

Der steg en tynd blaa røk fra skorstenspipen, og en stor svær mand i tyk islandsk trøie sat indenfor døren og flekket huden av et rensdyr.

Det var et typisk billede paa en fangsthytte, som møtte de lo langveisfarere.

Roteriet og urensligheten beleiret formelig den lille bygning. Omgivelserne mindet næsten om en kolerakirkegaard, hvor man ikke hadde faat tid til at begrave de døde. Alskens dyr laa om hinanden — ræv, isbjørn og rensdyr. De var avført sine respektive pelser og saa noksaa begrædelige ut i sin røde hudløshet.

Og mellem disse kadavere laa alskens motbydelig avfald. Alt var kastet hulter til bulter — hermetikdaaser, potteskaar, matrester, poteteskræl, skind og alskens søppel.

Selv det mest moderate medlem av sundhetskommissionen vilde neppe ha overlevet dette syn.

Men det underligste av alt var, at der lugtet ikke noget av alle disse organiske stoffer. Ti intet raatner paa Spitsbergen. Var ikke isbjørnen og ræven der, vilde alle lik bli til mumier deroppe. De

tørres ind av vind og veir, kjøtet visner paa knoklerne, men ingen raattenskapens bakterie er endnu budt levelige vilkaar — selv ikke rundt fangstmændenes hytter.

Frida saa sig forbauset om. Hun hadde i seks maaneders likegyldighet for tilværelsens façade mistet sansen for raffinements. Hun tok det ikke saa nøie med sot og smuds, men dette urenslige kaos generte hende dog.

«Bor her virkelig mennesker», sa hun halvhøit.

«Svin», svarte Bratt i samme tone, — «slik som de kun fødes i mit fædrelands utkanter. — Fattigdommen og strabasene har skapt dem i sit billede. Selv indianerne ved Paranafloden holder mere orden paa sine saker end disse fangstmænd. Kulden sløver dem, — som den har sløvet os... Men de er haarde halser, disse folk — der findes ikke seigere karer under noget himmelstrøk — — —»

«Goddag», sa Bratt til manden i hytten. Det var en firskaaren skikkelse med stort busket skjeg. Han saa nysgjerrig op, da de to fremmede i sælhundskindsklær skrævet over dyreskrottene som beleiret hyttens dør...

«Goddag», hilste han venlig uten at vise større forbauselse. — «Jeg ser, Dere har «Boy» med Dere», fortsatte han. — «Svensken er vel frosset ihjel paa fjeldet da, kan jeg tænke. Det var naa ogsaa et paafund at traske alene opover der...»

«Vi fandt hans lik en fjerdingvei vest for Fulmardalen», svarte Bratt.

Manden nikket.

Han karret tobakken ut av pipen sin med stor langsomhet, stoppet den med skraatobak og tændte den.

Aa — man lærer, at ikke forhaste sig saa langt mot nord. —

«Ja — jollen hans ligger endnu nede ved stranden» tilføiet han.

«Hvad sier manden?» spurte Frida nervøst.

«De maa ha taalmodighet, frøken! Vi er nu paa norsk grund og maa rette os efter landsens skik. Selvom Vorherre kom ned til en fangsthytte vilde han ikke ha faat en anden mottagelse. Præsentationstempoet er ikke saa hurtig som nede i Europa. Der maa lirkes med talemaater, før man kommer over dørstokken...»

«Vi kommer langveis fra», fortsatte Bratt henvendt til fangstmanden... «Den unge dame der og jeg er de eneste reddede fra en stor turistdamper, som forliste ifjor sommer...»

Skikkelsen i døraapningen fik pludselig liv.

«Victoria»? spurte han.

«Ja», svarte Bratt.

«Og Dere har overvintret?»

«I Agardh Bay».

«Du og den damen der?»

«Vi var fire, men de to er døde».

«Og hunden?»

«Den kom til os i slutten av august under nordenstormen».

Manden nikket igjen.

«Dere faar være velkomne», sa han. «Det er Hogsteds hytte, og jeg er Eilert Antonsen fra Tromsø. Kameraten min heter Lars. Han er ute for at se efter fælderne».

De gik ind i hytten. Det var to smaa rum og en liten forstue. Heller ikke indenfor raadet nogen større orden. Luften var tung og trykkende med lugt av mat og daarlig tobak. Tingene laa omtrent der, hvor tilfældet hadde kastet dem. Kopper og kar stod uvasket rundt omkring. Gulvet var opfyldt av fliser og dyreben, en del rævehuder hang paa tørring og en rensdyrskrot svævet under det lave tak. Men alle disse uhyggelige dekorationer opveiedes ved en knitrende ild paa peisen. Det spraket i den gamle drivved, og flammerne slikket velbehagelig omkring en stor jerngryte.

Fangstmanden skar et stort stykke av rensdyrskrotten og lot det uten større formaliteter gaa op i gryten.

Bratt tok ranselen av ryggen, anbragte begge soveposerne paa den brede bænk, fandt frem et par tepper og lavet et bekvemt leie for sin ledsagerske.

«Hvil Dem ut», sa han, «De maa være træt».

Frida smilte, men hendes hænder skalv, og benene vaklet under hende.

Hun vilde si noget, men hun fik ikke et ord over sine læber. Koldsveden brøt frem paa den bleke pande, og det vakre lille hode sank fremover...

Bratt ilte bort og fanget hende i sine armer. Saa

bar han hende forsigtig hen til bænken og la hende ned paa den improviserte seng.

«Syk?» spurte fangstmanden.

«Hun er overtræt», hvisket Bratt og saa ømt paa det bleke, magre ansigt, som halvt forsvandt i bjørneskindet.

«Godt gjort», sa Antonsen paa sin korte maate.

«Hun er den første kvinde, som har gaat tvers over Spitsbergen», sa Bratt. «Der findes ikke hendes make i hele verden. Hun gik den vei, Martin Conway fik et verdensnavn paa, og som Charles Rabot ikke klarte... Se hun sover allerede», mumlet han. «Stakkars lille Frida! Snart er dine sorger slut! Det lange triste eventyr er forbi. Og saa — — —»

Han sukket og reiste sig.

«Din kone?» spurte Antonsen borte fra gryten.

«Nei», svarte Bratt haardt. — «Jeg kjendte hende ikke. — Vi blev kastet i land sammen. Hun er fra Hamburg».

«Har hørt om forliset», sa fangstmanden. «Et par skiløpere fra Green Harbour var her forrige uke. Der søkes efter levningene av «Victoria» likefra Sydkap til Kap Staraschtschin».

«Vi fulgte østkysten», sa Bratt, «og kom ind i taaken og støtte utenfor Ræveneset. Skibet revnet i to dele, fire av os svømmet iland og kom ind til en russehytte i Agardh Bay. Der greiet vi os over vinteren. Islods Nils Johnsen blev dræpt av en isbjørn».

«Gud være hans sjæl naadig», sa fangstmanden

høitidelig. «Han var den bedste lods, som nogensinde har faret i isen. Og den tredje?»

«Det var en fransk professor. Han faldt ned i en dyp revne i bræen oppe ved Edwardsfjeldet».

Fangstmanden saa eftertænksom ut. Han tok maal av den høie nordmand foran sig. Han bet merke i den seige energi i det skjeggede ansigt, de kraftige hænder, den senede hals og de brede haandled.

«Du maa være laget av et godt stof», sa han. «Der findes ikke mange av os, som hadde greiet det du har gjort... Men nu faar du lægge dig. Jeg skal vække dig om et par timer, om du saa vil. Slæng dig paa sengen der...!»

— — —

Jørgen Bratt vaagnet nogen timer senere. Det var likesom der krøp en ubehagelig følelse ind paa ham. Han reiste sig i sengen og gned øinene.

Der stod en bredbygget mørk mand i værelset og bøiet sig over den sovende baronesse.

Det var en eiendommelig skikkelse. Han hadde en uhyre overkrop og tynde, litt krumme ben. Ansigtet var gulblekt, og haaret hang som en strid hestemanke nedover skuldrene.

De sorte øine hadde et ondt og begjærlig uttryk. Der var hele bastardkvænens listige vildskap over ham, og de gule spidse tænder gliste bak de sorte skjegstubber, som ulvens, naar den krummer sig til sprang.

Paa bordet stod en halvtømt flaske, og en ôs av simpelt brændevin fyldte rummet...

XXII.

Et vilddyr i ødemarken.

Bratt reiste sig forfærdet og lyttet. Han hørte Fridas dype og rolige aandedræt.

Med et sprang var han ute av sengen. Kvænen vendte sig mot ham med en knurrende lyd. Men han smilte ærbødig...

Det var en type paa en av disse farlige individer av blandingsracer, som findes overalt i forbrydelsens historie. Hans svære brystkasse og lange armer røbte en uhyre styrke. Det var arven efter en eller anden fangstmand. Men det brede ansigt med de mongolske skraalinjer og de krumme ben talte tydelig om det vandrende folk, som rastløst slæper sig frem over vidderne.

Lars Kvæn hadde ikke noget godt ord paa sig. Han følte sig aldrig sikker i Norge, hvor loven ikke bar over med de uregelmæssigheter, som gjerne fulgte med ham, naar brændevinet forvirret hans hjerne. Hans bredbladede kniv hadde ved forskjellige leiligheter bragt ham i kollision med politiet. Derfor likte han sig bedst paa Spitsbergen. Han var en flink fangstmand, paa hvem ingen naturkræfter bet. Naar han kun fik sin ukentlige ration av det simpleste brændevin som fandtes i

kongeriket Norge, var han fornøiet. Og Lars Kvæn var paa tomandshaand baade omgjængelig og hjælpsom. Han gjorde sit arbeide bedre end de fleste, og hans kræfter var uopslitelige.

Hvor forbauset var han ikke blit, da han kom hjem og fandt t o fremmede i hytten!... Antonsen hadde sagt, at han skulde la dem sove ut, og var saa gaat avsted for at ta sin tørn ved fælderne... Og hans forbauselse var vokset til en vild fryd, da han opdaget, at den lille skikkelse paa bænken var en kvinde, — en vakker liten Guds engel med ravnsorte lokker.

Da tok Lars Kvæn den sidste flaske ut av sin gulmalte kiste og styrket sine farlige vildmandslyster med mangen god slurk. Han skjævet hen til sin lange kniv og følte av og til en kildrende lyst til at rende den ind i det besværlige mandfolk derborte i sengen. Og jo mere brændevin der fløt i hans svelg, desto sikrere følte han, at ogsaa Antonsens liv stod i fare, hvis han blandet sig i hans privatsaker...

Saa funderte Lars Kvæn, da han saa uformodet blev avbrutt i sine velbehagelige blodige drømmer ... Den høie yngling foran ham hadde et uttryk i øinene, som Lars Kvæn ikke likte... Dér stod herskeren, den forbandede blonde germaner, hans races fiende... Og han var trællen, den foragtede og bespyttede...

«Ut!» hvisket Bratt og pekte paa døren. Og der var en magt i hans holdning, som fik sjøkvæ-

nens brede ryg til at bøie sig i instinktiv underkastelse. Han nikket med hodet...

«Ja, ja», sa han og gik langsomt ut. Men i døren kastet han et stjaalent blik hen til den sovende skikkelse, og to lange gule hjørnetænder gliste frem mellem de tykke, blaarøde læber... Saa lukket han stille efter sig.

Bratt pustet lettet. Han hadde sovet længere end han hadde tænkt, og sulten skrek i ham. Paa bordet laa et stykke kokt rensdyrkjøt. Han delte det i to og fortæret det i al stilhet... Undres paa, hvad det var for en uhyggelig fyr, som Antonsen bodde sammen med?... Aldrig hadde han set noget saa motbydelig som denne halvdrukne smilende orangutang.

Av gammel vane saa han efter sit gevær, som han hadde lagt fra sig paa bænken. Det var forsvundet. Ogsaa Fridas karabin, som han selv hadde hængt op paa en knag, var borte.

Bratt reiste sig urolig. Han lette overalt, men geværene var intet sted at finde. Saa skyndte han sig ut og ropte paa hunden. En høi gjøen svarte ham inde fra den lille utbygning, hvor fangstmændene lagret sit pelsverk... «Boy» var stængt inde...

Han hørte listende skridt bak sig. Det var kvænen. Den ydmyge holdning var som strøket av ham. Hans gule ansigt var blit næsten kobberbrunt, og hans sorte, stikkende pupiller saa ut som om de svømmet i en rand av blod... Han stillet sig foran døren...

Bratt vendte sig.

«Hvor er Antonsen?» sa han rolig.

«Væk — langt borte!» svarte kvænen og pekte mot dalen. Hans stemme var tyk av ophidselse og hans svære, haarede næver knyttet og aapnet sig uavbrutt... Her er det Lars Kvæn, som raader», tilføiet han i en skingrende diskant... «Gaa din vei, ellers slagter jeg dig som en gris!... Forbandede bumandsyngel!...»

«Du er fuld», sa Bratt og traadte nogen skridt tilbake.

«Hund!» skrek kvænen. «Se paa dyreskrottene omkring dig. Snart skal du ligge blandt dem. Jeg skal flekke din hvite melkehud av dig, og din kvinde derinde...»

Han stanset.

Den unge nordmands blaa øine fik en truende glans. Det var som om der fløt staal i dem, og to brede, skarpe rynker skraanet op fra næseroten.

Da rev kvænen sin kniv ut av skeden, tok den i munden, slet den tykke rensdyrtrøie av og slængte den fra sig. Han var naken til beltestedet.

Bratts ansigt blev blekere. Det var ikke noget menneskelig legeme, han stod overfor, men en uformelig torso av et urdyr. Den mægtige overkrop var overgrodd av lange, tykke haar, som strittet ut fra det vældige bryst som børsterne paa et vildsvin og stod som en krave om den korte hals. De lange armer svinget hit og dit som lemmerne paa en gorilla, og musklene snodde sig som tykke kabler under haardækket...

Kvænen snappet sin kniv og kastet sig over sin fiende. Han hugg efter nordmandens bryst i rasende vildskap, men Bratt undgik tiltrods for sin tunge og ubekvemme dragt alle støt. Han parerte med en urokkelig koldblodighet, han koncentrerte al sin øvede teknik likeoverfor dette dyr, som slog efter ham med sin forfærdelige staalklo...

Kvænen stanset forpustet og forbauset over nordmandens behændighet og styrke... Da kastet Bratt sig mot ham, fik fat i den hævede høire arm, vrængte Kvænens tommelfinger utover med et bekjendt japansk brytertak, og kniven faldt ut av hans haand... Bratt sparket den væk med foten, men i samme øieblik hadde han kvænens armer om sit liv og hans tænder i sine skuldre...

Det var en omfavnelse, som vilde ha været skjæbnesvanger for de fleste... Det knaket i Bratts ribben, det føltes som om en staalring skruedes om hans brystben.

Da kastet Bratt sig ned paa knærne, bøiet armene tilbake over hodet, fik tak i Kvænens nakke og slynget det svære legeme over sig. Det var et hodefaldsgrep, som vilde ha gjort en hvilkensomhelst verdensmester ære. Kvænen mistet taket, og Bratts krop faldt tungt paa motstanderens bryst.

Nordmanden reiste sig lynsnart... Der lød et angstskrik fra hyttens dør. Frida stod likblek paa terskelen.

«Slip «Boy» ut, hvis De kan», ropte Bratt andpusten. «Slaa døren ind...»

Han fik ikke talt ut, før Kvænen var over ham. De lange armer grep efter hans hals.

Men nu var det Bratts tur. Han rettet det ene voldsomme støt efter det andet mot Kvænens mellemgulv. Det var slag, som vilde ha tat pusten fra de fleste. Men vilddyret i ødemarken tok ingen notis av dem.

Saa forandret nordmanden taktik. Han lot en hagl av slag falde paa sin fiendes hode, — under haken, i tindingen, over næseroten... Da vaklet kvænen... Hans hode var hans svake punkt... Blodfraaden stod ut av hans mund, og hans armer slappedes... et støt til mellem halsen og skulderen... og som en økseslaat tyr sank Lars Kvæn til jorden med knust kraveben...

Men Bratt var heller ikke stort værd. Han stønnet av træthet. En liten blodstripe randt ut fra det venstre ærme. Et knivstik hadde streifet hans underarm. Brystet verket efter kvænens tak, og hans hugtænder hadde efterlatt dype saar i den venstre skulder...

Saa slang han sig ned paa marken og lukket øinene... Han saa ikke hvorledes kvænen slæpte sig hen til kniven og langsomt krøp bak paa ham...

Da hørtes pludselig «Boy»s gjøen ute paa tunet. Den var sluppet fri, og med et hyl, som mindet om dens frænde polarulven, styrtet den løs paa det haarede vilddyr, som netop hævet den venstre arm for at støte kniven i Bratts strupe.

Kvænen slap vaabenet med et rasende vræl, mens «Boy»s tandgar grov sig ned i hans skulder.

Men Frida knælte ned ved Bratts side og tok hans hode mellem sine hænder.

«Min kjære, kjære ven», sa hun ømt, mens taarerne rullet ned over hendes kinder. «Min eneste, — eneste ven i hele verden...»

Bratt saa forundret op.

«Der feiler mig ingenting», sa han og forsøkte at smile. «Men jeg er saa forfærdelig træt. Dyret derborte har klemt pusten av mig. Aa, for en kamp...»

Da bøiet hun sig over ham og kysset hans bleke pande.

XXIII.

Under Tempelfjeldets skygge.

Nogen timer efter kom Antonsen tilbake. Han blev meget forfærdet, da han hørte, hvad der var hændt.

«Det er det forbandede brændevin», sa han mørkt. «Det er fangstmændenes værste fiende. Og Lars Kvæn taaler ikke stort før han blir forrykt. Men ikke forstaar jeg, hvorledes du fik bugt med ham. Vi pleier si, at der ikke findes sterkere mand nordenfor polarcirkelen».

«Jeg merker han er sterk», svarte Bratt smilende. «Det svir i hele min krop efter hans favntak. Jeg vil heller ta rygtak med en isbjørn end med kameraten din. Han har ikke hænder, men klør. Og hadde jeg ikke knust hans kraveben, saa vet jeg sandelig ikke, hvorledes det hadde gaat... Der bet ikke slag paa ham...»

«Nu er han myk», sa fangstmanden. «Han har stængt sig ind i lagerrummet og vasker sig efter hundebittene og næveslagene. Kravebenet har han sat sammen. Jo — jo — det er en haard kar, Lars Kvæn!... Han undres paa, om du melder ham for politiet i Tromsø».

«Nei», sa Bratt, «vi faar være kvit nu».

«Ja, i saa fald bad han mig hilse og si tak. Bøs-

serne Deres ligger paa hylden i forstuen. Dere kan være trygge for Lars Kvæn nu! Han er from som et lam og synger salmer... Men Dere vil formodentlig videre?...

Isen er løsnet i fjorden og tar jeg ikke feil, kan Dere ro til Advent Bay paa 24 timer. Ved Kap Boheman er det isfrit... Svenskens baat ligger nede ved stranden. Det er en stor, god jolle, og i klart, rolig veir greier den sig udmerket. Den hører vel hjemme i Longyear City, tænker jeg».

«Tak», sa Bratt. «Vi vil avsted snarest mulig. Jeg er godt kjendt her i Isfjorden og skal nok finde frem. Kunde vi ikke dra jollen bort til iskanten og baute os utover?»

«Jeg staar netop og tænker paa det samme. Hvis vi trækker jollen hen til utløpet av Sassenelven, vil Dere faa nogenlunde isfrit vand langs Tempelfjeldet. Der gaar en sterk strøm paa den østlige side av bugten. Og sætter det paa med uveir kan Dere jo stikke indom Kap Boheman eller Kap Thordsen. Der er folk begge steder».

— — —

Frida sat nede ved fjorden med karabinen mellem hænderne og saa drømmende ut over det lyse, straalende landskap. «Boy» laa ved hendes føtter.

Det braket og knaket i isen. Det var som om vaarens uro hadde forplantet sig til ismasserne. Det sukket og stønnet i dem, og dype sprækker dannet sig ret som det var.

Helt ute i fjorden drev isklumpene sagtelig med

strømmen, og solen skinnet i det staalgraa vand, som aapnet sig hist og her. Og like ved det store underlige fjeld i øst gled der frem en lergraa vandaare, som bredte sig utover og ryddet vei, hvor den kom. Det var Sassenelven, som sendte sin milde vaarflom ind i fjordens ispanser og brøt sig seierrik frem.

Den lille baronesse var meget tankefuld. Hun hadde gjort en opdagelse. Det var som om en fin og skjær violintone fra vaarens orkester sang i hendes unge sind... Ja — dette var ikke bare hendes livs store hændelse — det var ogsaa hendes hjertes vidunderlige eventyr.

Og med smilende øine drømte hun om sin fremtid — om to mennesker som haand i haand vandret fra sorg, strabadser og savn ind i lykkens lange, solstrødde dag.

«Kjære «Boy»», hvisket hun. Vi forlater ikke hverandre — vi tre, som har levet i Otamkofs hytte. Han faar ikke lov til at gaa fra os...»

«Hallo!»

Frida saa op.

Nede ved stranden stod Bratt og vinket til hende. Han og fangstmanden slet i den brune jolle, som var sunket ned i gruset. De tømte den for isvand, bar den ut paa iskanten og begyndte langsomt at slæpe den henimot elven.

Det var en tung marsj. Ret som det var sank baaten ned i isen, men vandet var lavt, saa det faldt dem ikke særlig vanskelig at faa jollen klar igjen.

Og en halv time efter skvulpet vandet om det lille fartøis sider. Frida og «Boy» indskibet sig. Litt vand og proviant samt et litet raaseil med tilhørende mast bragtes ombord. De tok farvel med den brave fangstmand, saa grep Bratt til aarerne og rodde utover med lange tak.

Det var en herlig, stille dag.

Solen lyste over den brede, hvitgraa fjeldmasse foran dem. Bekkasinene fløitet inde fra kysten, og alken gik paa hodet i isvandet foran baatens stevn.

«Hvor deilig her er», sa Frida og indaandet den friske milde luft i fulde drag. «Dette er endog bedre end at ro en søndag morgen nedover Elben i straahat, gjennembrutte strømper og hvitt musselin! Tænk, naar vi nu kommer tilbake til civilisationen — hvor vi skal fraadse i ordentlige klær! Og i god mat — og i musik...! Men se — der staar jo et veritabelt orgel deroppe paa fjeldsiden ... et orgel med piper og ornamenter».

«Ja, dette er et av Spitsbergens merkeligste og mest fantastiske berge», sa Bratt. «Det kaldes ikke for intet Tempelfjeldet. De vil finde tusen eiendommelige nuancer i denne fjeldside. Der er søiler og karyatider, som bærer aartuseners vegt paa sine skuldre... Intet tempel bygget av menneskehaand eier saa megen høihet og andagt, som denne naturens underlige arkitektoniske fantasi ... Langs de stripete façader ser man overalt søiler og nischer med gotiske buer — — —»

«Og se der», ropte den unge pike henrykt, «det

er som kjæmpemæssige monumenter inde i nischerne, vredne fantastiske skikkelser — halvt dyr, halvt mennesker! De ligner fabeldyrene paa Notredamekirken i Paris... Og der stiger jo selve jomfru Maria frem under en portal...»

«Og der staar en assyrisk konge i sin vognkarm», fortsatte han ivrig. «Hele fjeldet er en eneste fantastisk kunsthistorie... For et par aar siden gik jeg paa ski over toppen. Den danner et bredt plataa — en ørken av ensformighet».

«De vet og kan da alt mulig», sa hun.

«Alt og ingenting», svarte han. «Det har bestandig været uheld med mig. For tre aar siden holdt jeg paa at opdage en ny guldaare i Stuartgebetet paa grænsen av britisk Kolumbia. Men tror De ikke, det var en djævel, som fik sat op skjærpemerkerne sine et par timer før jeg kom?... Nei, jeg har aldrig hat lykken med mig. Paa skolen het jeg ulykkesfuglen... Bare en eneste gang i mit liv har jeg hat held — en eneste gang...»

«Og naar var det?»

«Det var i Agardh Bay», sa han nølende. «Da jeg hadde den lykke at vinde Deres venskap».

Hun følte, at hun blev rød, og han trak paa aarerne, saa fossen skummet om stevnen...!

Fangstmanden hadde ret. Der gik en kraftig strøm paa fjordens østlige side, som hadde ryddet farvandet for is. Av og til støtte baaten paa smaa isflak, men ellers var der ingen fare.

Time gik efter time, men Bratt viste intet tegn til træthet. Der silret litt blod over hans hænder

fra streifsaaret i hans arm, men den slags bagateller syntes ikke at genere ham. Av og til stanset de for at spise, men Bratt tok ikke lang hvil... Sent ut paa eftermiddagen naadde de Kap Boheman. Fjorden var isfri utover, men Advent Bay var endnu blokert.

En let nordenbris kruset sjøen. Bratt besluttet under disse gunstige omstændigheter at sætte kursen mot Green Harbour. Han heiste raaseilet, og det lille fartøi danset formelig hen over den brede fjord.

«Derinde ligger Spitsbergens store kulfelter», sa Bratt. «Der findes kul i alle former og kvaliteter. Store aarer gaar dypt ind i fjeldsiderne. Naar Europas kulgruber er tømt, saa har Spitsbergen nok for lange tider... Det er ikke saa mange aarene siden, at tanken paa at ville anlægge en kulgrube heroppe, syntes en vild fantastisk drøm ... Men drømmen er blit virkelighet. Flere hundrede mand bor nu her vinter og sommer... Derinde i den trange fjord findes to smaa byer — Advent City og Longyear City.

«Byer?» spurte Frida.

«Ja, det er ikke rare greierne. De bestaar av et snes tømmerhuser for kularbeiderne. Men de koser sig bra derinde og hugger like til 10 000 tons kul ut av fjeldet hvert aar. De har det slet ikke værst — Fortjenesten er bra, de har eget landhandleri, hvor de kan faa kjøpt litt ekstra — en smule fattig luksus til husbehov — og eget bakeri. Man hører sjelden om dødsfald blandt dem og al-

drig .om skjørbuk og forkjølelsessygdomme... Merkelig nok staar disse smaasamfund utenfor lovens beskyttelse».

«Hvorledes det?» spurte Frida forbauset.

«Jo», sa Bratt, «dette er jo Spitsbergen, den arktiske naturs store friluftsmuseum, det herreløse land. Her kan turistene slaa ihjel de sidste rensdyr og herje blandt erfuglene. Ingen fredningslovs arm rækker hit. Her har hver liten kulflekke sin egen justis. Det er Klondyke, før loven naadde frem der — den vældige vildmark for eventyrere og spekulanter».

«Men hvem skal da Spitsbergen tilhøre?» spurte hun spøkende. «Italien tok Tripolis, hvorfor tar da ikke Norge Spitsbergen?»

Bratt lo.

«Der er saa mange land, som har et slags ret til Spitsbergen. Holland har opdaget landet og drevet hvalfangst heroppe i stor maalestok. England likesaa, og et engelsk-norsk firma var de første, som forsøkte at la sine kularbeidere overvintre.

Rusland har forsøkt at kolonisere landet, og deres fangstfolk har tilbragt flere aar heroppe. Sverige har æren av landets videnskabelige utforskning, og Amerika har slængt sine skjærpemerker ind i hver vik her i Isfjorden.

Og hvad Norge angaar, har vi i nutiden været næsten alene om at utvikle Spitsbergens næringskilder. Vi har oprettet en traadløs telegraf i Green Harbour, og hvert aar sender vi store fangstflaater

hit. Der har De Spitsbergens stilling den dag idag. Alle har andel i øen. Ingen eier den. Den er eventyrets og eventyrernes ø. — Europas store ufrededede almening».

«Men Tyskland da? — Har ikke det nogen fortjeneste av Spitsbergen?» spurte baronessen.

«Jo», sa Bratt smilende. «En av dets døtre var den første kvinde, som overvintret ved Storfjorden og gik tvers over øen fra øst til vest».

Han stanset pludselig.

Vinden hadde øket en smule og det lille seil stod spændt som en ballon. Tætte skyer gled forbi solen, og en kjølig blygraa taake hævet sig bak dem.

«Hvad er det?» spurte Frida.

«Vi faar snefok», sa han.

«Er det farlig?»

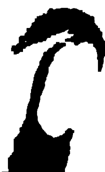
Han trak paa skuldrene.

«Aa vi har greiet saa meget, at vi klarer nok dette ogsaa», sa han. «Blir det rigtig galt, faar vi lande et eller andet sted og krype i soveposen».

Men bak dem vokste den blygraa sky. Den sænket en dyster uhyggestemning over landet, og nogen timer senere dryppet de første tunge vandmættede snefnug over det skrøpelige lille fartøi.

Da tok Jørgen Bratt seilet ned og grep aarerne.

«Ulykkesfugl», mumlet han. Saa rodde han i vindens retning, mens snekavets hvite heksedans bølget om dem.

XXIV.

Den traadløse telegrafstation.

Avdelingschefen paa den traadløse telegrafstation i Green Harbour sat i sit arbeidsværelse og ventet paa forbindelse med stationen paa Ingø.

Sneveiret hadde nu varet i to dage, og i den tid hadde det ikke været mulig at fange de traadløse bølger. Nu var det klarveir igjen, men det var ikke lykkedes at faa sendt den vigtige meddelelse om at Bellsund og Isfjorden var farbar.

I Hammerfest laa der en hel flotille og ventet paa dette telegram. Blandt andet en tysk torpedojager, som paa keiserens egen foranledning var sendt ditop for paa hurtigste varsel at naa Spitsbergen. Den hadde med sig en hel undsætningsekspedition, som skulde gjennemsøke kystene for om mulig at finde gjenlevende fra det forsvundne turistskib «Victoria».

Avdelingschefen fingret nervøst paa marconiapparatene og kastet et ransakende blik op paa den høie mast, som stod deroppe paa halvøen over Kap Staraschtchin som en paapasselig og trofast forpost ut mot den store, fjerne larmende verden.

Det var nat, men den unge telegrafist forlot

ikke sin post. Og lyset fra hans vindu kastet et svakt skin utover den lille havn, — i den snaue time, da et blekt halvmørke endnu dvælte over den lille havneflekke ved Isfjordens ytterste rand.

Han reiste sig pludselig. Var det ikke som en fjern hylen av en hund?...

Han lyttet, men lyden døde bort. Og den unge mand sank atter hen i sine drømmer. Hvor han længtet efter nye mennesker, nye ansigter, nye bøker, nye adspredelser! De hadde det jo bra i alle maater, de 20 mand, som laa her. Godt husrum, gode ovner og god mat. Og et helt litet bibliotek. Men allikevel... Man var jo paa en maate levende begravet — utenfor alt liv og alle hændelser, stablet sammen med en flok mennesker, som trampet hverandre paa føtterne og kjedet hverandre...

Telegrafisten sprat op. Det var et dyr, som skrapet paa den ytre dør — først svakt, saa litt sterkere. Han lyttet igjen. Og en pipende stønnen naadde hans øre...

Han gik ind i forstuen og kikket ut av vinduet. Der stod en stor hvit hund med hængende hode og kradset paa døren. Telegrafisten aapnet den hurtig, og en vældig eskimohund vaklet ind i værelset. Dens hode var vendt mot utgangen som om den vilde henlede mandens opmerksomhet paa noget derute i natten.

Og se — nede i bakken kom en høi skikkelse vaklende med en tung byrde paa armen. Han slang hit og dit som en beruset mand. Han faldt og reiste sig igjen. Ikke en lyd kom over hans læ-

ber. Det var som en søvngjænger, der gik i blinde mot en fjern lystaake.

«Hvem er det?» ropte telegrafisten.

Men manden svarte ikke. Han ravet ind i lyskredsen, snublet over dørterskelen, reiste sig stønnende uten at slippe sin byrde, puffet den forbausede telegrafist tilside, gik fra rum til rum og fandt i det inderste en seng, hvor han forsigtig la den bylt av sælhundskind, han bar paa armen.

Da saa telegrafisten, at bylten var en sovende kvinde. Han hadde set meget underlig paa Spitsbergen, men dette overtraf dog alt, hvad han hadde oplevet. Den høie skikkelse hadde lænet sig op til væggen. Det likbleke ansigt og det buskete skjeg tydet paa lange lidelser og strabadser. Mandens hænder skalv, hans ben svigtet under ham, saa seg han med et tungt suk overende foran sengen. Og hunden la sig knurrende ned ved hans side... Men et øieblik efter sank dens hode ned paa dens poter. Den sov.

«Hvem er Dere?» sa telegrafisten.

Den dødstrætte skikkelse reiste sig paa den ene arm. Telegrafisten bøiet sig over ham.

«Drevet omkring i en jolle tre dage», mumlet han med svak stemme... «uten søvn... øst og rodd .. dødstræt... la os sove — ... længe...»

«Hvor kommer Dere fra?...»

Manden gjorde en utaalmodig bevægelse.

«Victoria», hvisket han neppe hørlig.

Telegrafisten fór sammen av forbauselse.

«Er der flere av Dere?» spurte han.

«Vi er de eneste... Skibet gik under ved Agardh Bay... de druknet alle... aa, la mig i Guds navn faa sove...»

Men telegrafistens videbegjærlighet var uten barmhjertighet.

«Et ord endnu», sa han, «og jeg skal ikke plage dig. Hvem er Dere... Jeg skal telegrafere efter hjælp... og da vilde jeg gjerne vite...»

«Baronesse Frida von Heffner og Jørgen Bratt», hvisket skikkelsen mekanisk.

«Aa, for en nyhet», mumlet telegrafisten for sig selv, la en pute under den sovende mands hode og bredte et uldteppe over den lille skikkelse i sengen. Kort efter hørte han de tre dødstrætte væseners aandedrag. Og mens det første daggrys straaler strøk ind over den lille hvalfangerstation, bragte de traadløse bølger besked om, at Isfjorden var farbar, og at de eneste overlevende fra «Victoria» i en ynkelig tilstand var kommet ind til Green Harbour...

Nogen timer efter dampet den tyske torpedojager «Blücher» med 32 mils fart ut fra Hammerfests havn. Ombord befandt sig generalløitnant von Heffner — en lykkelig far, der med taarer i øinene takket forsynet for sit barns frelse. — — —

De skibbrudne fik en udmerket pleie. Stationens eneste kvinde, som stod for husholdningen, tok sig av Frida med rørende omhu. Og avdelingschefen overlot Bratt sin egen seng. Efter en lang, styrkende søvn og en dags hvile var de

atter paa benene, i den samme time som «Blücher»s dampsirene skingret mellem kulfjeldene i Green Harbour. De sat ved frokostbordet, da telegrafisten glædestraalende kom ind.

«Der kommer gjester langveisfra», sa han. «En tysk torpedojager er ankret paa havnen, en baat er sat paa vandet, — den ligger allerede ved bryggen... Deres far er kommet for at hente Dem», tilføiet han paa tysk til baronessen.

Hun saa forvirret op. Det var som om hun ikke vilde tro sine øren.

«Far?» spurte hun.

Telegrafisten nikket.

«Far — aa far, — — min kjære, snille elskede far», ropte hun, mens taarerne sløret hendes øine ... «Aa endelig, endelig... hvor er han?...»

Da hørtes der tunge skridt utenfor stuen. En høi mand i uniform med store martialske barter og blide, sørgmodige øine traadte ind...

Han saa sig utaalmodig om.

«Hvor er min datter», spurte han telegrafisten med skjælvende stemme.

«Aa far — kjender du mig ikke — det er jo din egen lille pike...»

General von Heffner rykket til. Den lille skikkelse der i den sotete sælhundskindsdragt — — skidden, forrevet og flenget — var det hans Frida? ...Jo, det var hendes stemme, hendes varme gode øine...

Den gamle general kastet sin uniformslue fra sig, aapnet sine armer og løftet sin datter op til sig

med usigelig ømhet. Han graat og han lo... Den djerve kriger var som et barn... han danset omkring i den lave stue med sin datter paa armen...

«Du lille, kjære sælhund», sa han. «Tak fordi du kom tilbake til din far. Ser du ikke mit haar er blit graat av sorg og længsel!»

«Aa, du gode, elskede gamle bjørn», hvisket hun kjærlig. «Nu er al vor lidelse forbi... se paa mine hænder, er de ikke stygge og forfrosne... og jeg har ikke vasket mig paa et halvt aar...»

Generalen lo.

«Det har nok ikke tat paa dit humør», sa han lunt. «Men nu faar du avføre dig sælhunden. Jeg har en hel kuffert med til dig, og hele min garderobe staar til din ledsagers disposition. De kommer bærende med sakerne. Men hvor er Bratt — var det ikke saa han het?»

Frida saa sig forbauset omkring. De var alene.

«Kjære far», sa hun. «Vi var fire mennesker, da vi reddet os fra «Victoria»s vrak. En hel vinter levet vi sammen i Agardh Bay. Finere og ædlere mennesker har aldrig tat vare paa en ensom, vergeløs kvinde. De to er døde. Men Jørgen Bratt reddet mit liv — ikke en, men hundrede ganger. Han holdt mit mod oppe, han slet for os alle. Der findes ikke hans make, far. Og jeg skylder ham mere end mit liv, — han lærte mig at tro paa alt, som gir en kvinde agtelse for sig selv i nødens stund. Du vet ikke, hvor flink jeg er blit, hvor sterk og haardfør... Han har aldrig

talt til mig om kjærlighet, men jeg føler, at jeg aldrig kan skilles fra ham... Aa far... det er en mand efter dit sind...»

«Naa, naa!» sa generalen. «Jeg kjender dig, lille Fridchen, — din vilje er sterkere end Ehrenbreitstein... og vil du ha manden, faar du i Guds navn ta ham...»

«Jeg vet slet ikke, om han vil ha mig», sa hun tvilraadig. «Kanske han ikke liker mig i disse stygge — buksene... Men naar jeg faar vasket mig og krøllet mig og en rigtig nydelig kjole...»

«Tøv», sa generalen. «Hvem kan motstaa dig ... Men se der kommer kuffertene og en søster av det røde kors, som vil hjælpe dig. Saa skal jeg sørge for at frisere din ven... Om to timer skal vi spise middag paa «Blücher», og saa gaar turen hjem til vort kjære Hamburg...»

Den samme aften forlot torpedojageren Green Harbour. Paa dækket sat en ung mand og en ung kvinde arm i arm og saa Hornsundtinderne glide ned i havet. Bleke og trætte lænet de sig op til hinanden — mens solen dyppet sin røde skive i bølgerne. De drømte om den verden de hadde forlatt — den underlige, mørke og forvredne verden, hvor livet klorer sig fast i den korte sommer og døden herjer den lange vinter.

De mindedes de tunge dage i Ottamkofs hytte: De saa islodsen sitte bøiet over sælskindene, de hørte professor Marmonts glade latter —

— — —

Men hunden «Boy» krøp sammen ved deres føt-

ter. Den følte sig saa mæt og tryg. Med let hjerte saa den sit fødeland forsvinde. Nu var savnets og nødens dage forbi. Den skulde ikke længere ernære sig av gammel tørfisk og daarlige hundekjæks.

Aa — den følte det godt, — den saa det i sin herskerindes øine. Nu bar det fremover mot lykken. Nattens haarde virkelighet var forbi. Det dæmret mot dagens skjønne eventyr.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 03002 8305